

**Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde måndagen den 30 september 2019**

Tid:

kl. 16:00-21:00

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-35

Justerat den 7 oktober 2019

Anslaget den 8 oktober 2019

Cecilia Brinck

Rana Nasrindotter

Ann-Katrin Åslund

Mats Larsson
Sekreterare

**§ 1
Justering**

Förste vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och andre vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Cecilia Brink (M). Justering sker den 7 oktober 2019.

§ 2
Bordläggning av interpellationer

Beslut

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna nr 18 och 23 för år 2019.

§ 3

Nr 2019:27 av Martin Westmont (SD) till borgarrådet Lotta Edholm om (L) skolplattformen

KS 2019/589

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Martin Westmont (SD) har ställt en interpellation om skolplattformen. Kommunfullmäktige beslutade den 6 maj 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Edholm (L) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig Martin Westmont samt borgarråden Edholm och Burell.

**§ 4
Bordläggning av interpellation****Beslut**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellation nr 29 för år 2019.

§ 5

Nr 2019:30 av Clara Lindblom (V) till Anna König Jerlmyr (M) om effekter av utbildningar på det lokala trygghetsarbetet

KS 2019/684

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Clara Lindholm (V) har ställt en interpellation om effekter av utbildningar på det lokala trygghetsarbetet. Kommunfullmäktige beslutade den 6 maj 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet König Jerlmyr (M) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarråden Lindblom och König Jerlmyr.

§ 6
Bordläggning av interpellation

Beslut

Kommunfullmäktige bordlägger interpellation nr 32 för år 2019.

§ 7

**Nr 2019:33 av Jan Valeskog (S) till Daniel Helldén (MP)
om aktuell upphandling av barmarks- och
vinterväghållning i sju områden i staden**

KS 2019/726

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Jan Valeskog (S) har ställt en interpellation om aktuell upphandling av barmarks- och vinterväghållning i sju områden i staden.

Kommunfullmäktige beslutade den 27 maj 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Helldén (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarråden Valeskog och Helldén.

§ 8
Bordläggning av interpellationer

Beslut

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna nr 34, 35, 36 och 38 för år 2019.

§ 9

**Nr 2019:39 av Olle Burell (S) till Jonas Naddebo (C) om
rum för skapande**

KS 2019/852

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Olle Burell (S) har ställt en interpellation om rum för skapande. Kommunfullmäktige beslutade den 17 juni 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Naddebo (C) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarråden Burell och Naddebo samt Torun Boucher.

§ 10
Bordläggning av interpellationer

Beslut

Kommunfullmäktige bordägger interpellationerna nr 40, 42-53 för år 2019.

**§ 11
Ändring i föredragningsordningen**

Punkt 51 och 52 behandlas före punkt 27 på dagordningen.

§ 12 Nya interpellationer

Beslut

1. Interpellationerna får ställas.
2. Interpellationerna bordläggs.

Följande interpellationer anmäls:

1. Nr (2019:54) av Olle Burell (S) till skolborgarrådet Lotta Edholm (L) om att öppna upp skollokaler för föreningslivet.
Rotel IV
Dnr KS 2019/1456
2. Nr (2019:55) av Jan Valeskog (S) till finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M) om oegentlig upplåtelse av reklamyta i staden. Rotel I
Dnr KS 2019/1459

**§ 13
Frågestund****Fråga 1**

Jan Valeskog (S) ställer en fråga om bostadsbyggande.

Borgarrådet Larsson (M) svarar på frågan.

Fråga 2

Clara Lindblom (V) ställer en fråga om mark och försäljningar till oetiska hyresvärdar.

Borgarrådet Wedin (M) svarar på frågan.

Fråga 3

Peter Wallmark (SD) ställer en fråga om lägesrapport Vintertullen, vad händer nu?

Borgarrådet Jönsson (L) svarar på frågan.

Fråga 4

Sissela Nordling Blanco (Fi) ställer en fråga om bibliotekens neddragningars konsekvenser för unga tjejer.

Borgarrådet Naddebo (C) svarar på frågan.

Fråga 5

Ulf Walther (S) ställer en fråga om Snösätra.

Borgarrådet Luhr (MP) svarar på frågan.

Fråga 6

Alexandra Åkerström Mattsson (V) ställer en fråga om underskotten inom barn- och ungdomsvården.

Borgarrådet Jönsson (L) svarar på frågan.

Fråga 7

Linnéa Vinge (SD) ställer en fråga om vad majoriteten gör åt de ökande sexuella övergreppen på stadens badhus.

Borgarrådet Naddebo (C) svarar på frågan.

§ 14
Anmälningar

Beslut

Anmälningarna godkänns.

Skrivelser som inkommit till kommunfullmäktige under tiden 3 september - 27 september 2019 anmäls.

**§ 15
Närvaro**

Närvaro förtecknas enligt **bilaga 1**.

**§ 16
Justering**

Förste vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och andre vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Cecilia Brink (M). Justering sker den 7 oktober 2019.

§ 17**Valärenden i kommunfullmäktige 2019**

Avsägelse och fyllnadsval den 30 september 2019

KS 2019/52

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag med tilläggsförslag från Björn Ljung (L).
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärenden i kommunfullmäktige, avsägelse och fyllnadsval.

I ärendet yttrar sig Björn Ljung (L).

Förslag till beslut

Björn Ljung (L) föreslår kommunfullmäktige besluta, att som tillägg till kommunstyrelsens och valberedningens förslag, utse Pia Långström (L) till suppleant i Skolfastigheter i Stockholm AB:s styrelse.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag med ett tilläggsförslag från Björn Ljung (L). Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslagen.

§ 18**Ny mandatperiod – val av nämndemän**

KS 2019/1351

Beslut

1. Val förrättas för att utse 330 personer till uppdrag som nämndeman i Stockholms tingsrätt för tjänstgöringstiden 2020-01-01 - 2023-12-31 enligt valberedningens förslag.
2. Val förrättas för att utse 190 personer till uppdrag som nämndeman i Södertörns tingsrätt för tjänstgöringstiden 2020-01-01 - 2023-12-31 enligt valberedningens förslag.
3. Val förrättas för att utse 152 personer till uppdrag som nämndeman i Solna tingsrätt för tjänstgöringstiden 2020-01-01 – 2023-12-31 enligt valberedningens förslag.
4. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärende i kommunfullmäktige 30 september 2019 om ny mandatperiodsval av nämndemän till Stockholms, Solna och Södertörns tingsrätter för perioden 2020 – 2023 behandlas.

I ärendet yttrar sig Björn Ljung.

Förslag till beslut

Björn Ljung (L) föreslår kommunfullmäktige besluta att, som ändringsförslag till kommunstyrelsens och valberedningens förslag, ändra Maria Della Morte Pålstam till Marie Della Morte Pålstam.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag med ändringsförslag från Björn Ljung (L). Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslagen.

§ 19**Revisionsberättelser rörande räkenskaper och förvaltning år 2018 för vissa institutioner utanför den egentliga kommunalförvaltningen (bihang 2019:2)**

KS 2019/1036

Beslut

1. Direktionen för Stockholms kommuns arbetstagares understödsstiftelse beviljas ansvarsfrihet för 2018 års förvaltning.
2. För sin del beviljas styrelsen för Handelshögskolan i Stockholm ansvarsfrihet för 2018 års förvaltning.
3. Styrelsen för Stiftelsen Hotellhem i Stockholm beviljas ansvarsfrihet för 2018 års förvaltning.
4. Styrelsen för Stiftelsen Stockholms Sjöfartshotell beviljas ansvarsfrihet för 2018 års förvaltning.
5. Styrelsen för Stiftelsen Strindbergsmuseet beviljas ansvarsfrihet för 2018 års förvaltning.
6. Styrelsen för Stiftelsen Tyrestaskogen beviljas ansvarsfrihet för 2018 års förvaltning.
7. Styrelsen för Stiftelsen Stockholms Läns Äldrecentrum beviljas ansvarsfrihet för 2018 års förvaltning.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller revisionsberättelser rörande räkenskaper och förvaltning år 2018 för vissa institutioner utanför den egentliga kommunalförvaltningen (bihang 2019:2)

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20

Detaljplan för Tvärbanan Kistagrenen, sträckan vid Solvalla, del av Bällsta 1:9 m.fl. i stadsdelarna Riksby och Bällsta, DP 2017-17192-54

Framställan från stadsbyggnadsnämnden
KS 2019/1014

Beslut

Detaljplan för Tvärbanan Kistagrenen, sträckan vid Solvalla, del av Bällsta 1:9 m.fl., DP 2017-17192-54, antas.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller detaljplan för Tvärbanan Kistagrenen, sträckan vid Solvalla, del av Bällsta 1:9 m.fl. i stadsdelarna Riksby och Bällsta, DP 2017-17192-54.

I ärendet yttrar sig borgarrådet Larsson.

Förslag till beslut

Borgarrådet Larsson (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21**Förslag till genomförande av projekt Gubbängens sportfält**

Genomförandebeslut

Framställan från fastighetsnämnden och idrottsnämnden

KS 2019/916

Beslut

1. Fastighetsnämnden medges rätt att genomföra projekt Gubbängens sportfält, till en investeringsutgift om 87,0 mnkr.
2. Utgifterna för 2019 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget för 2019. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2020.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller förslag till genomförande av projekt Gubbängens sportfält.

I debatten yttrar sig borgarrådet Naddebo, Alexander Ojanne, Martin Hansson, borgarråden Wedin och Valeskog, Tobias Johansson, Daniele Fava samt Nike Öbrink.

Förslag till beslut

Borgarrådet Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Alexander Ojanne (S) och Tobias Johansson (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22**Mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad**

Framställan från äldrenämnden

KS 2019/415

Beslut

Mat- och måltidspolicyn för äldreomsorgen i Stockholms stad, godkänns med de förändringar som föreslås i bilaga 2 till utlåtandet. Därmed ersätts den nuvarande kostpolicyn (Dnr 327-4347/2007).

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad.

I debatten yttrar sig borgarrådet Slottner, Anna Rantala Bonnier, Mirja Räihä, Åsa Odin Ekman, Anette Hellström, Robert Mjörnberg, Abit Dundar och Maria Jansson.

Förslag till beslut

Borgarrådet Slottner (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Mirja Räihä (S) och Robert Mjörnberg (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Maria Jansson (Fi) ansluter sig till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23

Ändring av stadgar för Stiftelsen Strindbergsmuseet

Hemställan från kulturnämnden

KS 2018/1586

Beslut

1. Stadgarna för Stiftelsen Strindbergsmuseet ändras i enlighet med bilagan till utlåtandet.
2. Kommunfullmäktige övertar uppgiften från kulturnämnden att utse ledamöter och revisorer till Stiftelsen Strindbergsmuseet.
3. Beslutet anmäls till länsstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller ändring av stadgar för Stiftelsen Strindbergsmuseet.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24
**Sammanträdesdagar för kommunstyrelsen och
kommunfullmäktige för den 1 januari 2020 – 31 december
2020**

KS 2019/1215

Beslut

Kommunfullmäktiges sammanträdesdagar för tiden 1 januari 2020 – 31 december 2020 godkänns enligt utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller sammanträdesdagar för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för den 1 januari 2020 – 31 december 2020.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25
Arvodering av förtroendevald
KS 2019/148

Beslut

Arvode ska utges till Rashid Mohammed (V) om 40 procent av helt arvode under perioden 1 september 2019 till 14 oktober 2022.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller arvodering av förtroendevald.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 26

Tillägg till förbundsordning för Storstockholms brandförsvaret

Förslag från Storstockholms brandförsvaret

KS 2018/1822

Beslut

Tillägg till förbundsordning för Storstockholms brandförsvaret godkänns med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller tillägg till förbundsordning för Storstockholms brandförsvaret.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 27**Tilläggsavtal nr 2 till Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark i Norra Djurgårdsstaden, Östermalm inom fastigheten Hjorthagen 1:2 m.fl.**

Hemställan från exploateringsnämnden

KS 2019/937

Beslut

1. Tilläggsavtal nr 2 till Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark i Norra Djurgårdsstaden, Östermalm inom fastigheten Hjorthagen 1:2 m.fl. i enlighet med bilaga 1 godkänns och exploateringsnämnden medges rätt att träffa erforderliga avtal.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller tilläggsavtal nr 2 till Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark i Norra Djurgårdsstaden, Östermalm inom fastigheten Hjorthagen 1:2 m.fl..

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 28**Försäljning av kv. Hamnvakten 7**

Framställan från Stockholms Stadshus AB

KS 2019/809

Beslut

1. Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s förvärv av dotterbolaget Goldcup 18595 AB u.ä.t Hamnvakten 7 i Stockholm AB (org.nr 559203-8888) godkänns.
2. Till styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i bolaget Goldcup 18595 AB u.ä.t Hamnvakten 7 i Stockholm AB (org.nr 559203-8888) utses personer angivna i bilaga 2.
3. Till lekmannarevisor och suppleant för denne i bolaget Goldcup 18595 AB u.ä.t Hamnvakten 7 i Stockholm AB (org.nr 559203-8888) valdes personer angivna i bilaga 2.
4. Ny bolagsordning (bilaga 3) för bolaget Goldcup 18595 AB u.ä.t Hamnvakten 7 i Stockholm AB (org.nr 559203-8888) godkänns.
5. Begränsningen i Goldcup 18595 AB u.ä.t Hamnvakten 7 i Stockholm AB (org.nr 559203-8888) bolagsordnings § 14 (bilaga 3), om att bolagsordningen inte får ändras utan Stockholms kommunfullmäktiges medgivande, tas bort när Fastighets AB Södervakten (org.nr 559193-0705) tillträder aktierna i Goldcup 18595 AB u.ä.t Hamnvakten 7 i Stockholm AB (org.nr 559203-8888). Därmed får bolagsordningen vid tillträdet ändras utan medgivande från Stockholms kommunfullmäktige.
6. Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s försäljning av samtliga aktier i Goldcup 18595 AB u.ä.t Hamnvakten 7 i Stockholm AB (org.nr 559203-8888) till Fastighets AB Södervakten (org.nr 559193-0705), baserat på ett överenskommet fastighetsvärde om 548 mnkr för tomträtten Hamnvakten 7, på villkor som anges i aktieöverlåtelseavtalet (bilaga 4) godkänns.
7. Stockholms Stadshus AB uppmanar Micasa Fastigheter i Stockholm AB att teckna erforderliga avtal.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller försäljning av kv. Hamnvakten 7.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 29

AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder inom detaljplaneområdet Årstafältet etapp 4a, i stadsdelen Östberga

Inriktningsbeslut

KS 2019/787

Beslut

Inriktningen för nybyggnation inom detaljplaneområdet Årstafältet etapp 4a som omfattar cirka 90 lägenheter, ett LSS-boende, samt kommersiella lokaler till en total investeringsutgift om 306 mnkr inkl. moms godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder inom detaljplaneområdet Årstafältet etapp 4a, i stadsdelen Östberga.

I debatten yttrar sig borgarråden Wedin och Lindholm.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 30**Avveckla Bromma flygplats och inled en planprocess för en ny hållbar stadsdel**

Motion av Rikard Warlenius (V)

KS 2018/1519

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande, dnr KS 2018/1519, motion om att avveckla Bromma flygplats och inleda en planprocess för ny hållbar stadsdel sambehandlas i gemensam överläggning med utlåtande, dnr KS 2018/1801, motion om byggande av ny tunnelbanelinje, sträckan Alvik-Hässelby (via Bromma flygplats), för att trafikförsörja befolkningen i ett växande Bromma.

I debatten yttrar sig borgarrådet Wanngård, Rikard Warlenius, Ulla Hamilton, Rose-Marie Rooth, Isabel Smedberg Palmqvist, Ulf Walther, Johan Paccamonti, Martin Westmont, borgarråden Valeskog och König Jerlmyr, Nike Öbrink och borgarrådet Helldén.

Förslag till beslut

Borgarrådet König Jerlmyr (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Rose-Marie Rooth (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Martin Westmont (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstning

Omröstning begärs och verkställs. Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning. Huvudförslag är kommunstyrelsens förslag. Vänsterpartiets förslag kommer att ställas mot Sverigedemokraternas förslag för att fastställa motförslag.

Den som vill bifalla Vänsterpartiets förslag som motförslag till kommunstyrelsens förslag röstar ja.

Den som vill bifalla Sverigedemokraternas förslag som motförslag till kommunstyrelsens förslag röstar nej.

Omröstningsresultat

Med 15 ja-röster mot 4 nej-röster samt 75 som avstår beslutar kommunfullmäktige att Vänsterpartiets förslag ska vara motförslag, **bilaga 2**.

Omröstning

Därefter godkänner kommunfullmäktige följande omröstningsordning i huvudomröstningen.

Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja.

Den som vill bifalla Vänsterpartiets förslag röstar nej.

Omröstningsresultat

Med 57 ja-röster mot 15 nej-röster samt 27 som avstår beslutar kommunfullmäktige enligt kommunstyrelsens förslag, **bilaga 3**.

§ 31

Ett Stockholm i arbete

Motion av Karin Wanngård (S)

KS 2018/1535

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller motionen ett Stockholm i arbete.

I debatten yttrar sig borgarråden Wanngård och König Jerlmyr, Johan Paccamonti, Tiemon Okojevoh, Salar Rashid, borgarrådet Lindstål, Patrik Silverudd och Tom Hedrup.

Förslag till beslut

Tom Hedrup (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wanngård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 32**Motion om byggande av en ny tunnelbanelinje, sträckan Alvik-Hässelby (via Bromma flygplats), för att trafikförsörja befolkningen i ett växande Bromma**

Motion av Karin Wanngård m.fl. (S)

KS 2018/1801

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande, dnr KS 2018/1801, motion om byggande av ny tunnelbanelinje, sträckan Alvik-Hässelby (via Bromma flygplats), för att trafikförsörja befolkningen i ett växande Bromma sambehandlas i gemensam överläggning med utlåtande, dnr KS 2018/1519, motion om att avveckla Bromma flygplats och inleda en planprocess för ny hållbar stadsdel.

I debatten yttrar sig borgarrådet Wanngård, Rikard Warlenius, Ulla Hamilton, Rose-Marie Rooth, Isabel Smedberg Palmqvist, Ulf Walther, Johan Paccamonti, Martin Westmont, borgarråden Valeskog och König Jerlmyr, Nike Öbrink och borgarrådet Helldén.

Förslag till beslut

Borgarrådet König Jerlmyr (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wanngård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 33
Bordläggning av motioner**

Ärende 48 - 50 på dagordningen bordläggs.

§ 34

Interpellation (2019:49) av Jan Valeskog (S) till Daniel Helldén (MP) om de blågrönas uppfattning att staden inte kan göra något för att hantera de trafiksäkerhetsproblem som elsparkcyklarna medför

KS 2019/1029

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Jan Valeskog (S) har ställt en interpellation om de blågrönas uppfattning att staden inte kan göra något för att hantera de trafiksäkerhetsproblem som elsparkcyklarna medför. Kommunfullmäktige beslutade den 2 september 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Helldén (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarråden Valeskog och Helldén.

**§ 35
Nya motioner**

Följande motioner väcktes under tiden 2 september - 30 september 2019:

1. Motion om ökad tillgänglighet i staden
Motion av Alexandra Mattson Åkerström och Sara Stenudd
(båda V)
Dnr KS 2019/1455
2. Motion om försök med fri ledsagning
Motion av Maria Ljuslin och Alexandra Mattson Åkerström
(båda V)
Dnr KS 2019/1457
3. Motion om utsatta EU-medborgares situation
Motion av Clara Lindblom m.fl. (alla V)
Dnr KS 2019/1460
4. Motion om att utveckla Kista busstorg
Motion av Emilia Bjuggren och Jan Valeskog (båda S)
Dnr KS 2019/1461
5. Motion om att Stockholms stad ska ansluta sig till det globala FN-initiativet The Shift
Motion av Karin Wanngård (S)
Dnr KS 2019/1462
6. Motion om en sammanhållen skoldag för alla
Motion av Olle Burell (S)
Dnr KS 2019/1463

Närvarolista

upprättad vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 30 september 2019

Närvarobilaga

Mötesdatum 2019-09-30

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
49	Brinck, Cecilia (Ordförande) §§14-22, 30, 32		M	18:00	20:57
104	Nasrindotter, Rana (1:e v Ordf) §§1-12, 23-29		S	15:52	20:57
50	Åslund, Ann-Katrin (2:e v Ordf) §§13, 31, 33-35		L	16:37	20:57
56	Abdullahi Ali, Nassir		S	17:54	20:57
23	Bjuggren, Emilia	Johansson, Stefan	S	16:52	20:57
7	Boucher, Torun		V	15:59	20:56
24	Burell, Olle		S	16:05	20:57
91	Byström, Felix		SD	17:01	20:57
61	Bäck, Lars		V	17:37	20:57
36	Carlsson, Christian		KD	17:00	20:57
72	Cederschiöld, Anna	Elmlund, Annika	M	17:53	20:57
17	Edholm, Lotta		L	16:02	20:57
58	Edlund, Ingela		S	15:52	20:57
60	Edvardsson, Inger		S	15:52	20:57
41	Elfvén, Anne-Lie		L	17:14	20:57
54	Elmgren, Claes		S	17:31	20:57
45	Ernlund, Karin	Larsson, Elin	C	17:50	20:56
76	Fava, Daniele		L	17:38	20:43
10	Fernell-Ingelström, Yvonne		M	15:52	20:57
78	Fors, Emilie	Dundar, Abit	L	17:48	20:43
42	Fälldin, Johan		C	15:59	20:57
77	Gerdes, Hanna		L	17:48	20:51
33	Granswed Baat, Sophia		M	16:05	20:57
25	Gustafsson, Karin		S	16:14	20:57

Närvarolista

upprättad vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 30 september 2019

53	Göransson, Anders		S	16:02	20:57
11	Hamilton, Ulla		M	17:59	20:57
86	Hansson, Martin		MP	16:01	20:57
52	Hansson, Stefan		S	16:30	20:57
95	Hedelin, Joakim		-	16:58	20:57
34	Hedin, Andrea	Gardos Ek, Petra	M	17:48	20:57
73	Hedrup, Tom		M	17:38	20:57
48	Helldén, Daniel		MP	15:58	20:57
71	Hellström, Anette		M	16:02	20:56
96	Herke, Bengt		-	17:25	20:57
14	Hollis, Michaela		KD	17:53	20:56
70	Häggman, Börje		M	17:46	20:56
80	Jacobsson, Kristin	Kåberg, John	C	17:24	20:56
29	Johansson, Tobias		V	17:48	20:57
13	Järkeborn, Christoffer		M	18:01	20:57
18	Jönsson, Jan		L	16:54	20:57
12	Jönsson, Peter		M	18:01	20:57
30	Kratz, Tina		V	16:08	20:57
6	König Jerlmyr, Anna		M	16:15	20:57
93	Larsson, Björn	Wallsén, Mona	-	17:34	20:57
5	Larsson, Joakim		M	15:53	20:47
74	Lennaárd, Fritz		M	16:36	20:56
9	Lindblom, Clara		V	15:54	20:57
84	Lindell, Anders		MP	17:43	20:57
20	Lindstål, Fredrik		C	16:10	20:57
16	Ljung, Björn		L	17:24	20:57
64	Ljuslin, Maria	Herrström, Cecilia	V	15:52	20:57
47	Luhr, Katarina		MP	15:58	20:57

Närvarolista

upprättad vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 30 september 2019

35	Lutz, Kristina		M	16:35	20:57
94	Malmström, Jeanette		-	17:35	20:57
31	Mattsson Åkerström, Alexandra		V	16:00	20:57
63	Mirsafian, Arvand	Berrios, Gerardo	V	17:41	20:57
28	Mjörnberg, Robert		V	17:02	20:57
37	Modigh, Sofia	Örbrink, Nike	KD	16:11	20:57
82	Mohamed, Ahmed Abdulahi		MP	16:49	20:57
65	Mohammed, Rashid		V	18:00	20:57
85	Moreira Duarte, Mariana	Okojevoh, Tiemon	MP	16:55	20:57
19	Naddebo, Jonas		C	16:00	20:57
67	Nilsson, Johan		M	16:36	20:57
107	Nordling Blanco, Sissela		FI	18:04	18:36
79	Nyberg, Claes		C	17:57	20:57
83	Obermüller, Cecilia		MP	17:12	20:57
59	Odin Ekman, Åsa		S	16:51	20:57
101	Ojanne, Alexander		S	15:52	20:57
68	Paccamonti, Johan		M	17:42	20:41
105	Palm, Lisa	Jansson, Maria	FI	16:00	20:56
99	Pettersson, Fredrik		S	16:09	20:57
106	Rantala Bonnier, Anna		FI	15:52	20:57
51	Rashid, Salar		S	17:22	20:57
69	Redin, Jennyfer		M	15:52	20:52
62	Rooth, Rose-Marie		V	17:22	20:57
26	Räihä, Mirja		S	16:31	20:57
44	Sabet, Banar		C	16:35	20:56
57	Said, Suleiman	Carlsson, Elisabet	S	17:56	20:57
39	Silverudd, Patrik		L	17:20	20:57
100	Sjöbergh, Ulla		S	16:00	20:57

Närvarolista

upprättad vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 30 september 2019

103	Sjölander, Johan		S	17:36	20:57
15	Slottner, Erik		KD	16:02	20:56
40	Smedberg Palmqvist, Isabel		L	17:56	20:53
75	Solberg, Eva		M	17:47	20:56
55	Stavling, Margareta		S	16:20	20:57
27	Stenudd, Sara	Jama, Hassan	V	17:50	20:57
66	Sundin, Bo		M	16:47	20:57
32	Svärd, Lars		M	18:01	18:45
81	Tonell, Lennart		MP	16:00	20:57
22	Valeskog, Jan		S	16:03	20:56
38	Valier, Mikael		KD	17:03	20:57
46	Vikhe Patil, Nila	Antonsson, Maria	MP	17:57	20:57
98	Vikman, Arvid		S	17:01	20:57
90	Vinge, Linnéa		SD	15:57	20:57
89	Wallmark, Peter		SD	16:04	20:56
102	Walther, Ulf		S	16:56	20:57
21	Wanngård, Karin		S	17:32	20:57
8	Warlenius, Rikard		V	17:54	20:57
4	Wedin, Dennis		M	15:59	20:47
88	Westmont, Martin		SD	16:04	20:57
43	Wicklund, Susanne		C	16:59	20:56

Stockholms kommunfullmäktige
2019-09-30 20.02

Omröstningsresultat § 30

Ärendenr: 45
Beskrivning: 45:1

Ärendemening:

Avveckla Bromma flygplats och inled en planprocess för en ny hållbar stadsdel. Motion av Rikard Warlenius (V)

Ja: 4 **Nej:** 15 **Avstår:** 75 **Frånvarande:** 5

Ledamot	Parti	Plats	Funktion	Resultat
Nassir Abdullahi Ali	S	56	Ledamot	Avstår
Maria Antonsson	MP	46	Ersättare	Avstår
Gerardo Berrios	V	63	Ersättare	Nej
Torun Boucher	V	7	Ledamot	Nej
Cecilia Brinck	M	1	Ordförande	Avstår
Olle Burell	S	24	Ledamot	Avstår
Felix Byström	SD	91	Ledamot	Ja
Lars Bäck	V	61	Ledamot	Nej
Christian Carlsson	KD	36	Ledamot	Avstår
Elisabet Carlsson	S	57	Ersättare	Avstår
Abit Dundar	L	78	Ersättare	Frånvarande
Lotta Edholm	L	17	Ledamot	Avstår
Ingela Edlund	S	58	Ledamot	Avstår
Inger Edvardsson	S	60	Ledamot	Avstår
Anne-Lie Elfvén	L	41	Ledamot	Avstår
Claes Elmgren	S	54	Ledamot	Avstår
Annika Elmlund	M	72	Ersättare	Avstår
Daniele Fava	L	76	Ledamot	Avstår
Yvonne Fernell-Ingelström	M	10	Ledamot	Avstår
Johan Fälldin	C	42	Ledamot	Avstår
Petra Gardos Ek	M	34	Ersättare	Avstår
Hanna Gerdes	L	77	Ledamot	Avstår
Sophia Granswed Baat	M	33	Ledamot	Avstår

Stockholms kommunfullmäktige

Karin Gustafsson	S	25	Ledamot	Avstår
Anders Göransson	S	53	Ledamot	Avstår
Ulla Hamilton	M	11	Ledamot	Avstår
Martin Hansson	MP	86	Ledamot	Avstår
Stefan Hansson	S	52	Ledamot	Avstår
Joakim Hedelin	-	95	Ledamot	Avstår
Tom Hedrup	M	73	Ledamot	Avstår
Daniel Helldén	MP	48	Ledamot	Avstår
Anette Hellström	M	71	Ledamot	Avstår
Bengt Herke	-	96	Ledamot	Avstår
Cecilia Herrström	V	64	Ersättare	Nej
Michaela Hollis	KD	14	Ledamot	Avstår
Börje Häggman	M	70	Ledamot	Avstår
Hassan Jama	V	27	Ersättare	Nej
Maria Jansson	FI	105	Ersättare	Nej
Stefan Johansson	S	23	Ersättare	Avstår
Tobias Johansson	V	29	Ledamot	Nej
Christoffer Järkeborn	M	13	Ledamot	Avstår
Jan Jönsson	L	18	Ledamot	Avstår
Peter Jönsson	M	12	Ledamot	Avstår
Tina Kratz	V	30	Ledamot	Nej
John Kåberg	C	80	Ersättare	Avstår
Anna König Jerlmyr	M	6	Ledamot	Avstår
Elin Larsson	C	45	Ersättare	Avstår
Joakim Larsson	M	5	Ledamot	Avstår
Fritz Lennaárd	M	74	Ledamot	Avstår
Clara Lindblom	V	9	Ledamot	Nej
Anders Lindell	MP	84	Ledamot	Avstår
Fredrik Lindstål	C	20	Ledamot	Avstår
Björn Ljung	L	16	Ledamot	Avstår
Katarina Luhr	MP	47	Ledamot	Avstår
Kristina Lutz	M	35	Ledamot	Avstår

Stockholms kommunfullmäktige

Jeanette Malmström	-	94	Ledamot	Avstår
Alexandra Mattsson Åkerström	V	31	Ledamot	Nej
Robert Mjörnberg	V	28	Ledamot	Nej
Ahmed Abdulahi Mohamed	MP	82	Ledamot	Avstår
Rashid Mohammed	V	65	Ledamot	Nej
Jonas Naddebo	C	19	Ledamot	Avstår
Rana Nasrindotter	S	2	1:e v Ordf	Frånvarande
Johan Nilsson	M	67	Ledamot	Avstår
Sissela Nordling Blanco	FI	107	Ledamot	Kvittad
Claes Nyberg	C	79	Ledamot	Avstår
Cecilia Obermüller	MP	83	Ledamot	Avstår
Åsa Odin Ekman	S	59	Ledamot	Avstår
Alexander Ojanne	S	101	Ledamot	Avstår
Tiemon Okojevoh	MP	85	Ersättare	Frånvarande
Johan Paccamonti	M	68	Ledamot	Avstår
Fredrik Pettersson	S	99	Ledamot	Avstår
Anna Rantala Bonnier	FI	106	Ledamot	Nej
Salar Rashid	S	51	Ledamot	Avstår
Jennyfer Redin	M	69	Ledamot	Avstår
Rose-Marie Rooth	V	62	Ledamot	Nej
Mirja Räihä	S	26	Ledamot	Frånvarande
Banar Sabet	C	44	Ledamot	Avstår
Patrik Silverudd	L	39	Ledamot	Avstår
Ulla Sjöbergh	S	100	Ledamot	Avstår
Johan Sjölander	S	103	Ledamot	Avstår
Erik Slottner	KD	15	Ledamot	Avstår
Isabel Smedberg Palmqvist	L	40	Ledamot	Avstår
Eva Solberg	M	75	Ledamot	Avstår
Margareta Stavling	S	55	Ledamot	Avstår
Bo Sundin	M	66	Ledamot	Avstår
Lars Svärd	M	32	Ledamot	Kvittad
Lennart Tonell	MP	81	Ledamot	Frånvarande

Stockholms kommunfullmäktige

Jan Valeskog	S	22	Ledamot	Avstår
Mikael Valier	KD	38	Ledamot	Avstår
Arvid Vikman	S	98	Ledamot	Avstår
Linnéa Vinge	SD	90	Ledamot	Ja
Peter Wallmark	SD	89	Ledamot	Ja
Mona Wallsén	-	93	Ersättare	Avstår
Ulf Walther	S	102	Ledamot	Avstår
Karin Wanngård	S	21	Ledamot	Avstår
Rikard Warlenius	V	8	Ledamot	Nej
Dennis Wedin	M	4	Ledamot	Avstår
Martin Westmont	SD	88	Ledamot	Ja
Susanne Wicklund	C	43	Ledamot	Avstår
Ann-Katrin Åslund	L	3	2:e v Ordf	Avstår
Nike Örbrink	KD	37	Ersättare	Avstår

Stockholms kommunfullmäktige
2019-09-30 20.03

Omröstningsresultat § 30

Ärendenr: 45
Beskrivning: 45:2

Ärendemening:

Avveckla Bromma flygplats och inled en planprocess för en ny hållbar stadsdel. Motion av Rikard Warlenius (V)

Ja: 57 **Nej:** 15 **Avstår:** 27 **Frånvarande:** 0

Ledamot	Parti	Plats	Funktion	Resultat
Nassir Abdullahi Ali	S	56	Ledamot	Avstår
Maria Antonsson	MP	46	Ersättare	Ja
Gerardo Berrios	V	63	Ersättare	Nej
Torun Boucher	V	7	Ledamot	Nej
Cecilia Brinck	M	1	Ordförande	Ja
Olle Burell	S	24	Ledamot	Avstår
Felix Byström	SD	91	Ledamot	Avstår
Lars Bäck	V	61	Ledamot	Nej
Christian Carlsson	KD	36	Ledamot	Ja
Elisabet Carlsson	S	57	Ersättare	Avstår
Abit Dundar	L	78	Ersättare	Ja
Lotta Edholm	L	17	Ledamot	Ja
Ingela Edlund	S	58	Ledamot	Avstår
Inger Edvardsson	S	60	Ledamot	Avstår
Anne-Lie Elfván	L	41	Ledamot	Ja
Claes Elmgren	S	54	Ledamot	Avstår
Annika Elmlund	M	72	Ersättare	Ja
Daniele Fava	L	76	Ledamot	Ja
Yvonne Fernell-Ingelström	M	10	Ledamot	Ja
Johan Fälldin	C	42	Ledamot	Ja
Petra Gardos Ek	M	34	Ersättare	Ja
Hanna Gerdes	L	77	Ledamot	Ja
Sophia Granswed Baat	M	33	Ledamot	Ja
Karin Gustafsson	S	25	Ledamot	Avstår

Stockholms kommunfullmäktige

Anders Göransson	S	53	Ledamot	Avstår
Ulla Hamilton	M	11	Ledamot	Ja
Martin Hansson	MP	86	Ledamot	Ja
Stefan Hansson	S	52	Ledamot	Avstår
Joakim Hedelin	-	95	Ledamot	Ja
Tom Hedrup	M	73	Ledamot	Ja
Daniel Helldén	MP	48	Ledamot	Ja
Anette Hellström	M	71	Ledamot	Ja
Bengt Herke	-	96	Ledamot	Ja
Cecilia Herrström	V	64	Ersättare	Nej
Michaela Hollis	KD	14	Ledamot	Ja
Börje Häggman	M	70	Ledamot	Ja
Hassan Jama	V	27	Ersättare	Nej
Maria Jansson	FI	105	Ersättare	Nej
Stefan Johansson	S	23	Ersättare	Avstår
Tobias Johansson	V	29	Ledamot	Nej
Christoffer Järkeborn	M	13	Ledamot	Ja
Jan Jönsson	L	18	Ledamot	Ja
Peter Jönsson	M	12	Ledamot	Ja
Tina Kratz	V	30	Ledamot	Nej
John Kåberg	C	80	Ersättare	Ja
Anna König Jerlmyr	M	6	Ledamot	Ja
Elin Larsson	C	45	Ersättare	Ja
Joakim Larsson	M	5	Ledamot	Ja
Fritz Lennaárd	M	74	Ledamot	Ja
Clara Lindblom	V	9	Ledamot	Nej
Anders Lindell	MP	84	Ledamot	Ja
Fredrik Lindstål	C	20	Ledamot	Ja
Björn Ljung	L	16	Ledamot	Ja
Katarina Luhr	MP	47	Ledamot	Ja
Kristina Lutz	M	35	Ledamot	Ja
Jeanette Malmström	-	94	Ledamot	Ja

Stockholms kommunfullmäktige

Alexandra Mattsson Åkerström	V	31	Ledamot	Nej
Robert Mjörnberg	V	28	Ledamot	Nej
Ahmed Abdulahi Mohamed	MP	82	Ledamot	Ja
Rashid Mohammed	V	65	Ledamot	Nej
Jonas Naddebo	C	19	Ledamot	Ja
Rana Nasrindotter	S	2	1:e v Ordf	Avstår
Johan Nilsson	M	67	Ledamot	Ja
Sissela Nordling Blanco	FI	107	Ledamot	Kvittad
Claes Nyberg	C	79	Ledamot	Ja
Cecilia Obermüller	MP	83	Ledamot	Ja
Åsa Odin Ekman	S	59	Ledamot	Avstår
Alexander Ojanne	S	101	Ledamot	Avstår
Tiemon Okojevoh	MP	85	Ersättare	Ja
Johan Paccamonti	M	68	Ledamot	Ja
Fredrik Pettersson	S	99	Ledamot	Avstår
Anna Rantala Bonnier	FI	106	Ledamot	Nej
Salar Rashid	S	51	Ledamot	Avstår
Jennyfer Redin	M	69	Ledamot	Ja
Rose-Marie Rooth	V	62	Ledamot	Nej
Mirja Räihä	S	26	Ledamot	Avstår
Banar Sabet	C	44	Ledamot	Ja
Patrik Silverudd	L	39	Ledamot	Ja
Ulla Sjöbergh	S	100	Ledamot	Avstår
Johan Sjölander	S	103	Ledamot	Avstår
Erik Slottnér	KD	15	Ledamot	Ja
Isabel Smedberg Palmqvist	L	40	Ledamot	Ja
Eva Solberg	M	75	Ledamot	Ja
Margareta Stavling	S	55	Ledamot	Avstår
Bo Sundin	M	66	Ledamot	Ja
Lars Svärd	M	32	Ledamot	Kvittad
Lennart Tonell	MP	81	Ledamot	Ja
Jan Valeskog	S	22	Ledamot	Avstår

Stockholms kommunfullmäktige

Mikael Valier	KD	38	Ledamot	Ja
Arvid Vikman	S	98	Ledamot	Avstår
Linnéa Vinge	SD	90	Ledamot	Avstår
Peter Wallmark	SD	89	Ledamot	Avstår
Mona Wallsén	-	93	Ersättare	Ja
Ulf Walther	S	102	Ledamot	Avstår
Karin Wanngård	S	21	Ledamot	Avstår
Rikard Warlenius	V	8	Ledamot	Nej
Dennis Wedin	M	4	Ledamot	Ja
Martin Westmont	SD	88	Ledamot	Avstår
Susanne Wicklund	C	43	Ledamot	Ja
Ann-Katrin Åslund	L	3	2:e v Ordf	Ja
Nike Örbrink	KD	37	Ersättare	Ja

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 30 september 2019

§ 3 Nr 2019:27 av Martin Westmont (SD) till borgarrådet Lotta Edholm (L) om skolplattformen

Anförande nr 1

Borgarrådet E d h o l m (L): Jag ber att få hänvisa till det skriftliga utdelade svaret.

Anförande nr 2

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Alla som har tagit del av svaret ser ju att det är ett väldigt tunt svar som jag har fått från Lotta Edholm. Men med tanke på den debatt som har rått den senaste tiden kring skolplattformen är det kanske inte så konstigt.

Skolplattformen är ett projekt som har pågått under väldigt lång tid och som har kostat skattebetalarna hundratals miljoner kronor. Trots det har vi inte en fungerande plattform som är användarvänlig för våra lärare, elever och föräldrar. Den senaste tiden har det också förekommit en del uppgifter om vissa säkerhetsbrister i skolplattformen, och skolborgarrådet Lotta Edholm skriver också i sitt svar till mig att man nu ska ha en översyn av projektet.

Jag skulle gärna vilja få lite mer information om vad Lotta Edholm menar med denna översyn. Handlar det helt enkelt om att se över leverantörens brister? Handlar det om att se över ledningen av skolplattformen? Kan Lotta Edholm gå in lite mer detaljerat på vad hon vill göra för förbättringar nu eller när översynen är klar?

Anförande nr 3

Borgarrådet E d h o l m (L): Ordförande! Det är helt enkelt bedrövligt, det som har hänt. Skolplattformen fungerar inte tillfredsställande, och i kombination med detta byts nu dessutom datorerna ut i hela Stockholm inom ramen för GSIT. En del av de här problemen beror snarare på det än på själva skolplattformen, men icke desto mindre betalar man ju hundratals miljoner för att man vill ha ett system som fungerar, inte ett system som inte fungerar.

Jag har begärt en total översyn av skolplattformen, det vill säga inte bara det här med säkerhetsbristerna utan över huvud taget. Det verkar vara ett ganska svajigt system. Ibland går det att logga in, ibland går det inte att logga in. Ibland kan lärarna göra precis vad de vill i systemet, och ibland fungerar ingenting.

Jag tror att det är viktigt att denna översyn sker parallellt med att man försöker att få ordning på skolplattformen. Vi kan inte vänta på att översynen ska bli klar och sedan fatta en rad olika beslut. De leverantörer som arbetar med det här projektet måste naturligtvis se till att alltihop fungerar. Jag är inte helt säker, men i fredags var

beskedet att i dag skulle modulen för omdömen öppnas för lärarna så att de återigen kan lägga in resultat från eleverna. Det är väl alltid något. Men jag kan helt ärligt säga att jag är långt ifrån nöjd.

Anförande nr 4

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Precis som Lotta Edholm nämner var det en testkörning som, om jag minns rätt, startade i fredags. Det vore intressant att höra om Lotta Edholm har fått någon uppgift om hur denna testkörning har gått. Märker man att skolplattformen nu börjar fungera, eller kan vi förvänta oss ytterligare väntetid där vi måste göra olika tester för att säkerställa att skolplattformen fungerar som den ska?

Jag skulle också vilja återkomma till att vi inte får glömma att arbetet kring skolplattformen till stor del skedde under den förra mandatperioden. Jag tycker därför att det vore intressant att höra hur den förra mandatperiodens skolborgarråd Olle Burell ser på skolplattformen och dess brister.

Anförande nr 5

Borgarrådet E d h o l m (L): Ordförande! Oavsett vilken politisk färg man har i den här salen tror jag inte att någon normalt begåvad människa som kan vara nöjd med skolplattformen så som den fungerar.

Testkörningen skedde i förra veckan, och uppenbarligen gick det i varje fall så pass bra att man nu vågar öppna den modul som varit nedsläckt. Den har varit nedsläckt för att man hade problem med säkerheten och att det gick att ta sig in bakvägen. Men det finns även andra problem som rör till exempel inloggning, vilket är nog så allvarligt. Man kan till exempel inte alltid registrera elevfrånvaro och så vidare.

Det är alltså olika problem i detta, och stadsledningskontoret måste nu arbeta tillsammans med leverantörerna så att det här löser sig.

Anförande nr 6

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag vill uttrycka mitt stöd för skolborgarrådet Lotta Edholms sätt att hantera den här frågan nu och naturligtvis även för vår förvaltning som jobbar stenhårt för att rätta till de brister som finns. Det är, precis som skolborgarrådet har sagt, ingen lätt sak med upphandling av så stora och komplicerade system. Ni som vill fördjupa er i det här med skolplattformen kommer att upptäcka att det är som ett hus som består av många olika byggstenar. Det innebär att byggstenarna eller rummen i detta hus behöver integreras med varandra. Det är mycket lättare för en liten kommun som kan ha en enda leverantör som erbjuder alla olika delar av ett sådant här system och få det att funka sömlöst och smärtfritt.

Det finns all anledning att göra en sådan här översyn som skolborgarrådet har initierat, och det kommer säkert att komma fram saker där som gör att jag får reflektera över beslut som vi fattade under den förra perioden, liksom de som var före mig. Upphandlingen och starten för projektet skedde ju under det förrförra

gängets tid, alltså de nu blågröna. Vi får se vad detta kan leda till för slutsatser när det gäller stadens sätt att styra sådana här projekt, så jag ser också fram emot att den här utredningen görs.

Framför allt vill jag som sagt uttrycka mitt stöd för dem som jobbar stenhårt för att systemet ska funka så bra som det kommer att kunna göra. Syftet är nämligen oerhört bra: att kunna samla all information och mycket annat kring varje elev på ett sätt som gör att man kan få med sig det från förskolestart till studentexamen och även på komvux, om man går där.

§ 5 Nr 2019:30 av Clara Lindblom (V) till Anna König Jerlmyr (M) om effekter av ombildningar på det lokala trygghetsarbetet.

Anförande nr 7

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag skulle vilja hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 8

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ordförande! Jag vill börja med att tacka för svaret. Den här interpellationen lyfter den strategiska och avgörande rollen som våra allmännyttiga bostadsbolag spelar och har spelat i det lokala trygghetsarbetet.

För den som inte vet det har våra allmännyttor varit drivande i fastighetsägarföreningarna här i staden, bland annat i Järva, Västerort, Rågsved och Skärholmen. Stockholmshem har varit en bärande del i Skarpnäckslyftet, Familjebostäder i att rusta Rinkeby och Svenska Bostäder har jobbat intensivt med att öka tryggheten i bland annat Husby centrum genom att bygga bort otrygga miljöer, ge stöd till handlare för ökad professionalisering och erbjuda säkerhetslösningar. Det här har också gett väldigt goda resultat. Om vi ser till hela 2018 skedde bara fyra lägenhetsinbrott i hela Svenska Bostäders bestånd på Järva, och då pratar vi alltså om tusentals lägenheter.

Jag är dock orolig för att ombildningar kommer att försämra bolagens möjlighet att fortsätta det här arbetet. Våra bolag ska enligt lagen om affärsmässighet, eller allbolagen som den kallas, göra bostadssociala insatser i relation till sitt bestånd. Det ska finnas en affärsmässighet i botten. Är det så att lägenheter säljs ut eller ombildas till bostadsrätter i ett område minskar också bolagens möjligheter att göra just olika typer av bostadssociala insatser. Det här såg vi inte minst i Östberga, där Svenska Bostäder tidigare ägde ungefär 1 700 hyresrätter. Nu är de nere på ungefär 117. Det gör också att bostadsbolaget har varit tvunget att backa i sitt trygghetsarbete.

Erfarenheter just från Östberga, från fastighetsägarföreningen på Järva och samverkan mellan polisen, stadsdelen och bolagen i Skarpnäck visar också att det är väldigt svårt att få med bostadsrättsföreningar i det lokala trygghetsarbetet. Inte för att folk som bor i bostadsrätter är ohemula människor på något sätt, utan för att de liksom har fullt sjå med att få ihop folk till den gemensamma städdagen.

Den blågröna majoriteten ger uttryck för väldigt många lovvärda ambitioner när det kommer till lokalt trygghetsarbete och platsamverkan. Jag är dock väldigt orolig för att resultatet kommer att bli det direkt motsatta. Vi ser kraftiga underskott i socialtjänstens barn- och ungdomsvård, vi ser nedskärningar i stadsdelarnas förebyggande arbete och vi ser en risk att bolagens möjligheter att bedriva just trygghetsarbete lokalt försämras på grund av ombildningar och eventuella utförsäljningar. Min oro kvarstår trots finansborgarrådets svar.

Anförande nr 9

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Tack, Clara Lindblom, för interpellationen! Du inledde väldigt bra och räknade upp en massa goda exempel från fastighetsägarföreningar och så vidare runt om i staden. Det var också någonting som startades upp under vår förra tid i majoritet och som har levt kvar och visar på många positiva effekter. Det är klart att vi är för detta. Vi har fastighetssamverkan i både ytterstad och innerstad, och jag tycker att vi ska prata om hela Stockholm från många olika håll. Det är både allmännyttiga bolag och privata fastighetsbolag som går in, för de ser fördelarna. Vikten av trygga offentliga platser där människor vistas har vi diskuterat så många gånger tidigare, och det är nu många som ser värdet av att rusta upp, att öka belysningen, att se till att det är rent och städlat och att det ska finnas aktiviteter dit människor vill söka sig.

Detta är någonting som vi strategiskt kommer att jobba med över hela staden framåt. Jag ser inget motsatsförhållande mellan att det i vissa områden nu ombildas så att vi får en mer blandad bebyggelse i områden som domineras av hyresrätter och ett fortsatt starkt arbete med fastighetsutveckling, med platssamverkan och så vidare. Tvärtom finns det många positiva exempel som bland annat visar att den sociala kontrollen ökar om det också finns en större andel ägt boende, att människor då tenderar att stanna kvar längre och att det inte bara blir omflyttningar i bestånd.

Det finns alltså många fördelar med att ha en blandad stad med många olika boendeformer. Det kan vara lägenheter, det kan vara radhus och villor – personligen skulle jag vilja se en ny egnahemsrörelse där fler människor får möjlighet att äga sitt boende. Det skapar också trygghet för framtiden.

Jag tror alltså att man läser in för mycket farhågor kring vad det här egentligen handlar om. Det handlar om att fler människor som vill och har visat intresse ska få möjlighet att ombilda och äga sitt boende, samtidigt som vi kommer att driva på för att seriösa fastighetsägare, som vi har på många platser, fortsätter att arbeta för trygga, levande och attraktiva stadsrum. Det kommer vi att fortsätta göra, och med det vill jag säga att jag tycker att vi har besvarat interpellationen.

Anförande nr 10

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag brinner precis som Anna König Jerlmyr för lokalt trygghetsarbete och samverkan lokalt. Men frågan är: Om man nu brinner för den här lokala samverkan mellan privata fastighetsägare, stadsdelen, polisen och bostadsbolagen, varför då försämra bostadsbolagens möjlighet att faktiskt vara ett ankare i det arbetet? Vi ser ju från erfarenheter från Järva, från Skarpnäck och från Skärholmen att det är oerhört viktigt med ett starkt bolag, för det blir svårt när det till följd av ombildningar i stället är en lång rad mindre bostadsrättsföreningar.

En part i det här arbetet är också stadsdelen, och just nu ser vi miljonunderskott till exempel på barn och ungdom, vi ser nedskärningar på fältassistenter, på trygghetsvårdar och på stadsdelarnas förebyggande arbete. Då blir det också väldigt svårt för stadsdelen att vara den här aktiva parten.

En annan sak: Jag börjar tröttna lite, för i det här interpellationssvaret gör ni återigen svepande hänvisningar till forskning. Den här gången hänvisar ni till en lång rad vetenskapliga artiklar i välrenommerade publikationer som skulle leda till att barn får högre betyg och lyckas bättre i skolan. Jag har mejlat finansroteln vid tre tillfällen för att få ut referenser på några av de här så kallade vetenskapliga studierna. Jag mejlade den 5 september, den 17 september och den 25 september. Trots löften om att jag ska få referenser innan dagens fullmäktige har inte några sådana kommit.

I stället för de här svepande formuleringarna som man sedan inte kan belägga rekommenderar jag till exempel den här utskriften ur boken *Hela staden – bryt segregationen*, från den liberala tankesmedjan Fores. Kapitel 3, som jag har utskrivet här, går igenom forskningsläget när det kommer till effekter av boendesegregation. Det visar just att det inte finns några tydliga belägg för att andelen hyresrätter i ett område skulle ha negativ inverkan på skolresultatet, jobbchanser och andra saker som ni hänvisar till i interpellationssvaret. Effekter av området försvinner nämligen när man kontrollerar för bakgrundsvariabler. Det finns alltså inget entydigt stöd för att det skulle finnas starka grannskapseffekter i Sverige.

Frågan är då om barn som bor i bostadsrätt i genomsnitt har högre betyg än barn som bor i hyresrätt. Ja, det har de, men det beror på att barn som bor i bostadsrätt oftare har föräldrar som har det gott ställt. Och barn till föräldrar som har det gott ställt har i genomsnitt högre betyg. Jag ser att Jonas nickar. Vi har läst kvantitativa metoder på Stockholms universitet ihop.

Upplåtelseformen överförs inte på något magiskt sätt på barnens skolbetyg. Argumentera därför jättegärna för er sak, men gör det rakryggat och ärligt! Den här typen av svepande hänvisningar till forskning när det passar en själv är faktiskt inte värdigt ett finansborgarråd i landets största kommun. Skärpning!

Anförande nr 11

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag tycker att det är en oförskämnd ton som Clara Lindblom uppvisar. Bara för att det inte passar just hennes tes eller styrker hennes resonemang är det alltså oseriöst och svepande. Vi har tidigare diskuterat exempelvis forskning kring arbetsmarknadsfrågor där vi har helt olika syn, och där jag kan erkänna att det finns olika syn på forskning eller studier. Men Clara Lindblom vill hävda att den andra sidan ljuger, talar osanning, hänvisar svepande och så vidare. Jag tycker inte att det är ett seriöst sätt att föra en debatt.

Jag har här ett antal forskningsrapporter från inte minst Harvard som jag kan ge direkt till Clara Lindblom här och nu, om hon vill ha forskning som säger att det har ett antal positiva effekter att äga sitt boende, inte minst när man tittar på gruppen socioekonomiskt svaga. Det kan man se på skolresultaten. Man kan se att människor som äger sitt boende tenderar att bo kvar längre, vilket innebär att den sociala kontrollen i boendemiljön ökar och stärks, att boendemiljön upplevs mer levande, mer trygg och så vidare. Det är därför vi säger att vi behöver en blandning av boendeformer och att det blir olyckligt om man bara har hyresrätter och allmännyttan i ett område.

Det är vår ingång till detta, och jag kan med varm hand lämna över Harvardforskningen. Man kan alltid hitta någon forskare som hävdar att detta inte stämmer, men jag tycker som sagt att det är olyckligt att man för diskussionen på en så låg nivå som Clara Lindblom gör.

Det vi menar och känner oss trygga med är att människor som vill och har möjlighet att gå från hyresrätt till bostadsrätt ska kunna få göra det i områden där allmännyttan dominerar. Det är ett begränsat antal. Vid sidan av det ska vi jobba med seriösa fastighetsägare. Det finns både privata och allmännyttiga sådana som är beredda att gå in i platsutveckling för tryggare stadsdelar. De är redan med oss i det. De exempel som räknades upp var ju initiativ tagna under vår förra tid i majoriteten, och det är väl bra att de lever kvar.

Nu behöver fler komma till, och det arbetar vi för. Här är forskningen, Clara – varsågod! Ta och läs så kan vi ta diskussionen sedan igen!

Anförande nr 12

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Om finansroteln hade svarat på något av de tre mejl som jag skickade – den 5, den 17 och den 25 september – hade Anna kunnat skicka sin Harvardforskning då. Då hade jag sagt: Vad intressant med amerikansk forskning, Anna! Kan du vänligen skicka referenser som avser svenska förhållanden?

Man kan nämligen inte direkt jämföra grannskapseffekter mellan olika länder på det där sättet. Det du pratar om är tillämpligt på amerikanska förhållanden; jag pratar om svensk forskning på svenska förhållanden. Sverige är inte USA. Det är olika kontexter, och det är helt enkelt helt olika forskningsresultat – även om den forskning som du hänvisar faktiskt också är ifrågasatt.

Det här är Sveriges största kommun. Vi har ett finansborgarråd som har en hel stab med borgarrådssekreterare. Om det är så att ni gör referenser till vetenskapliga publikationer i interpellationssvaren måste ni ju kunna presentera de referenserna före fullmäktige och inte genom någon käbbelöverlämning på plats. Jag frågade alltså vid tre tillfällen efter referenser.

Nu pratar vi återigen om svenska förhållanden och inte om Harvard. Jag rekommenderar Fores flera forskningsöversikter. Vi pratar inte om enskilda studier här utan metastudier, där man tittar på översikter av mycket forskning som har gjorts i Sverige under lång tid. Jag har varit i kontakt med Institutet för bostads- och urbanforskning i Uppsala och med Stockholms universitet, eftersom jag har varit lite konfunderad över vilken forskning det är som Anna König Jerlmyr sitter och trycker på. De visste inte heller.

Återigen: Argumentera gärna för att det är viktigt att kunna ombilda av ideologiska skäl, eftersom ni tycker att det är viktigt att man ska äga, eller för skuldkvoten. Ni vill ombilda för att dra in pengar till kommunkassan för att kunna fortsätta att göra koncernuttag och sänka skatten till exempel, hur ni nu väljer att paketera det. Men

snälla, snälla, snälla: Hänvisa inte i svepande ordalag till forskning! Och gör ni det så vänligen skicka referenser åtminstone på tredje försöket!

Anförande nr 12

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Men Clara Lindblom kan stå här och hänvisa till den ena forskningsrapporten efter den andra utan att någonsin ha visat upp den samlade forskningen. Det är ofta Clara Lindblom använder sig av forskningen på olika områden, så är det någon som är svepande så är det väl hon.

Varför gör vi det här? Det är för att vi vill ha blandad bebyggelse och ökad trygghet. Det är det vi talar om och arbetar för. Vi behöver samverka med ytterligare fastighetsägare. Vi menar att den blandade staden är att föredra. Från vänsterhåll argumenterar man för stadsdelar med enbart hyresrätter, där allmännyttan dominerar. Enligt dem är det att föredra.

Där har vi olika syn. Vi menar att fler måste få möjlighet att kunna bo långsiktigt och känna att här är jag trygg, här äger jag mitt boende och här kommer jag att kunna leva en lång tid framöver. Det är därför vi också behöver en egnahemsrörelse i ytterstaden, precis som man hade på 30- och 40-talet. Vi måste samtidigt jobba med fler hyresrätter. Det går hand i hand. Jag förstår inte varför vänstern ökar polariseringen mellan de olika upplåtelseformerna.

Vi står fast vid och är trygga med att vi vill se en blandad stad där fler har möjlighet att både hyra och äga sitt boende. Det tror vi bäddar för både trygghet och en mer attraktiv stad långsiktigt.

§ 7 Nr 2019:33 av Jan Valeskog (S) till Daniel Helldén (MP) om aktuell upphandling av barmarks- och vinterväghållning i sju områden i staden

Anförande nr 13

Borgarrådet Helldén (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 14

Borgarrådet Valeskog (S): Tack för det! Även om vi inte har vinter utanför kommer säkert frågor om vinterväghållning att bli en större utmaning för varje år som kommer. Klimatförändringar riskerar att leda till fler så kallade snökanoner från Östersjön med stora mängder snö. Och när vi får snö motsvarande fyra fem Globen bara på ett par dagar enbart på publika ytor skapar naturligtvis detta ett stort kaos. Vi ser också snabba temperaturförändringar, som under den förra vintern, då regn och plusgrader på kort tid växlar till minusgrader vilket sedan leder till små isberg på alla gångstråk med många olyckor som följd, om ni minns det.

I det perspektivet hade det naturligtvis varit bra om staden också genomfört en upphandling av vinterväghållningen som också hanterar de här problemen. Tyvärr har inte detta skett fullt ut.

Ett annat problem tycker vi är den dåliga kommunikationen, om man nu ska vara självkritisk, som har varit under en längre tid när stora mängder snö har fallit. Politiska företrädare har bett om ursäkt för den stora mängden snö, eller sagt att staden minsann har satt in 50 så kallade Stockholmsvärdar med varsin snöspade. Inget av de budskapen har varit särskilt lyckat, kan man säga.

Nu får jag veta att staden kommer att ha en utvecklad kommunikation vid stora snöfall, och det gläder mig väldigt mycket. Men den viktigaste frågan undviker tyvärr borgarrådet att svara på. Frågan är varför inte staden upphandlar sopsaltning på prioriterade gångbanor och huvudgator exempelvis efter busstomnätet på samma sätt som i dag sker med prioriterade cykelbanor i innerstaden.

I dag lägger vi 42 miljoner kronor extra på sopsaltning på bland annat cykelbanorna i innerstaden. Förra året kunde vi alla se hur rena från is de flesta cykelbanor var, medan gångtrafikanter de facto halkade omkring och bröt benen på usla gångbanor. I våras genomfördes en ny upphandling som ska gälla i nio år framöver, där cykelbanor klass 1 automatiskt kommer att sopsaltas. Sopsaltning på gångbanor kan däremot endast beställas separat, det vill säga efteråt, kanske utan att det finns pengar för det. Gångbanorna är den trafiktätaste delen av Stockholm i innerstaden och nedprioriteras alltså jämfört med cykelbanorna i hela nio år till.

Från oppositionen har vi kritiserat hur svag och underfinansierad den blågröna trafikbudgeten är. Var och en kan därför säkert gissa hur enkelt det kommer att vara för den blågröna majoriteten, eller trafikkontoret för all del, att prioritera resurser till sopsaltning av gångbanor och hur snabbt det kommer att ske.

Kanske borgarrådet kan svara på varför gångbanorna är fortsatt nedprioriterade jämfört med cykelbanorna.

Anförande nr 15

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Jan Valeskog vet ganska väl hur snöröjningen fungerar och vilka problem som finns på det området. Han vet också att under det här året har ett antal oegentligheter när det gäller snöröjningen uppdagats. Vi har låtit externa experter gå igenom hela snöröjningsverksamheten och polisanmälde ett antal aktörer för de oegentligheter som vi anser att de har begått. Det pågår också ett arbete på trafikkontoret med att ändra hela avtalsuppföljningen på ett sådant sätt att vi tydligt och klart kan se vad som händer och inte händer när det gäller vinterväghållningen.

Det finns mycket att säga om detta. Arbetet pågår, och jag är övertygad om att den del som handlar om relationen mellan staden och entreprenörerna och vad som görs kommer att bli mycket bättre.

Sedan säger Valeskog att vi nedprioriterar vissa trafikslag som ligger högst upp i pyramiden, det vill säga de gående. Det är inte sant. Vad som däremot har hänt, och det vet också Valeskog, är att vi under många år har haft försöksverksamhet och forskningsprojekt när det gäller sopsaltning för cykling. Det började 2013, tror jag att det var, och sedan har det utvecklats. När vi nu gjorde nya upphandlingar har det lagts in i upphandlingarna som en central del.

Vad vi har gjort under de senaste två åren är att testa försöksverksamhet för att se om vi kan sopsalta just trottoarer, för dem konstaterar vi att vi måste få bättre ordning på. För två år sedan började vi med ett litet försök, och i vintras hade vi en utökning med ett antal kvarter i Vasastaden där vi har provat detta. Vi kan konstatera att det i stor utsträckning fungerar, även om vi inte är helt klara. Det kommer att göras en utökning av detta under den här säsongen, och det kommer att bli bättre. Vi kan dock inte lägga in det i upphandlingen för att köra fullt ut. Det vore lite oansvarigt att göra det innan vi vet att det fungerar på ett bra sätt överallt. Det är en mycket svårare miljö än cykelbanor.

Vad som är lite märkligt är att Valeskog säger att vi gör en upphandling på nio år och att det innebär att vi aldrig kommer att få ordning på gångbanorna. Upphandlingen är på tre år med möjlighet till förlängning två plus ett plus ett, det vill säga sju år. Om vi efter tre år skulle behöva justera det här så kan vi göra det. Det är bland annat med tanke på det som vi gör på det här sättet.

Anförande nr 16

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Borgarrådet Helldén pratar om de här oegentligheterna. Det har ju mer med historia att göra, att man inte har uppfyllt avtalen för vanlig snöröjning. Det är naturligtvis illa nog, men nu pratar jag faktiskt om framtiden utifrån den upphandling som skedde i våras.

Vi ska vara glada för att vi har ett utmärkt system som fungerar bra när det gäller det nya som kanske kommer att vara väldigt vanligt förekommande, nämligen att vi får mycket is. Det regnar och fryser på om vartannat så att det blir de här isbergen, eller vad man ska säga, på gångbanorna. Sopsaltning är alldeles utmärkt, och det har fungerat väldigt bra på cykelbanor.

När vi då gör en ny upphandling trodde vi väl alla att vi skulle se till att det skedde automatiskt även på prioriterade gångbanor. Men upplägget i den här upphandlingen är att man får ropa av. Det finns alltså möjligheter att få sopsaltning också av gångbanor, vilket förvisso är ett steg framåt, men det måste som sagt ropas av vid behov, medan sopsaltning sker automatiskt på cykelbanorna.

Det är klart att det de facto handlar om två olika kvaliteter, och vi vet naturligtvis att det har med pengar att göra. Vi vet att cykelbanorna kostar 46 miljoner extra. Någon har gjort en bedömning, jag vet inte om det är korrekt, att det skulle handla om samma pengar för att göra det på prioriterade gångbanor i innerstaden efter huvudgatorna efter busstomnätet. Men så är inte fallet i den här upphandlingen, utan det är frågan om att man får ropa av och be entreprenörerna att göra detta.

Något som man rimligtvis också borde ha gjort och som borgarrådet tar upp handlarom tekniken. Jag håller med om att det finns skillnader och kan vara lättare på cykelbanorna där det kanske inte finns parkerade bilar bredvid. Men det fanns ju en möjlighet här att göra även en teknikupphandling så att man får de maskiner man behöver för att klara gångbanorna.

Nu är vi dock i den situationen att om det fortsatt blir den typen av väder att det regnar och sedan fryser på så kommer det att vara perfekt standard på cykelbanorna i innerstaden, medan det kommer att vara betydligt värre på gångbanorna – om vi inte ropar av och skickar ut entreprenörerna till extra kostnad. Det kommer dessutom säkert att ta tid.

Det är synd att vi inte passade på när vi hade chansen. Det kanske är en ekonomisk fråga. I så fall tycker jag att borgarrådet kan säga att ytterligare 46 miljoner kronor är något som vi inte har råd med. Men att försöka säga att det kommer att vara lika standard är rimligtvis inte med sanningen överensstämmande, eftersom det i det ena fallet, som jag sa, kommer att ske automatiskt. Entreprenören har skyldighet att ta hand om cykelbanorna och sopsalta medan det i det andra fallet får ropas av. Det är två olika sätt att se på saken.

Anförande nr 17

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Sopsaltning av cykelbanor är en verksamhet som har pågått i många år. Om vi hade lagt in sopsaltning av gångbanor i upphandlingen på samma sätt är jag övertygad om att Valeskog hade klagat på att vi är oansvariga som sätter igång fullskaliga projekt när vi ännu inte vet om allting fungerar fullt ut och om vi kan använda maskinerna på det sättet.

Det är självklart så här vi ska göra. I vintras testade vi tekniken i ett större projekt. Den ska förfinas, vi ska utöka det och vi har i upphandlingen också sett till att sopsaltning av trottoarer för första gången finns med som en parameter. Entreprenörerna i de här fyra områdena är alltså skyldiga att ha en beredskap så att vi kan avropa att de ska göra den här verksamheten. Det har inte funnits förut. Det är någonting helt nytt, och jag är glad att vi gör det.

Avtalen är inte heller så långa att det är något större problem. Om den här verksamheten skulle fungera fullt ut kan vi göra om avtalen utifrån att de inte löper fullt ut mer än tre år och därmed, om det behövs, få in det här sedan. Det är det ansvarsfulla sättet att göra detta på, samtidigt som vi går igenom all snöröjningsverksamhet för att se till att grundsnöröjningen fungerar fullt ut.

Den sopsaltning som sker sker på cykelbanor som samtidigt också är gångbanor, så av de 20 mil som sopsaltas är 15 mil kombinerad gång- och cykelbana. Att vi inte skulle ha prioriterat gående i sammanhanget är därför fel.

Förhoppningsvis kommer det att bli mycket bättre nu. Vi har möjlighet att avropa det här direkt när det behövs och därmed göra större insatser med verksamheten, och det kommer vi också att göra. Gående är prioriterade i staden, och vi har ett stort projekt ett par hundra meter härifrån på Vasagatan där vi till exempel just för detta ändamål har beslutat att lägga värme i trottoaren så att vi inte ens ska behöva sopsalta. Det är ett sätt att prioritera de gående i staden.

Anförande nr 18

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Det vi pratar om i praktiken är Stockholms innerstad, och anledningen till att vi gör det är att det är väldigt många fler som går och cyklar i innerstaden. Det är klart att hade det nu varit mitt i vintern och vi hade haft ett sådant här väder med is på våra gångbanor lovar jag att det hade varit en helt annan reaktion runt om oss om de hade fått veta hur avtalet ser ut, nämligen att sopsaltning på gångbanorna är något som vi måste avropa i särskilt ordning, vilket borgarrådet också bekräftar.

Förutom att det kommer att ta längre tid är det en kostnad som naturligtvis kommer att värderas varje gång, vilket kanske inte är konstigt. Men jag tycker att det är märkligt att vi gör en sådan här upphandling. Man säger att vi ska ha det i tre år. Tre år är en lång tid om vi får sådana vintrar som vi hade förra säsongen, där folk skadar sig. Det handlar ju om många hundra miljoner kronor i samhällskostnader när människor bryter ben och armar i en sådan här miljö där man inte tar sig fram.

Men borgarrådet tycker alltså att det är mer ansvarsfullt att göra en upphandling där det ska ropas av i stället för att göra en teknikupphandling för att få bra förslag att förhålla sig till, när man bedömde anbudet för att klara av sopsaltning av gångbanorna.

Nu sitter vi alltså här. Om vi får sådant här väder igen, vilket ligger i farans riktning med de temperaturförändringar vi ser och de vintrar vi har haft när det tinar och

fryser om vartannat, tror jag att vi kommer att få de här problemen. Då kommer det att fortsätta vara fantastiskt fina, sopsaltade cykelbanor medan gångbanorna kommer att vara i betydligt sämre skick. Jag ska erkänna att själva möjligheten att avropa är ett steg framåt. Men det är fortfarande stor skillnad i den här upphandlingen på kvaliteten på cykelbanorna och på gångbanorna, och det är inte rimligt.

Anförande nr 19

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det sätt som vi har gjort upphandlingen på är rimligt. Säsongen 2017–18 hade vi den första försöksverksamheten. Det var typ två längre trottoarer som testades. Saker och ting fungerade inte bra. Säsongen 2018–19 körde vi ett antal kvarter i Vasastaden och testade på olika sätt. Det är hela tiden frågan om att trimma utrustning och se hur det fungerar, prova olika maskiner och arbeta sig framåt.

Valeskog vet att en teknikupphandling i det här sammanhanget inte hade fungerat. Vi måste få fram upphandlingarna för snöröjningen. Vi måste ha det på plats. Det är ingenting man kan fördröja. Nu har vi en upphandling med snöröjning. Vi har möjlighet att få in sopsaltning på trottoarer om det behövs. Vi arbetar vidare med dem och utvecklar verksamheten, precis på samma sätt som vi gjorde under många år med sopsaltning på cykelbanor som då var ett pionjärarbete och som nu är permanent verksamhet.

Det är så vi arbetar. Vi ska se till att gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer är prioriterade i staden, och det fortsätter vi med.

§ 9 Nr 2019:39 av Olle Burell (S) till Jonas Naddebo (C) om rum för skapande

Anförande nr 20

Borgarrådet N a d d e b o (C): Jag ber att få hänvisa till det utskickade svaret.

Anförande nr 21

Borgarrådet B u r e l l (S): Ordförande! Ett stort tack till borgarrådet Naddebo för ett bra svar! Jag tror att han, precis som jag, tycker att det är väldigt viktigt med kultur i skolan och också kanske i likhet med mig har hunnit besöka verksamhet bland annat i Rinkeby och sett vad det betyder för eleverna och för lärandet utanför skoltid och hur rektorer och lärare som inte är musiklärare vittnar om att det här betyder väldigt mycket.

Därför är jag också tacksam för att Jonas Naddebo, som ju är centerpartist, gjorde allt han kunde för att försöka att rätta till eller lindra konsekvenserna av den budget som togs på riksplanet utifrån den kulturfientliga pakt som utgörs av Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Man ska inte bråka om allt utan bara om det som är relevant. Just i den här detaljen vill jag som sagt säga att kulturborgarrådet gjorde vad han kunde. Det vi kommer att fortsätta att bråka om i budgetdebatten är naturligtvis kulturskolan i stort och de lovvärda försök man gör till lokala effektiviseringar men där vi ju vidhåller att det är orealistiskt att tro att man ska kunna spara alla pengar man behöver inom kulturskola och bibliotek på ett budgetår, nämligen 2019, utan att det får stora konsekvenser också för personal och för verksamhet. Stockholmarna märker visst att det faktiskt har blivit försämringar.

Jag tänker så här, när man sammanfattar lite den första perioden här, att Centern har fått en väldigt vacker portfölj. Det kanske till och med är krokodilskinn på den här kulturborgarrådsportföljen. Men när man öppnar den så fanns inte alla de pengar som behövdes. Jag beundrar också Jonas Naddebo som orkar försöka försvara den här budgeten. Jag kan inte leva mig in i hur det hade varit att vara skolborgarråd med den näst största budgeten, vilket hade lett till enorma nedskärningar på skolområdet eftersom Stockholm växer.

Centern har i den här koalitionen fått i uppdrag att nacka hönor och slakta heliga kor – heliga inte av vidskepelse utan på goda grunder. Liberaler och miljöpartister smyger runt ladugårdshörnet, medan moderater och kristdemokrater står kvar och kollar att jobbet blir gjort. Jag hoppas att liberaler och miljöpartister hjälper Centerpartiet i budgetförhandlingarna så att den budget som fempartialliansen snart lägger fram i denna kammare är betydligt bättre än den nedskärnings- och svältkursbudget som nu råder i denna stad.

Anförande nr 22

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, ledamöter, åhörare! Tänk om det vore så som Olle Burell beskrev det, att jag hade en krokodilportfölj och vi skulle slakta hönor och kor! Så är det faktiskt inte i det här fallet. Det är ju inte så att vi drastiskt har dragit ned budgeten för kulturskolan så kraftigt som Olle vill likna det vid. Däremot har vi genomfört en organisationsförändring som även Olle Burell tillstår behöver göras, inom kulturskolan, inom biblioteksväsendet och inom hela min förvaltning. Den organisationsförändringen fortsätter vi att arbeta med, men det är faktiskt inte sant att alla pengar har dragits undan från kulturskolan under 2019.

Nu ska jag gå tillbaka till det interpellationen egentligen handlar om, det vill säga rum för skapande. Det är, precis som Olle beskriver det, en otroligt viktig verksamhet. Vi behöver jobba aktivt både med den avgiftsbelagda verksamheten och med den helt avgiftsfria verksamheten, och det gör vi till exempel inom rum för skapande.

Det här är en verksamhet som vi tidigare har fått statsbidrag för, och det är för att vi under en tid har kunnat utveckla en ny och förändrad verksamhet. Det genomfördes mycket bra utveckling under Socialdemokraternas tid vid makten. Det har vi tagit vidare. Men det vi måste kunna klara av är att se till att den här verksamheten når barn och unga. Jag brukar säga att mitt mål är att nå främst de som kommer från hem som inte har välfyllda bokhyllor. Vi måste liksom väga upp det här glappet mellan deltagande i kulturskolan, som i vissa stadsdelar är så högt som 11 procent men där andra stadsdelar knappt kommer upp ens till 1 procent. Här måste vi verkligen använda verksamheten.

Jag har sagt att jag vill göra rum för skapande till en del av den ordinarie verksamheten, för då kan vi verkligen utveckla ännu mycket mer innovativ verksamhet med de nya statsbidragen som kommer till kulturskolan.

Jag är överens om att vi är väldigt glada över att kunna beskriva en verksamhet som är otroligt viktig. När det var kris i statsbidragen och de eventuellt inte skulle skickas ut såg vi till att prioritera i vår egen budget så att vi skulle säkerställa att den verksamheten kunde fortsätta under 2019. Nu kommer det ytterligare statsbidrag som är riktade till kulturskolan. Då kan vi förhoppningsvis använda dem till att ytterligare utveckla kulturskolan.

Dels tar vi det som har varit bra och som vi har haft under en tid, dels utvecklar vi ny verksamhet. Det behöver utvecklas verksamhet, och arbetsmetoderna inom kulturskolan behöver också utvecklas. Det kommer jag tillbaka till i nästa inlägg.

Anförande nr 23

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag är precis som Olle Burell glad att kommunen har beviljats nya statliga medel efter att regeringen återinfört kulturskolestödet – det kulturskolestöd som Vänsterpartiet förhandlade fram den förra mandatperioden, det kulturskolestöd som borgarna sedan avskaffade i tilläggsbudgeten förra hösten. Så fick jag det sagt. Man får ta chansen!

Allvarligt talat, det är bra att det här stödet, som också har använts bra av Stockholms stad, är tillbaka. Det är också bra, tycker jag, att Jonas Naddebo i sitt svar menar att majoritetens ambition är tydlig: Vi ska nå ut till underrepresenterade grupper. De är prioriterade, och avgiftsfri verksamhet är en metod att nå dem. Ambitionen är att ha minst samma omfattning, står det i svaret, och det borde kunna ske inom stadens budgetram. I det här är vi förvånansvärt väldigt mycket överens.

Jag ser därmed fram emot att nästa års budget ger ett substantiellt utrymme för allt detta och att nästa års budget bland annat innebär en möjlighet att utöka antalet pedagoger. Det är viktigt att kvantitativa resultat inte går ut över kvaliteten i kulturskolan. Det är viktigt att inte prova-på-verksamheter bara finns för att uppfylla de kvantitativa målen utan att barnen, efter att de har fått prova på, också har en rimlig chans att fortsätta att gå vidare, att utvecklas. Att det helt enkelt också finns finansiella resurser för en fördjupning.

När det gäller avgifterna – jag vet inte hur många gånger vi har diskuterat avgifterna åtminstone under den förrförra mandatperioden – vill jag avsluta med att mer anekdotiskt berätta om när Vår teater startade på 50-talet. Då hade man en medlemsavgift. Det var en symbolisk summa som låg kvar på precis samma nivå ända fram till 1983. Idén var att avgiften skulle vara så låg att barn skulle ha råd att betala den själva med sin veckopeng. Barnet skulle kunna komma med slanten i handen och få ett medlemskort. För de barn som ändå inte hade råd eller möjligen hade föräldrar som helt enkelt inte ville att barnen skulle kunna betala för det gick det ändå att lösa, eftersom medlemsavgiften i realiteten inte var en inkomstkälla utan bara en symbolisk handling.

I våra öron låter det här säkert som en berättelse från Bullerbyn. Men visst är det också en berättelse om ett väldigt gott samhälle. Ett sådant gott samhälle vill vi ju alla ha. Med det sagt ser jag fram emot nästa års kulturbudget.

Anförande nr 24

Borgarrådet N a d d e b o (C): När Torun nu går upp och pratar blir det lite omvända världen igen. Den förrförra mandatperioden var det ju Alliansen som sa att de styrande då, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, bara jobbade med prova-på-verksamheter. Och nu säger Torun att vi jobbar med prova-på-verksamheter.

De frågor som jag har ställt till förvaltningen handlar om hur många det är som går över från de avgiftsfria verksamheterna till de kanske lite mer traditionella terminskurserna, det som jag själv anser kännetecknar kulturskolan. På det har jag tyvärr inte fått något svar ännu. Det går nästan inte att få fram statistik gällande den frågan. Jag tycker att frågan är relevant om man har en hel del avgiftsfri verksamhet som ska leda till att man sedan också tar del av en större del av kulturskolans utbud, så det tänker jag fortsätta att borra i.

Någonting som jag också kommer att fortsätta att borra i är arbetssätten inom kulturskolan. Vi behöver faktiskt bli mer strömlinjeformade när det gäller hur vi utformar och bedriver kulturskolans verksamhet. Man ska känna igen sig om man går

på en flöjtkurs i Farsta och sedan går på en flöjtkurs i Bromma. Man ska förstå vilken verksamhet man deltar i, oavsett var man bor i staden.

Vi ser också att kulturskolan har konkurrenter i dag som jobbar i den kulturpedagogiska branschen. Det har kommit in en massa olika aktörer som vi faktiskt konkurrerar med. Det tror jag är bra, för det kommer att leda till att kulturskolan måste utveckla sina verksamheter. Vi kan inte bara slå oss för bröstet för att vi har *en* kurs i dataspelsproduktion. Jag tror att kulturskolan skulle behöva jobba ännu mer med att lyssna på vad barnen och de som ska ta del av det här vill ha för någonting. Jag tror att vi behöver jobba med effektiva metoder för att leverera detta, och det är en del av att vi genomför omorganisationen.

Vi ska också fortsätta att jobba med den avgiftsfria verksamheten, och det handlar inte bara om projektverksamhet. El Sistema känner nog de flesta i den här salen till. Det är numera en ordinarie del av kulturskolans verksamhet, och det är på det sättet som vi faktiskt kan nå de här barnen: att jobba uppsökande och avgiftsfritt i våra skolor. Det leder till starka resultat, och det kommer vi att fortsätta med.

Anförande nr 25

Torun Boucher (V): Ordförande! Absolut – jag har ingenting emot introduktionskurser, prova-på-kurser och så vidare. Det jag lyfter lite grann när det gäller att det också måste gå att fördjupa sig är samma sak som Lärarförbundet har lyft i ganska många uttalanden, och det är att de ser att det nu är större klasser, kortare kurser och svårare att få plats i fördjupningskurserna därför att det också har försvunnit en hel del pedagoger. Det är ju fullständigt självklart: Det finns helt enkelt inte lika många pedagoger. De kritiserar detta, och jag tar fasta på det som de kritiserar. Vi ska ju ha både och. Vi ska ha prova-på-kurser, vi ska ha vanliga kurser, vi ska ha långa terminskurser och vi ska också kunna fördjupa oss. Men då måste det finnas tillräckligt med pedagoger, annars kommer det inte att gå.

Sedan är inte jag helt säker på att new public management eller lean är lösningen för kulturskolan. Som kulturmänniska känner jag mig lite pressad av det. Jag tycker att det skulle kunna fungera att det kanske inte är precis likadant i Husby som på Norrmalm till exempel. Det verkar rätt logiskt att det skulle kunna se olika ut på olika ställen och att olika pedagoger också har olika arbetssätt just precis i kulturskolan.

Anförande nr 26

Borgarrådet Burell (S): Ordförande! När borgarrådet Jonas Naddebo nu höll sitt första anförande ångrade jag faktiskt att jag var så himla förstående mot honom i mitt inlägg. Jag tycker nämligen att han sällade sig till kulturpolitikens motsvarighet till klimatförnekare. Men jag önskar honom som sagt lycka till i budgetförhandlingarna.

Det som är viktigt att framhålla i alla de här diskussionerna, vilket min ärade kollega Torun Boucher framhåller, är ju klassklyftorna. Vi är tvungna att generalisera i politiken, annars kommer man liksom inte framåt, och jag vill skicka med en

iakttagelse: Det finns stora klasskillnader mellan ytterstaden och innerstaden. På ett antal skolor i ytterstaden finns El Sistema. Det är en fantastisk verksamhet. Av mina 200 besök under den förra perioden var besöket på Bredängsskolan där jag fick sitta och spela fiol och cello med El Sistema-elever det absolut roligaste och mest minnesvärda. Men det räcker ju inte för att komma till rätta med klassklyftorna, eftersom de klasskillnader som har att göra med social bakgrund och så vidare som Torun pratade om finns på alla skolor. På alla skolor finns vissa elever eller grupper av elever som kommer från sammanhang där man inte har lika nära till att utöva musik eller annan kultur. Detta kräver att den ordinarie kulturskoleverksamheten, den mer traditionella musikskoleverksamheten, skulle man kunna säga med gammalt språkbruk, är väldigt offensiv och ambitiös.

Borgarrådet Naddebo tog också upp att han har ställt frågor till förvaltningen om vad det leder till med de här prova-på-verksamheterna. Jag tror att de är bra också i grunden. Jag har inte ställt någon fråga till förvaltningen, men jag har pratat med lite folk som jobbar i verksamheten, och det som jag tycker att borgarrådet ska borra djupare i är den uppfattning eller erfarenhet man kan ha av att det är de som redan spelar ett instrument som passar på att prova på ytterligare ett instrument och att man därmed inte når fler eller nya grupper av elever i sådan hög utsträckning som man skulle önska. Det skulle jag alltså vilja att borgarrådet borrar lite djupare i.

För att avrunda här vill jag, fru ordförande, säga att jag hoppas att vi om några år när vi kommer tillbaka till makten här i Stockholm kan utforma en offensiv, ambitiös och långsiktig strategi för kulturskolan och dess olika delar – nu pratar vi ju musikverksamhet väldigt mycket – som gör att den verksamheten växer i samma takt som Stockholms befolkning och inte går tillbaka ett par år i budgetläge.

Anförande nr 27

Borgarrådet N a d d e b o (C): Var ska vi börja? Vi börjar med det som interpellationen faktiskt handlar om, nämligen hur det ser ut på Järva. Då kan vi glädjas åt att vi nu har en överenskommelse klar om lokalen i Husby, där både kulturskolan och Kulturhuset Stadsteatern ska verka under samma tak. Det är precis sådant som jag pratar om när jag säger att vi behöver nyttja våra lokaler effektivt för att få mycket verksamhet. Det ser jag fram emot som en riktigt bra satsning, och kan vi få en ny lokal för kulturskolan som också kommer att ha Kulturhuset Stadsteatern inom sig kommer det här att bli en väldigt bra verksamhet, och jag hoppas också att det kommer att spilla över på kulturskolan så att man får en symbios.

När det gäller fördjupningar finns det stora möjligheter inom kulturskolan i dag att kunna fördjupa sig, till exempel inom KAP-programmet och i orkesterverksamheten. Men då är det också viktigt att kulturskolan hanterar det på ett korrekt sätt. För några veckor sedan kunde vi läsa om att länsbarnen kunde delta i kulturskolans orkesterverksamhet utan att det var finansierat av deras kommuner. Det är inte på det sättet som vi kan stärka kulturskolans verksamhet – att inte ha koll på hur vi hanterar vår ekonomi.

När det gäller färre pedagoger, som Torun yrade om, undantog vi faktiskt pedagogerna när vi gjorde organisationsförändringen för att säkerställa att de skulle ha möjlighet att vara kvar. Sedan är det några som har valt att ta den frivilliga lösningen, och det kan vi inte förbjuda. Men det har inte varit en del av organisationsförändringen, för vi vill ha ett högt antal pedagoger inom kulturskolan.

När det gäller lean och hur man ska skapa en effektivare verksamhet förstår jag att Torun inte har samma blick som jag på detta. I förra veckan hade vi kulturnämnd, och då skrev också oppositionen i T2 att ett verkligt utvecklingsarbete behöver en annan styrning än en budget i balans. Det är klart att om man från vänstersidan i den här salen inte är intresserad av att ha en budget i balans eller att det är budgeten som ska styra verksamheten, då förstår jag att man inte heller tycker att det är viktigt att vi har en effektiv kulturskoleverksamhet som skapar ett kvalitativt innehåll.

Absolut ska jag borra vidare i och jobba hårt med kulturskolan så att vi ser till att ha en bra och intressant verksamhet som lockar fler barn. Jag tar med mig Olles synpunkter om att ställa frågor om deltagandet och om det är så att det är vissa barn som spelar fler instrument eller om vi når unika deltagare. Det är en viktig fråga som jag gärna jobbar vidare med kring kulturskolan.

Jag tackar för alla hurrarop och lyckönskningar inför den nya budgeten!

Anförande nr 28

Borgarrådet B u r e l l (S): Torun Boucher får väl försvara sig själv, men jag måste ändå säga att jag som ledamot i den här salen reagerar mot att borgarrådet Jonas Naddebo anklagar henne för att "yra". Om det finns någon som inte yrar om någonting så är det Torun Boucher. Någon mer seriös och vederhäftig politiker har jag sällan träffat.

Det jag egentligen begärde ordet för att säga var att vi nu i kväll fick ett exempel på någonting som är bra i grunden. Syftet är gott, och det låter bra, för i grunden är det bra att samverka i Husby. Det är jag för, absolut, och det är jätteviktigt med mer samverkan mellan olika förvaltningar och bolag, i det här fallet kulturförvaltningen och Kulturhuset Stadsteatern AB. Men man måste skicka mer pengar. Det är, för att peppa Jonas Naddebo i sluttampen av budgetförhandlingarna, viktigt att en sådan här samverkan inte leder till att man måste ta av befintliga resurser, till exempel Kulturhuset Stadsteatern, för att kunna gå in i den här samverkan, utan att man skickar med resurser så att det blir en utökning av den sammantagna kulturverksamheten i Stockholm.

Anförande nr 29

T o r u n B o u c h e r (V): Jag tänkte inte gå upp och försvara mig och säga att jag inte yrar. Jag tänkte i stället säga att om det är någon som har profokus på en budget i balans är det bland annat jag. Det är verkligen otroligt viktigt, och under den förra mandatperioden arbetade Clara Lindblom och jag tillsammans för att få bort det underskott som vi fick ärva inom äldreomsorgen. Det lyckades vi med, så jag känner

mig inte det minsta yrande just på det området, alltså att jag skulle svepa runt pengar i största allmänhet.

Men att en kommun som har en av landets absolut lägsta kommunalskatter i den tid vi nu lever i sänker kommunalskatten tycker jag inte är att ta ansvar för en budget över huvud taget i Stockholms stad. När det gäller att folk har avgått eller slutat sina arbeten inom kulturskolan har Lärarförbundet och Jonas Naddebo inte riktigt samma syn på verkligheten; det vet jag sedan lång tid tillbaka. Men de menar verkligen att lärarstyrkan har sänkts, eftersom man inte ersätter personer som har slutat. Det är ju ett sätt att minska personalstyrkan. Jag har aldrig påstått att ni har avskedat folk, men personalstyrkan har minskat. Det är inte en naturlag att personalstyrkan minskar, utan avgår folk brukar man normalt sett leta efter någon ersättare till dem.

Jag har alltså fortfarande uppgifter om att personalstyrkan har minskat, men Jonas Naddebo får gärna upplysa mig om något annat.

§ 13 Frågestund

Fråga nr 1. Jan Valeskog ställer en fråga om bostadsbyggande

Anförande nr 30

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi ser i tertialrapporten både i exploaterings- och stadsbyggnadsnämnden att det lyser kraftigt rött när kontoren beskriver hur majoriteten kommer att lyckas med nya bostadsprojekt i Stockholm. Då kan man väl säga att det är det enda röda som den här kommunledningen kan visa upp: den delen av tertialrapporterna.

Det har faktiskt gått hela nio av tolv månader av detta år, och endast 410 bostäder har godkänts till detaljplan – 410 bostäder av 10 000 som är målet! Det kan vi jämföra med den förra mandatperioden, då vi hade ungefär 7 500 bostäder per år antagna i detaljplaner. Vi ser som sagt också samma problematik när det gäller exploateringsnämnden.

Min fråga är: Håller borgarrådet Larsson med om att dagens låga nivå kommer att bli en katastrof om några år när väldigt få bostäder kommer att byggas?

Anförande nr 31

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ordförande! Det blir så mycket enklare om vi åtminstone är överens om siffermaterialet. 410 av 10 000 – var i hela friden får Jan Valeskog den siffran ifrån? 410!

Om Jan Valeskog tittar på materialet som är utsänt från stadsbyggnadskontoret och läser i tertialrapporten ser han vad som är skälet till att ett stort antal detaljplaner förskjuts i tid. Det är saker och ting som den här nämnden inte kan påverka. Inte heller Jan Valeskog, om han hade suttit som finansborgarråd eller stadsbyggnadsborgarråd, hade kunnat påverka det faktum att ett stort antal detaljplaner förskjuts i tiden på grund av utredningar som andra myndigheter har lagt på oss att göra tidigare i processen än vad som är brukligt, vilket självklart är någonting som vi diskuterar till exempel med länsstyrelsen.

De planer som Jan Valeskog ofta hänvisar till som har blivit stoppade är i praktiken 370 bostäder i planer som vi före valet sa att de borde förändras, eftersom ni där hade pressat in de kommunala fastighetsbolagens hus i småhusområden på ett ganska onyanserat sätt. Det var väl Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som tyckte att det var bra och inga andra i den här salen.

Vid majoritetsskiftet sker det vissa förändringar. Men om Jan Valeskog läser rapporten ser han att det är förskjutningar i tiden på just de här detaljplanerna, 5 070 för att vara exakt. Men de kommer upp, den saken är säker.

Anförande nr 32

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det här är oerhört lätt för vem som helst att kolla. Det är enbart 410 bostäder i godkända detaljplaner hittills när två tredjedelar av året har gått – 410! Det är 4 procent av de 10 000 som ni har som mål. Vi skulle kanske ha haft mer tid att diskutera förklaringarna till detta, men det är ett faktum.

I tertialrapporten säger de att man hoppas att man ska komma upp i 5 000 i stället för de här 10 000. Det är fortfarande en halvering, och det återstår att se om man klarar av det.

Det är ett jätteproblem att vi har så svårt att få fram projekt. Det låg på 7 500, som jag sa, varje år den förra mandatperioden och ni är uppe i 410! Det finns liksom bara en sanning, och det är lätt att kolla.

Jag ska i och för sig inte trötta er med det, för vi har haft diskussionen uppe förut, men ni har ju stoppat omkring 5 600 bostäder. Om man delar upp dem i tre grupper handlar det om lägenheter som är stoppade, lägenheter som ni har återremitterat för att minska omfattningen av och några ärenden som ni har villkorat att det ska vara fotbollsplaner och sådant som ni inte har löst än.

Det är i och för sig historia. Jag ser nu till framtiden: Hur bekymmersamt är det inte att klara av det?

Anförande nr 33

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är det här som blir så problematiskt. Det är alltså 370 bostäder i detaljplaner. Sedan pratar Jan Valeskog om programarbeten ibland. Han får gärna visa mig vilka 5 000 bostäder han talar om. Ingen på exploateringskontoret eller på stadsbyggnadskontoret vet vad du talar om, Jan Valeskog. Det vore därför hemskt bra om du ser till att vi får ditt material, för det är någonting i detta som inte stämmer.

Det som är ett faktum är att prognosen för året är att vi kommer att landa någonstans på lite drygt 5 000 bostäder i detaljplaner, på grund av de förskjutningar som jag beskrev. Annars hade vi kunnat komma högre. Det är olyckligt, men de kommer att komma upp.

Jan Valeskog ska veta en sak: Det var precis likadant under de åren Socialdemokraterna hade hand om den här roteln. Ibland kom väldigt mycket i slutet av året. Det kan Jan Valeskog också titta på om han ser bakåt historiskt.

Anförande nr 34

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag hoppas att alla noterar att borgarrådet Larsson inte säger hur många bostäder som är godkända till och med september 2019. Det vet han inte. Han kunde annars ha sagt en egen siffra. Men det är alltså 410 bostäder.

Prognosen är en annan sak. Där säger kontoret i senaste tertialrapporten att man klarar drygt 5 000. Det återstår att se, säger jag, eftersom jag vet att varje parti hos er

verkar ha veto när det gäller att stoppa projekt. Vi får se. Men om det skulle bli 5 000 är det fortfarande en halvering mot vad ni har lovat. Det är betydligt mindre än vad vi presterade om 7 500 per år. Det är ett stort problem, och det gäller också exploateringar, att ni har så svårt att få fram nya projekt. Det kan man naturligtvis försöka skylla på andra, men vi har ju ett politiskt ansvar. Är det någonting som politikerna har svårt att påverka så är det byggstarter, men man kan banne mig påverka när det gäller att få fram markanvisningar, se till att få fram planer och program. Det kan man påverka. Men följer man då minsta motståndets lag där varje parti har veto, då går det trögt. Det ser vi nu.

Anförande nr 35

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att det blir väldigt svårt att debattera med Jan Valeskog när han inte tar till sig vad som står i tertialrapporten. Där står ju alla de olika projekten uppradade. Där står det vilka av planerna som är förlängda i tiden, eftersom myndigheter har begärt utredningar i ett tidigare skede än vad som skett tidigare. Vi har en dialog med länsstyrelsen som gör att jag hoppas att vi ska kunna hitta en bättre arbetsmetod så att man inte går in och fördröjer projekten. I slutändan är det viktiga hur många bostäder som byggs i den här staden, inte kanske exakt hur snabbt en detaljplan tas fram.

Målet var att nå högre än vi hamnar. Men i år är det ungefär 5 000 bostäder som kommer fram. Det är för få, men det handlar alltså om att ett antal detaljplaner stoppas upp i olika processer, något som hade drabbat även Jan Valeskog.

Fråga nr 2. Clara Lindblom (V) ställer en fråga om mark och försäljningar till oetiska hyresvärdar

Anförande nr 36

Borgarrådet L i n d b l o m (V): För några veckor kunde vi läsa i Expressen att Swedbank fick kraftig kritik efter miljardinvesteringar i Blackstone, som ligger bakom omfattande skövlingar i Amazonas regnskog. Blackstone var också en av majoritetsägarna av fastighetsbolaget Hembla, som äger tusentals lägenheter i Stockholm och som särskilt har kritiserats av FN:s rapportör inom bostadsfrågor.

Nu har Blackstone sålt Hembla till det tyska riskkapitalbolaget Vonovia och gjort en vinst på 6 miljarder kronor. Affärsmodellen hos Vonovia och Blackstone är dock densamma, och den är enkel: Gå in och köp icke renoverade miljonprogram, genomför ytliga renoveringar som inte är särskilt kostsamma, höj hyrorna radikalt och byt ut hyresgästerna i området. Ett par år senare säljer du vidare för att hitta marknader och sektorer med högre avkastning.

Min fråga till Dennis Wedin är: Tycker du att vi ska ha den här typen av bolag på bostadsmarknaden i Stockholm? Är du beredd att agera för att de inte ska få markanvisningar, bygglov, ändringar av detaljplan eller möjlighet att köpa mark eller fastigheter här i staden?

Anförande nr 37

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande, fullmäktige, Clara Lindblom! Som ett direkt svar på den första frågan handlar det väl egentligen mycket om legala förutsättningar för vad vi som stad har för möjlighet att blockera riskkapitalister från fastighetsmarknaden i Stockholm. Det är kanske en diskussion för ett annat forum.

När det kommer till hur vi i den grönbå majoriteten resonerar kring de här frågorna är utgångspunkten för det första att det ännu inte exempelvis när det kommer till bostadsfastigheter är aktuellt med några sådana avyttringar. Det skulle bara bli aktuellt i ett sådant fall det skulle behövas av ekonomiska skäl. För det andra är det väl så att om det nu skulle vara ett sådant läge måste vi givetvis lära oss av historien. Det finns exempel i Stockholm när sådana här affärer inte har blivit framgångsrika, och då måste vi kolla på de legala möjligheterna för staden att vid en eventuell försäljning säkerställa en stark granskning för att vi ska ha långsiktiga och seriösa ägare till de fastigheter som vi har. Givetvis måste vi också följa de fastighetsägare som finns i Stockholm och säkerställa att de också följer lag och ordning och de regler som vi har i det här landet för hur man exempelvis hanterar sina hyresgäster och så vidare.

När det kommer till frågan om försäljning vill jag alltså bara vara tydlig än en gång med att det ännu inte är aktuellt när det kommer till bostadsfastigheter, och i det fall det skulle bli aktuellt skulle det bara vara till välrenommerade köpare.

Anförande nr 38

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det är ändå lite hoppfullt att Dennis Wedin säger så. Jag tycker överlag att vi ställer för låga krav på fastighetsägare. Dels handlar det om huruvida man sköter sin förvaltning eller inte. Vi ser till exempel på Rågsveds centrum, där man har en fastighetsägare som har skött sin förvaltning oerhört dåligt under väldigt många år och som nu söker detaljplaneändring. Jag ställde en sådan fråga till Joakim Larsson men fick inte något tydligt svar. Det är ett tydligt exempel på när jag faktiskt inte tycker att en fastighetsägare har förtjänat förtroendet att få en detaljplaneändring.

Dennis Wedin säger att vi måste se över de legala möjligheterna. De är ganska begränsade för kommunen. Det jag pratar om är att inte markanvisa, inte ge bygglov, inte ändra detaljplan och inte sälja vare sig mark eller fastigheter, oavsett om det är bostadsfastigheter eller andra typer av fastigheter, som underlättar för den här typen av aktörer att växa på den svenska bostadsmarknaden.

Min fråga är helt enkelt: Om det skulle komma i ett läge – och vi behöver inte bara prata bostadsfastigheter, utan vi pratar försäljning över huvud taget, markanvisning och så vidare – vilka krav är Dennis Wedin beredd att ställa som är skarpare än i dag? I dag tycker jag att vi är för släpphänta mot oseriösa och oetiska värdar som till exempel Hembla.

Anförande nr 39

Borgarrådet W e d i n (M): Det är en fullt legitim fråga i och med att staden givetvis hela tiden måste vara på sin vakt när man ser felaktigheter på bostads- eller fastighetsmarknaden. Delvis handlar det som sagt om att följa lagstiftningen och se vilka legala möjligheter vi har.

När det sedan kommer till markanvisningar, som kanske inte är mitt ansvarsområde, får man ändå säga, när man pratar med aktörer och liknande, så är ju Stockholms stad ganska kända för att vara väldigt restriktiva. Man sträcker sig till dem man har förtroende för. Givetvis är det viktigt att vi har sådana processer och att man lär sig av att om det är någon som är oseriös på marknaden så ska det givetvis vara någonting som tas i beaktande framåt.

När det kommer till försäljningar vill jag verkligen intyga att jag liksom Clara Lindblom är emot försäljningar till oetiska bolag.

Anförande nr 40

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Anledningen till att jag har lyft den här frågan om markanvisningar till oseriösa fastighetsägare är bland annat att jag besökte fastighetsägarna på Järva och ställde frågan till den fastighetsägarföreningen om det finns något mer som staden kan göra. De nämnde då att de tycker att det är problematiskt att det dels inte finns några lagstiftade krav på fastighetsägare att faktiskt sköta sin förvaltning, dels att staden kunde vara ännu hårdare när det gäller vilka som får mark- och detaljplaneändringar, just med hänsyn till hur man sköter sin förvaltning.

Där är Rågsveds centrum ett bra exempel, och jag förutsätter utifrån det Dennis Wedin säger nu att ni inte kommer att bevilja ändring av detaljplan. Det handlar om myndighetsutövning och så vidare, och jag förstår att Dennis inte kan ge något rakt svar här, men jag förutsätter att han kommer att prata med kollegan Joakim Larsson.

Återigen: När det gäller markanvisningar, detaljplaner och försäljning av mark och fastigheter kan vi som sagt välja vem vi säljer till. Jag kommer att hålla Dennis vid hans ord: Vi kommer alltså inte här i staden att se försäljningar till stora riskkapitalbolag som har som affärsidé att höja hyror och sälja vidare. Är det det Dennis Wedin säger?

Anförande nr 41

Borgarrådet W e d i n (M): Som Clara Lindblom var inne på måste myndighetsutövningen ha sin gång.

Vi ska inte ha oetiska bolag på bostads- eller fastighetsmarknaden. Det måste vara utgångspunkten, och vi får kolla på vad kommunen har för möjligheter där.

Det jag pratar om är att när vi ser att vi har en aktör som agerar felaktigt ska vi givetvis vara fullt medvetna om vad det är man gör och delvis säkerställa i en dialog

från kommunen, delvis lära oss av det och ha det i tanken inför kommande processer. Det är en given utgångspunkt.

När det kommer till finansieringsmodeller är det svårt för staden att sitta och utvärdera punkt till punkt. Däremot kan man verkligen agera när man ser att en fastighetsägare eller liknande har agerat olämpligt på Stockholms bostads- och fastighetsmarknad. Då ska vi givetvis lära av det och inte upprepa tidigare misstag.

Fråga nr 3. Peter Wallmark (SD) ställer en fråga om lägesrapport Vintertullen, vad händer nu?

Anförande nr 42

Peter Wallmark (SD): Ordförande! Jag tänkte ställa en ganska enkel fråga till borgarrådet Jönsson: Har borgarrådet satt en konsekvensanalys på boendet Vintertullen och andra äldreboenden som är omvandlade till asylboenden i dag?

Anförande nr 43

Borgarrådet Jönsson (L): Tack så mycket! Jag är egentligen inte föredragande när det gäller det här boendet, men jag har ändå tagit reda på lite saker.

Det är ju så att om fullmäktige så vill kommer vi i dag att besluta om en försäljning. De som tar över det här vill utveckla lite restauranger och olika grejor, men själva kontraktet med SHIS kan förlängas ända fram till 2025. Det innebär att alla som bor där kommer att kunna bo kvar till dess att deras genomgångskontrakt går ut. Det blir därför ingen skillnad för de individer som finns där.

Anförande nr 44

Peter Wallmark (SD): Jag vet inte om det riktigt var ett svar på min fråga. Jag menar hur verksamheten fungerar. Själva byggnationen och försäljningen är en sak och en fråga som kan lyftas för sig.

Anledningen till att jag ställer frågan är att jag under den vecka som gick fick ett väldigt alarmerande brev från boende på Vintertullen. De boende påtalar att boendesituationen är outhärdlig. Det finns vägglöss. Rummen är för små. Man bor sex personer i en lägenhet på mindre än 40 kvadratmeter. Skilsmässorna ökar frekvent på den ytan. Brist på integritet, trångboddhet, osäkra sanitära förhållanden, smittorisk, avsaknad av lekplatser och bristen på brandsäkerhet är sammantaget sådant som gör att man inte längre kan bo kvar.

Symtom som oro, ångest, nedstämdhet, psykosomatiska symtom och koncentrationssvårigheter är vanligt förekommande hos alla som bor på Vintertullen. Barnen som bor i fastigheten har inga ytor att få lugn och ro. Det finns inget utrymme att leka på då Micasa inte tillåter det.

Min fråga handlar om att en konsekvensanalys saknas.

Anförande nr 45

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag noterade att brevskrivaren har uppfattat vem frågan ska riktas till, för det är nämligen skrivet just till Fredrik Lindstål. Jag står med på kopia.

Självklart är det så att det är väldigt trångt på många av de här boendena. Det är ett stort problem även om det faktiskt är så att Sverigedemokraterna konsekvent brukar kritisera att det är alldeles för lyxigt och väl tilltaget och så. Jag instämmer i att det är väldigt trångt, men det har också varit en lösning att ta till för att människor ska få tak över huvudet och kunna bo någonstans under den tid man bygger upp sin kötid. Förhoppningsvis ska de flesta kunna flytta till ordinarie bostadsmarknad så fort som möjligt. Det är ju det som är syftet med de här boendena.

Anförande nr 46

P e t e r W a l l m a r k (SD): Ordförande! Fördelningen av frågor är det inte jag som styr över. Vi ställer en fråga och så får ansvarigt borgarråd svara på den.

Fortfarande borde väl en konsekvensanalys vara aktuell när fler sådana här boenden ska öppnas. Dianagården ligger i pipe nu. Situationen för dem som bor är ju inte hållbar. De vill bo kvar på den yta de hade innan de kom till Stockholms stad, och där har vi en chans att möta upp. På den orten kan de få lugn och ro och kunna verka. Det här är inte en hållbar situation för någon.

Anförande nr 47

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Vi bygger fortsatt ut modulhusen just för att kunna flytta framför allt familjer till bostäder med bättre kvalitet. Det kommer att komma upp fler sådana modulhus under det här året och även under kommande år. Förhoppningsvis ska boendestandarden därför bli bättre och bättre.

I övrigt frågade jag faktiskt presidiet varför den här frågan skulle till mig och fick då beskedet att det var Sverigedemokraterna som hade sagt att den skulle gå just till mig. Det är därför som det är jag som står här; vi försökte med att Fredrik Lindstål skulle besvara frågan.

Fråga nr 4. Sissela Nordling Blanco (Fi) ställer en fråga om bibliotekens neddragningars konsekvenser för unga tjejer.

Anförande nr 48

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Ordförande! I förra veckan träffade jag en grupp unga tjejer i Järva. De kallar sig Folket Systrar och vill lyfta tjejer i förorten. Det de säger att de vill se är större satsningar på biblioteken med längre öppettider speciellt på helgerna men även på kvällarna. Biblioteken är en trygg plats för dem, där de kan läsa sina läxor, där de kan umgås och där de kan vara när det är för trångt hemma och de inte har några andra fritidsaktiviteter. Vi vet från flera rapporter att unga killar är överrepresenterade i fritidsverksamheten, på

fritidsgårdarna och i idrottsföreningarna. Unga tjejer är framför allt på biblioteken, speciellt i socioekonomiskt utsatta områden.

Nu får vi veta att många bibliotek skär ned på sina öppettider och håller stängt vissa dagar och att programverksamheten speciellt för barn och unga dras ned. Hur kommer Jonas Naddebo att garantera att de här tjejerna har någonstans att gå när det ser ut som det gör på grund av era nedskärningar på biblioteken?

Anförande nr 49

Borgarrådet N a d d e b o (C): Tack för frågan! Det ni lyfter är de viktiga biblioteken och dess betydelse för unga tjejer. Det här är en otroligt viktig fråga, och vi behöver stärka tjejers möjlighet att ta del av de fritidsaktiviteter som vi genomför i vår stad. Det gäller både på biblioteken och på våra fritidsgårdar, och man jobbar väldigt mycket med dessa aktiviteter i staden. När tjejer väljer bort fritidsgårdar – för så är det; det finns statistik som visar det – tycker jag att vi behöver jobba med de frågorna.

Under en begränsad period under omställningsarbetet och under den tid vi har fackliga förhandlingar behöver vissa bibliotek ha stängt vissa timmar. Det är olyckligt, och det är inte bra. Men under det här omorganisationskedet kommer det tyvärr att behöva vara så. När vi sätter den nya organisationen på plats från den 1 november kommer vi att kunna ha öppet fullt ut. Jag vill också säga att det inte är i Rinkeby och Tensta, som Sissela Nordling Blanco lyfte upp i sin artikel, som vi har varit tvungna att ha stängt några timmar.

Sissela Nordling Blanco säger att vi drar ned speciellt på barn- och ungdomsprogramverksamheten. Det stämmer inte alls. Vi har i vissa sammanhang dragit ned på verksamheten, men då har vi alltid prioriterat barn- och ungdomsverksamheten så att den inte ska behöva dras ned.

Vi kommer som sagt att ha en ny organisation på plats från den 1 november. Då är problemen kring att vi har behövt ha temporärt stängt över. Frågan om tjejers behov av trygga rum är dock så mycket större än några enstaka biblioteks förändrade öppettider. Jag får komma tillbaka till det i nästa inlägg.

Anförande nr 50

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Det är en större fråga, men ni skär ju även ned på det jämställdhetsarbete som vi bedrev riktat just till fritidsverksamheten, där vi hade satsningar på ungas organisering och där tjejer fick bilda tjejnätverk och organisera sig kring sina rättigheter. Det bedrevs ett uppsökande arbete för att få tjejer att gå till fritidsgårdarna och få kännedom om de aktiviteter som finns. Det de vittnar om är nämligen också att de aldrig får veta när det sker utflykter någon annanstans eftersom de inte är där på plats.

Allt det arbete som bedrevs med uppsökande arbete för att nå unga tjejer och bidra till en bättre fritidsverksamhet för dem har ju ni tagit bort. Ni skär ned på stadsdelarnas verksamhet för barn, kultur och fritid, ni skär ned på biblioteken och ni

skär ned på det demokratiarbete som bedrevs i staden. Allt det här sammantaget slår framför allt mot tjejer i ytterstaden. Det ger inte Jonas Naddebo svar på. Han säger att biblioteken i ytterstaden inte har påverkats, men det stämmer inte. En av tjejerna bor i Husby. Hon går till Husby bibliotek, och det har stängt på lördagar. Helgerna är speciellt viktiga.

Anförande nr 51

Borgarrådet N a d d e b o (C): Det är oroväckande när oppositionen målar upp den här mörka bilden. Det är något som faktiskt inte stämmer överens med verkligheten. Tittar vi till exempel på trygghetsarbetet på våra bibliotek kunde jag i förra veckan när det kom en rapport om att otryggheten ökar på biblioteken säga att det långsiktiga arbete som ni har gjort och som vi har gjort med att öka tryggheten på biblioteken har gett resultat.

Sedan säger Sissela också att vi har tagit bort arbete. Då har hon inte läst tertialrapport 2. Jag skulle kunna hålla på hur länge som helst. Till exempel i Bromma har man under året arbetat fram ett musikläger som heter Only Music for Girls. Fritidsgården Café U i Blackeberg har fått en större andel tjejer som besöker dem genom att de har jobbat med trygghetsåtgärder och förändrat sin miljö på gården, och i Enskede-Årsta-Vantör har man samarbetat mellan Rågsved och Hagsätra och skapat gärrhäng. Jag skulle kunna hålla på i många minuter!

Anförande nr 52

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Jonas Naddebo nämner något enstaka exempel på vad som görs i Bromma. Det hjälper knappast den tjej som jag har träffat som bor i Husby och går till Husby bibliotek som nu har stängt på lördagar, just den tid hon vill använda för att plugga.

Borgarrådet säger också att det här kommer att vara tillfälligt och att det kommer att återställas senare i november – men hur ska det gå till när 40 tjänster försvinner från Stockholms bibliotek? Vem är det som ska bemanna dessa tider? Vilka vuxna kommer att vara där för att hålla öppet? Vi vet redan nu att man tvingas dra ned på programverksamheten och att man tvingas till neddragningar av öppettiderna just på grund av personalbrist.

Jonas Naddebo pratar också om otryggheten på biblioteken, men det jag pratar om är era nedskärningar på jämställdhet inom fritidsverksamheten. Ni tar bort de satsningarna. Ni har strukit det ur er budget. Jonas kan inte säga någonting annat. Ni har tagit bort satsningar som har handlat om uppsökande arbete för att nå unga tjejer för att erbjuda dem en meningsfull fritid. Det har ni tagit bort!

Anförande nr 53

Borgarrådet N a d d e b o (C): Vi har tagit bort allt arbete med uppsökande verksamhet mot tjejer, säger Sissela Nordling Blanco. Jag fortsätter därför att läsa lite utifrån det som stått i T2. I Farsta har man jobbat med riktade aktiviteter och åldersbegränsning vissa tider på de fritidsgårdarna för att öka antalet flickor som

besöker dem och det har man lyckats med. I Skarpnäck har man under 2019 fokuserat på att skapa mer jämställda fritidsgårdar genom att lista alla aktiviteter man erbjuder för att se vilka som främst riktar sig till killar respektive tjejer. I Spånga-Tensta har man på Husets fritidsgård arbetat med tjejverksamhet under två riktade tjejkvällar i veckan, och det har man jobbat med länge. Man har också gått ihop på Grottans och Folkans fritidsgårdar för att utveckla tjejverksamhet på Folkans fritidsgård.

Det finns massor av sådana här exempel, där man jobbar ute i stadsdelarna för att göra de här sakerna. Allting kan inte göras på våning 4 här i stadshuset. Men det är väl det som FI egentligen är ledsna över: att deras tjänstemän som man bidrog med i det här huset har minskat. I verkligheten sker det dock mycket verksamhet.

Fråga nr 5. Ulf Walther (S) ställer en fråga om Snösätra.

Anförande nr 54

U l f W a l t h e r (S): Borgarrådet Luhr, det som visas är en bild från ett år sedan, när du och jag invigde Rågsveds naturreservat. Det var en solig, härlig, varm dag före valet.

Mitt i det här nya naturreservatet ligger det nedgångna industriområdet Snösätra. Sedan ett par år tillbaka har Snösätra etablerats som en kulturplats för konst, musik och veteranbilar. Varje år hålls där en internationellt uppmärksammas graffitifestival.

Snösätra är förorenat efter decennier av lätt industriverksamhet. Det finns idéer om hur man kan sanera platsen, såväl den del som ingår i naturreservatet som den del som planeras för kulturverksamhet. Vi gav ju gemensamt ett uppdrag till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och exploateringskontoret den förra mandatperioden att arbeta vidare med idén om en kulturplats i harmoni med naturreservatet.

Här behövs dock miljöförvaltningens kompetens, menar jag, och därför vill jag fråga miljöborgarrådet: Hur deltar miljöförvaltningen i arbetet med att utreda Snösätra kulturplats? Om det arbetet ännu inte har kommit igång, hur tänker miljöborgarrådet se till att miljöförvaltningen tar ett initiativ för att bistå med sin kompetens?

Anförande nr 55

Borgarrådet L u h r (MP): Tack för frågan, och tack för att jag fick se den här fina bilden! Det var väldigt roligt att äntligen få inviga det här naturreservatet när vi gjorde det. Det här är ett väldigt spännande område, och vi vet att både i det inrättade naturreservatet och i den del som ligger utanför reservatet med en av Europas största och mest intressanta graffitiparker, har jag fått reda på, är det stora markföroreningar i olika delar.

Vi har faktiskt jobbat vidare med markföreningarna, så det är lite kul att du frågar. Det är exploateringskontoret som håller i utredningarna. Det är olika typer av markföreningar inom den del som har blivit reservat. Bland annat finns det gamla skjutbanor som innehåller bly. Det finns även andra områden som innehåller organiska föreningar. Det vi ville driva var egentligen att man skulle kunna testa växtbaserad marksanering i det området, och det skulle då kunna vara som en testbädd.

På många ställen i staden där vi marksanerar i dag är det ganska bråttom för att man vill bygga. Därför gräver man bort stora jordmassor. Men här har vi alltså ett område där det inte är så bråttom, och därför har vi bett exploateringskontoret att utreda växtsanering där växter kan växa där det är förorenat och ta upp föreningar ur marken. Det här verkar inte funka där de gamla skjutbanorna ligger till exempel, men det skulle kunna funka i de områden som har organiska föreningar.

Vad gäller området som ligger utanför reservatet, vilket väl är det som Ulf Walther frågar om nu, behöver egentligen exploateringskontoret ge direktiv om hur den här marken ska användas. När man väljer saneringsmetod handlar det nämligen mycket om hur människor rör sig i området och vad som ska finnas på plats. Jag vill vara tydlig med att detta arbete pågår. Vi vill ju allihop ha ett område som ska kunna samla kulturverksamhet inom reservatet.

Anförande nr 56

U l f W a l t h e r (S): Det vi ser här är det medborgarförslag som inkom. Det är alltså ett gäng lokala föreningsmänniskor tillsammans med en arkitekt som frivilligt har skissat på ett förslag hur man skulle kunna utveckla området.

Det låter jättebra att ni verkar vara igång med det här, men jag blir också lite orolig när Katarina Luhr säger att explo måste ge ett direktiv. Då känns det som om man väntar på varandra på något sätt och inte riktigt kommer igång med arbetet. Det oroar mig.

Här finns fantastiska möjligheter att utveckla området till en plats för musik, småskaligt hantverk, en scen och kanske med just gatukonsten som ett nav. Det kan funka jättebra för området, och jag tror att man kan testa klimatsmarta lösningar för återvinning, sanitet och energiframställning i området. Det finns också ett jättestort stöd. Rågsvedsborna är superstolta över hur Snösätra har satt Rågsved på världskartan, och här behöver vi kompetensen i miljöfrågor och kanske också kulturfrågor. Jag tror som sagt var inte att explo fixar det här själva utan stöd från miljöförvaltningen.

Anförande nr 57

Borgarrådet L u h r (MP): Det är så korta pass här, så jag hann inte riktigt med hur miljöförvaltningen skulle kopplas på. Det är nämligen så att miljöförvaltningen är inkopplad och måste vara med i valet av saneringsmetod. Det som händer nu är att man håller på att göra mer grundläggande undersökningar av vad det är för

föreningar och hur brett spridda de är. De undersökningarna har främst fokuserat på reservatsdelen, eftersom det var ett direktiv som lades fram tidigare, men det har också spillt över på den andra delen eftersom man är lite intresserad av att veta vad det är för föreningar som skulle kunna spridas över gränsen mellan Snösättra och naturreservatet.

Det pågår alltså en del grundläggande undersökningar där. Jag tror också att alla är överens om att det här är ett spännande område som ska bli någonting. Men på grund av att det redan i dag är väldigt många arrendatorer – upp till 30 olika i området i dag, har jag hört – så går arbetet lite långsamt. Det är frustrerande även för mig som gärna vill att saker skulle gå lite snabbare.

Anförande nr 58

U l f W a l t h e r (S): Det här med växtbaserad marksanering lät jättespännande. Det är en variant. Jag vet inte om staden har erfarenhet av någon form av biologisk sanering sedan tidigare. Det måste ju finnas hur många olika tekniker som helst att utveckla.

Det jag är orolig för är att man använder schaktsanering. Det här är en väldigt unik miljö, liksom postapokalyptisk, och den måste bevaras som den är om kulturplatsen ska kunna bli bra. Min fråga till miljöborgarrådet är om staden har erfarenhet av den här typen av sanering sedan tidigare.

Jag kommer inte att begära att borgarrådet uttalar sig över de diskussioner som ni har haft i majoriteten med de blå partierna kring det här, men jag tänker ändå fråga om Miljöpartiet fortfarande står bakom drivet att etablera en kulturplats här. Det var nämligen väldigt viktigt för Miljöpartiet lokalt den förra mandatperioden, kan jag berätta.

Anförande nr 59

Borgarrådet L u h r (MP): Jag kan börja med att prata om växtbaserad sanering. Det är ingenting som vi har jättestor erfarenhet av, och man tror inte att det fungerar med växtbaserad sanering för vissa föreningar. Det är lite synd, för även inom reservatsdelen är det viktiga kulturmiljöer där vi helst skulle slippa schakta bort stora jordmängder. Av många skäl skulle man hellre vilja kunna sanera på plats, och om det här skulle kunna vara en testbädd som man sedan kan sprida kunskap om skulle man faktiskt få ganska stor klimatnytta av att slippa forsla bort jordmängder, både pengamässigt och klimatomfattigt.

Vad gäller kulturplatsen står Miljöpartiet fortfarande bakom att vi skulle vilja se en kulturplats här. Det är en väldigt spännande miljö, och jag tror att vi är många politiker som har varit där och gärna skulle se att det utvecklas till något ännu mer spännande.

Fråga nr 6. Alexandra Mattsson Åkerström (V) ställer en fråga om underskotten inom barn- och ungdomsvården.

Anförande nr 60

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Ordförande! Förra året utreddes ungefär 16 000 barn i Stockholm av socialtjänsten utifrån en orosanmälan om misstanke att barnet för illa. Det kan handla om sexuella övergrepp på barn, våld mot barn, våld mellan barnets föräldrar, missbruk, psykisk ohälsa eller kriminalitet. Att socialtjänsten har tid, kompetens och kapacitet att utreda alla anmälningar på ett likvärdigt sätt är ju a och o för att samhällets stöd ska fungera för utsatta barn, liksom att socialtjänsten har resurser att efter en utredning kunna erbjuda barnet det stöd, skydd och insatser som barnet och dess familj behöver. Det är minst lika viktigt.

Jag är därför oerhört oroad över att nu 12 av 14 stadsdelsnämnder går med underskott i barn- och ungdomsvården efter mindre än ett år med borgerligt styre. Jag vill därför ställa följande fråga till ansvarigt borgarråd: Hur ser borgarrådet på stadsdelarnas underskott i barn- och ungdomsvården? Hur ska de komma till rätta med detta?

Anförande nr 61

Borgarrådet Jönsson (L): Tack för denna viktiga fråga! Vi är medvetna om att många stadsdelar går med underskott just vad gäller individ och familj på barn- och ungdomssidan. Det här beror huvudsakligen på ökade kostnader för placeringar. Det kan delvis förklaras genom den samhällsutveckling som vi tyvärr har sett på senare tid och en rånvåg under våren och vintern. Vi kunde också tidigare se att det fanns ganska stora skillnader i hur olika stadsdelar valde att hantera omhändertagande av barn. I innerstadens stadsdelar gjorde man ingripanden mycket tidigare medan man inte gjorde det i ytterstaden. Jag tolkar en del av de här underskotten som att man nu har lagt om sitt tänk och faktiskt tar de beslut som man ska göra enligt den lagstiftning vi har.

Det som vi behöver göra nu är förstås att ta höjd för detta i kommande budgetarbete. Nu presenteras inte budgeten förrän i nästa vecka, så vi får återkomma till det då. Men det är någonting som jag och den grönbå majoriteten är väldigt väl medveten om och har diskuterat mycket.

Anförande nr 62

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Det ska bli jätteintressant att se budgeten framför allt för socialtjänstens individ- och familjeomsorg. Jag håller med Jan Jönsson om att bakgrunden till att kostnader ökar ju är att fler barn får illa och att fler anmälningar och fler placeringar görs. Det är också det man kan utläsa i rapporten att stadsdelarna nu kommer att göra: nämligen se över placeringar av barn. Det innebär i många fall att avsluta placeringar och plocka hem barn som av olika anledningar är placerade i jourhem för att man helt enkelt inte kan bo hemma.

Detta är oerhört allvarligt, och jag tror att det kan innebära stora risker. Det kan också och inte minst öka otryggheten i samhället. Med anledning av borgarrådets nyligen presenterade strategi för att minska risken att unga dras in i kriminalitet undrar jag hur alla dessa åtgärder och arbetssätt som presenteras i strategin ska kunna genomföras om inte ens myndighetsutövningen har tillräckligt med resurser?

Anförande nr 63

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Vi får väl återkomma när budgeten presenteras med hur mycket pengar det blir till socialtjänsten. Förra året lade vi 100 miljoner i ökade resurser just till barn och unga. Det var ett första steg för att hämta in de underskott som fanns då.

Den här strategin innehåller ju flera olika punkter. En av dem är faktiskt att utnyttja tvångslagstiftningen *innan* man hamnar i att omhänderta en ung person, det vill säga vi ska utnyttja paragraf 22 i LVU som slarvigt kan kallas för mellantvång, det vill säga att man går in med insatser tidigare även om den unge inte förstår konsekvenserna av sitt kriminella beteende. Detta hoppas jag ska kunna göra att insatserna kommer tidigare så att man inte behöver ta ett sådant här beslut om omhändertagande. Strategin är dock väldigt tydlig med att ett omhändertagande ska göras om det verkligen behövs.

Anförande nr 64

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Om man skickar direktiv till stadsdelen om att de ska jobba mer med mellantvång och så vidare kostar det också väldigt mycket mer, så jag hoppas att ni tar höjd för detta i budgeten. Då menar jag inte heller bara den här så kallade volymökningen på 60 miljoner som man kunde läsa i förra årets budget, eftersom det ju är mer pengar på grund av fler barn under 18 år som man blir tilldelad pengar för.

Jag tänker också att det inte är så trovärdigt att satsa 70 miljoner kronor på vakter och repressiva åtgärder när barn- och ungdomsvården prognostiserar ett underskott på totalt nästan 80 miljoner kronor just nu – bara i år. Värst är det i ytterstaden där också otryggheten är som värst.

Mest rädd är jag ändå för att barn och unga kanske ska behöva plockas hem nu under hösten, eftersom det är det som står i de så kallade åtgärdsplanerna och för de ungdomar som nu är placerad på SIS där det nu ska bli olika hemmaplanslösningar. Jag tänker också att det här på sikt kan innebära ytterligare försämrade arbetsvillkor. Jag undrar därför hur ni ser på socialsekreterarnas arbetsvillkor, när de nu kommer att behöva plocka hem barn.

Anförande nr 64

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag tror att man behöver göra flera saker samtidigt. Ordningsvakterna är viktiga för att stärka tryggheten på många platser där det i dag känns otryggt och där vi till exempel har haft öppna drogsener och liknande. Där kan ordningsvakterna komplettera polisen på ett väldigt bra sätt.

Vi behöver dock jobba förebyggande väldigt tidigt, och därför skulle jag i mitt sista inlägg vilja lyfta fram att vi prioriterar stöd till föräldrar i småbarnsåldern i särskilt utsatta områden. Genom den typen av hembesök där BVC tillsammans med en familjehandlare från socialtjänsten går hem till familjerna kan man långsiktigt förebygga all möjlig slags social problematik och även kriminalitet på lång sikt. Det tror jag är vägen att gå för att på sikt minska omhändertaganden och social problematik.

Fråga nr 7. Linnéa Vinge (SD) ställer en fråga om vad majoriteten gör åt de ökande sexuella övergreppen på stadens badhus.

Anförande nr 65

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! År 2016 uppmärksammades det problem med omfattande sexuella övergrepp och våldtäkter på stadens badhus. Det gällde framför allt Eriksdalsbadet på Södermalm här i Stockholm. I dag rapporteras det att ofredandena har ökat igen. I år har ett tiotal anmälningar gjorts bara från Eriksdalsbadet. Därför undrar jag vad majoriteten i Stockholm gör åt dessa övergrepp och vad Jonas Naddebo tror ligger bakom att de nu ökar igen.

Anförande nr 66

Borgarrådet N a d d e b o (C): Tack så mycket för en väldigt viktig fråga! Sexuella trakasserier är ett samhällsproblem som tyvärr förekommer överallt, och det är lika oacceptabelt var det än sker. Varje fall av sexuella trakasserier är ett fall för mycket.

På Eriksdalsbadet hade vi 1,3 miljoner besökare under det senaste året, och vi har ett viktigt och ständigt pågående arbete för att skapa en trygg miljö. Personalen på Eriksdalsbadet arbetar systematiskt med rutiner och uppföljning för att öka tryggheten. Vi har till exempel ökat personaltätheten, och personalen rör sig i utrymmen där vi tror att det finns en större risk för trakasserier.

Vi utbildar personalen, och det gör vi fortsättningsvis alltid för att de på ett bra sätt ska ta emot de anmälningar som kommer in. Nu är det alltså ett tiotal anmälningar på 1,3 miljoner besökare. Jag säger inte att det är lite, för varje fall är ett fall för mycket. Men de jobbar med de här frågorna, och vi avhyser också personer som vi ertappar med att ofreda någon. Vi uppmanar alla att polisanmäla det som man utsätts för. Det skulle också vara väldigt positivt om vi fick möjlighet att stänga ute de personer som kommer till våra badanläggningar och begår sådana här brott. En sådan möjlighet skulle vi vilja ha, men det har vi inte i dag.

Anförande nr 67

L i n n é a V i n g e (SD): Jag tackar Jonas Naddebo för svaret. När de sexuella övergreppen och våldtäkterna uppmärksammades 2016 valde man att införa könssegregering på Eriksdalsbadet. Man införde alltså separata bassänger för kvinnor och män. Jag vet att ni inte satt i majoritet då, men jag skulle vilja fråga Jonas

Naddebo om han tycker att det är rätt med könssegregering och om det här fortfarande förekommer på stadens badhus.

Anförande nr 68

Borgarrådet N a d d e b o (C): I mitt förra inlägg missade jag att svara på vad jag tror är anledningen till varför detta har ökat. Svaret är att i nuläget kan vi inte riktigt se något mönster i de anmälningar som har inkommit. Vi ska titta närmare på de frågorna och se vad det är för någonting som har gjort att det har ökat, trots att vi har ökat ansträngningarna för att motverka det. Sexuella trakasserier är alltid oacceptabelt. Det här är en fråga som har hög prioritet hos oss och vi jobbar ständigt med att öka tryggheten i alla våra anläggningar.

De könsseparerade bubbelpoolerna finns på Eriksdalsbadet. De har varit väldigt uppskattade, och det är också så att vissa sexuella trakasserier har minskat till följd av uppdelningen. Det här är en åtgärd som har varit väldigt uppskattad av besökarna, och det är någonting som kommer att utvärderas årligen.

Anförande nr 69

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Uppenbarligen har de inte fungerat jättebra eftersom ofredandena har ökat igen. Frågan här är egentligen om könssegregering verkligen är en bra lösning på problemet. Är inte lösningen att avvisa, porta och framför allt lagföra sexualförbrytare? Om jag som kvinna blev antastad på ett badhus skulle inte jag känna mig särskilt mycket säkrare bara för att gärningsmannen blev hänvisad till bassängen bredvid. Den enda segregering vi ska ha i den här staden är den mellan laglydiga och kriminella, inte mellan kvinnor och män.

Anförande nr 70

Borgarrådet N a d d e b o (C): Linnéa Vinge gör det väldigt enkelt för sig när hon förenklar debatten på det här sättet. Det här är inget enkelt problem att åtgärda. Vi ska avföra, porta och lagföra. Det är precis det som jag har beskrivit i de tidigare anförandena. Vi jobbar stenhårt med att uppmuntra att alla saker som händer ska polisanmälas, och vi utbildar också vår personal att hantera dessa frågor på ett bra sätt.

Vi kommer att utvärdera de olika poolerna och återkomma i frågan, antar jag. Vi behöver jobba mer för att stärka tryggheten, och det är egentligen det viktigaste. Linnéa Vinge förenklar debatten, något som vi också hörde under den förra kommunfullmäktigedebatten kring dessa frågor. Givetvis måste vi jobba aktivt med att öka tryggheten, men det gör man inte genom att förenkla en väldigt komplicerad diskussion.

§ 17 Valärenden i kommunfullmäktige 2019

Anförande nr 71

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande och fullmäktige! Jag sa just till min bänkgranne Erik Slottnér att jag ska göra en Erik. Jag ska nämligen ta ett valärende från talarstolen. Vi saknade i fredags morse ett personnummer på Pia Långström, som ska vara ersättare i Sisab. Hennes personnummer har nu levererats till presidiet.

Jag yrkar alltså på Pia Långström som ersättare i Sisab.

§ 18 Ny mandatperiod – val av nämndemän

Anförande nr 72

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande och fullmäktige! Jag har lärt mig mycket i dag om vilka krav som ställs på nämndemän, domare med flera i Sverige. Det är väldigt intressant! Det har blivit ett litet skrivfel som gäller en nämndeman från Liberalerna, som heter Marie Della Morte Pålstam och inget annat. Det gäller alltså Stockholms tingsrätt.

*§ 20 Detaljplan för Tvärbanan Kistagrenen, sträckan vid Solvalla, del av Bällsta 1:9
m.fl. i stadsdelarna Riksby och Bällsta, DP 2017-17192-54*

Anförande nr 73

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag ska fatta mig kort, men det är icke desto mindre viktigt att poängtera hur viktigt ärendet är. Det gäller en tvärförbindelse som är allt viktigare för Stockholms utveckling. Detta är en del av Stockholmsöverenskommelsen, och det är en del av denna utbyggnad som detaljplanen omfattar. Desto bättre är det då att vi är så överens som vi är om denna viktiga detaljplan. Detta kommer också att kunna innebära en betydande integration mellan stadsdelarna på sikt, och det blir enklare att ta sig från A till B i den här staden. Det är någonting vi behöver se mer av.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsen.

§ 21 Förslag till genomförande av projekt Gubbängens sportfält

Anförande nr 74

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, åhörare och ledamöter! Det är väldigt roligt att vi i dag kan fatta beslut om att genomföra detta projekt – Gubbängens sportfält. Som idrottsborgarråd vet jag att Stockholmsidrottens viktigaste fråga är att få till fler idrottsanläggningar och att varenda anläggning är väldigt efterlängtd.

Vi har i samband med beslutet träffat Stockholms Rugbyförbund, som är glada. De låter hälsa att dessa nya rugbyplaner på Gubbängens sportfält kommer att vara en bra ersättning för den tillfälliga ersättning som har funnits på Årstafältet. Men det är alltid viktigt att ha en bra fortsatt dialog med rugbybyn under projektets gång för att verkligen säkra att de nya planerna på bästa sätt kan motsvara rugbybys behov.

Gubbängsfältet är också platsen där jag själv har fått vara med och träffa tusentals barn, som samlas där för att spela världens största handbollsturnering på gräs, Eken Cup. I projektet har det varit viktigt för oss att ha kvar stora fria ytor så att Eken Cup, men också andra evenemang, kan finnas kvar på denna plats. Det är också viktigt att Gubbängsfältet även i fortsättningen kan användas för spontanidrott och att vi behåller den mycket populära parkdelen.

Men jag ska redan från början säga att det är lite tråkigt att vi inte har kunnat använda hela den yta som har varit planerad för idrottsmark och anlägga den konstgräsplan som tidigare ingick i projektet. Dels ser vi att det inte är ekonomiskt hållbart, dels ser vi att det finns en risk att projektet skulle försenas på obestämmd tid. Rugbybyn behöver denna ersättning snarast, och vi är därför ändå glada – trots att konstgräsplanen har plockats bort – för att vi i dag kan gå vidare med arbetet för den nya efterlängtda rugbyanläggningen.

Jag ser fram emot att få följa projektet, och jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 75

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Också jag är glad att vi är här och att det kommer ett genomförandebeslut. Det är bra att det blir ersättningsytor när det byggs på Årstafältet. När idrottsmark tas i anspråk ska man ersätta den med ny idrottsmark. Det är någonting som styret redan har slirat lite grann på ett antal gånger under mandatperioden. Men den här gången är vi helt överens; det här blir bra.

Däremot är vi inte lika glada för att konstgräsplanen tas bort. Det försämrar avsevärt möjligheterna att bedriva försäsongsträning, och det kortar också säsongerna väldigt mycket för rugbybyn. Ett rugbyslag kan inte träna på andra konstgräsplaner som vi har i staden. Rugbybys konstgräsplaner är mjukare, för att minska skaderisken, än de lite hårdare planer som man spelar fotboll på. Rugbybyn blir nu helt enkelt utan träningsmöjligheter under vår och höst.

Det är också lite konstigt att ni lyfter ut konstgräsplanerna ur projektet men behåller prislappen på 87 miljoner. Vi har även fått ett väldigt undermåligt beslutsunderlag, vilket gör att vi inte förstår vad fördyringen består av över huvud taget eller varför prislappen blir densamma men projektet en tredjedel mindre.

Jag har också träffat Stockholms Rugbyförbund, och jag vet att de är glada över det här. Det är det som är det fina med att jobba med idrottsfrågor; idrottsföreningar blir glada för allt de får med tanke på den otroliga brist som finns i staden. Men de är också oroliga. I det inriktningsbeslut som fattades när vi hade makten i den här staden nämndes en hel del kringfaciliteter som var uppspecade i beslutet. Nu är de inte längre specade utan har bytts ut mot en mening om att idrottsförvaltningen aktivt ska delta i processen att specificera behov. Det säger inte så mycket. Vi är oroliga för att det kan betyda att man spar in på belysning och att det inte blir något inhägnat område, vilket gör att man kan skapa situationer som det som hände i Göteborg för bara tre fyra veckor sedan. Vildsvin var då inne och bökade på planen. Man skulle sedan spela match, och det blev en massa skador på spelarna. Så kan det bli om man inte följer regler om säkerhetsavstånd mellan bebyggelser.

Detta är också någonting som krävs om man ska ha spel i de högre divisionerna, alltså i den högsta serien med division 1 och division 2. Rugbyn är inte en så stor sport, så det finns inte så många fler divisioner att spela i.

Vi är oroliga för det här, och det har kliat lite grann i vårt återremissfinger. Men vi tror inte att det skulle vara konstruktivt med en återremiss. För att vi ska komma igång så fort som möjligt med projektet yrkar vi därför i stället bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 76

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag vill bara försöka förstå Socialdemokraternas ingång i detta, för ni är väldigt motsägelsefulla hela tiden. Det är dock bra att ni har backat från återremissen i fastighetsnämnden, som var jättekonstig eftersom den avsevärt hade försenat projektet. Detaljplanen vann som sagt laga kraft för två år sedan, och det är angeläget att man får till den här permanenta platsen. Vi säger också att man skulle kunna komplettera med de här sakerna i efterhand, men det är inte det som är det nödvändiga. Det är ett fullskaligt projekt med två fullskaliga planer och med en fullskalig servicebyggnad.

Jag blir rätt bekymrad när ni socialdemokrater inte godtar detta trots att det hela så tydligt har gått över budget och trots att man lätt kan komplettera med de här sakerna i efterhand. Ni tycker ändå att man ska hålla på och skicka tillbaka och snickra om och hela tiden godta kostnadsökningarna. Ni har ju också arbetat med de här frågorna och med att försöka hålla budget hela tiden. Varför ligger ni då fortsatt på om detta?

Anförande nr 77

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Vi har inte fått något underlag över huvud taget som pekar på att det skulle vara någon fördyring. Vad vi har fått är ett underlag som

är ett genomförandebeslut där det står att man tar bort en tredjedel av projektet men att det kommer att kosta lika mycket. Det finns ingen motivering till varför och inga beräkningar över huvud taget när det gäller vad det skulle kosta om vi behöll konstgräsplanen.

Detta är ett kraftigt undermåligt beslutsunderlag. Om vi skulle vilja stå upp för att rätt ska vara rätt skulle vi skicka tillbaka det här och säga: Ni får komma tillbaka med ett ordentligt underlag som det går att fatta beslut på! Men vi vet ju vilka det skulle drabba mest; det skulle drabba de barn och unga som vill spela rugby och som vill hålla på med sin idrott. Därför kan vi helt enkelt inte göra på det sättet. Vi tar ansvar och släpper igenom ert skitunderlag.

Anförande nr 78

O r d f ö r a n d e n : Vi vårdar vårt språk i fullmäktigesalen.

Anförande nr 79

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Man känner seriositeten från Socialdemokraterna i luften. En konstgräsplan hade hotat projektets tidsplan, projektets ekonomi och områdets elförsörjning.

För det första måste vi flytta Ellevios högspänningskablar. Det innefattar mätningar, utredningar, tillståndsansökningar och arbete med att spänningssätta kablarna innan staden kan påbörja sina arbeten. Konsekvensen blir att tidsplanen förskjuts på obestämd tid.

För det andra skulle staden stå för alla kostnader utifrån markförläggningsavtalet mellan Ellevio och Stockholms stad, eftersom det är staden som har behov av flytten. Räkna in denna kostnad, och tänk då på att Socialdemokraterna föreslår konstgräsplan, belysning, läktare och större servicebyggnad till en bedömd budget på totalt 160 miljoner kronor! Vårt förslag är alltså hälften så dyrt.

Det oseriösa sätt som ni agerar på nu visar hur ni bara har låtit projekt svälla under den förra mandatperioden, när ni kom upp i 2 miljarder i fördyringar. Det du redovisar nu innebär att ni dels skulle äventyra en hel stadsdels elförsörjning, dels dubblera projektets utgifter och dessutom skjuta upp projektet på obestämd tid. Tycker du att det är seriöst?

Anförande nr 80

A l e x a n d e r O j a n n e (S): 160 miljoner är ingenting som presenteras i beslutsunderlaget över huvud taget. Det är första gången jag hör den siffran. Vi lade fram ett inriktningsbeslut på 87 miljoner. Ni behåller prislappen men skär ned i projektet. Att elledningarna behöver flyttas fanns med redan i inriktningsbeslutet; det står med som en riskfaktor i underlaget. Ni väljer att bortse från detta och vill inte ta denna risk. Absolut – men då borde detta rimligtvis bli ett billigare projekt. Ni kan inte behålla prislappen men ta bort effekterna av det ni gör.

Jag tycker att detta är tråkigt, men det är bättre än ingenting. Det blev en tummetott.

Anförande nr 81

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! En tummetott, säger Alexander! Projektet innehåller de två fullstora planer som rugbybyn har efterfrågat plus en servicebyggnad som också är fullstor. Det är ingen tummetott. Det är hela projektet – hallå!

Sedan hade det såklart varit jättebra om vi redan initialt, i detta skede, också hade kunnat få till träningsplanen. Det är en kompletterande träningsplan som i det här läget har utgått. Det kanske också hade varit bra om vi hade fått till inhägnaden redan initialt. Men det är någonting vi kan komplettera med i efterhand. Återigen: Detaljplanen vann laga kraft för två år sedan. Rugbybyn tvingades bort från Årstafältet för väldigt länge sedan, och man har tillfälligt varit på Skarpnäcks sportfält. Det har funkat så där, och man har varit väldigt angelägen om att vi faktiskt fattar detta beslut och genomför det här.

Projektet ligger som sagt på 87 miljoner. Det innebär att vi nu äntligen kan genomföra detta. Det känns väldigt mycket som om ni socialdemokrater både vill ha kakan och äta den. Ni reserverar er i kommunstyrelsen, och vi vet att den reservation ni lägger fram innebär en försening av projektet. Som Dennis har förklarat är det en försening. Jag har tidigare upplevt att ni har kommit rätt långt i ert konsekvenstänk kring att om något går över budget måste man rätta till det. Då kan man inte hålla på och dra ut på tidsplanen extra mycket eller låta kostnadsökningen ske. Då måste vi såklart justera detta. Det blir återigen så att så fort något går över budget tycker ni ändå att det är okej. Jag ser att du har begärt replik – jättebra!

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 82

A l e x a n d e r O j a n n e (S): Tycker du inte att det är bättre att göra det ordentligt om man bygger någonting? Ska man inte se till att planen faktiskt kan användas? Om det blir så som ni nu fattar beslut om här kan inte seniorverksamheten över huvud taget spela sina matcher där. Man måste begära dispenser hos Rugbyförbundet för att få spela på planen. Landslaget kommer inte att kunna spela i huvudstaden, utan de är fortsatt förvisade att spela på landsbygd: i Norrköping, Enköping och andra ställen.

Tycker du inte att Stockholm skulle kunna ha en riktig rugbyanläggning där seniorlag kan spela i någon av de tre högsta serierna? Hade inte det varit rimligt?

Anförande nr 83

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jo, absolut! De kommer att kunna spela sina matcher där. De kommer att kunna få dispens för det.

Återigen: Vi kommer att kunna göra kompletteringar i efterhand. Men du vet var vi befinner oss i Stockholm i dag. Vi har enorma reinvesteringsbehov i simhallarna, vi måste komma i kapp med utbyggnaden av vanliga idrottshallar och vi måste säkerställa den typen av basbehov. Det ni efterfrågar här handlar om små kompletteringar kring träningsanläggningar, om instängsling och en del om belysning. Det är jätteviktigt att vi kan göra det sedan, men det viktiga är såklart att vi kan säkerställa utbyggnaden av idrottsanläggningarna och reinvesteringen i simhallarna. Det är självklart att vi måste göra så här om vi ser att projektet börjar dra iväg. Vi måste hålla budgeten. Det är alldeles givet.

Anförande nr 84

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är med stor glädje vi i dag kan besluta om genomförandet av projektet Gubbängens sportfält. Projektet omfattar två fullstora gräsplaner för i första hand rugbyverksamhet och en servicebyggnad med omklädningsrum, förråd och toaletter samt parkeringar. Nödvändiga omläggningar av gång- och cykelvägar över fältet ingår också. En riktigt positiv nyhet är att servicebyggnaden blir en förbättring gentemot den temporära lösning som klubbarna hade att tillgå vid Årsta.

Jag är särskilt glad över att vi i detta politiska beslut inte måste välja bort ett bra förslag framför ett annat utan att vi både kan gå vidare med ett av stadens största utbyggnadsprojekt på Årstafältet med nära 6 000 nya bostäder och samtidigt flytta den viktiga idrottsverksamhet som har funnits på Årstafältet till Gubbängens sportfält. Sammantaget kommer förslaget att vara mycket positivt för stadsdelen. Efter genomförandet kan stadsdelen fyllas med människor i större utsträckning än i dag. Servicebyggnaden kommer att kunna användas även för icke idrottsrelaterad verksamhet. Förslaget stärker också områdets rekreativa kvaliteter för skolorna i närområdet, för den organiserade idrottsverksamheten och för allmänheten.

Avslutningsvis vill jag understryka att vikten av att man i den fortsatta planeringen och genomförandet beaktar möjligheten att genomföra Eken Cup, som är världens största handbollsturnering på gräsunderlag med ca 10 000 deltagande barn och ungdomar. Det är prioriterat att turneringen hålls som vanligt. Jag ser att idrottsborgarrådet nickar jakande åt detta från sin stol.

Vi fick höra här från Socialdemokraterna att om man bygger någonting ska man göra det ordentligt. Det säger allting om de problem som vi har inom fastighetsnämnden med fördyringar och förseningar av större projekt. Det är detta perspektiv som hela tiden har varit utgångspunkten för er och det som gör att vi har fått se över 2 miljarder i fördyringar under den senaste mandatperioden. Om man bygger någonting ska man göra det ordentligt, säger ni, och så slänger ni på en hotellbyggnad på Östermalmshallen och en plusbyggnad till Liljevalchs. Ni struntar i hur de initiala besluten har varit och hur mycket pengar ni egentligen har. Ni struntar i om man har projekterat eller planerat för de här kostnaderna, utan ni kör på.

Det är det här perspektivet som har varit så farligt ekonomiskt för staden. Det vi ser är att pengarna inte har gått till underhåll och absolut inte till nödvändiga

idrottsanläggningar och liknande. De har i stället bara gått till fördyringar och kostnader. Det är det som vi hela tiden nu i den grönbå majoriteten kämpar för att städa upp efter. Då är detta ett fint exempel på vad vi ser från Socialdemokraterna. Man vill släppa det hela helt fritt, och man struntar i ekonomin i projektet. Men vi har tagit ansvar för att få fram Gubbängens sportfält.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 85

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är intressant att du går utanför ämnet och pratar om andra projekt. Jag kan konstatera att de flesta av dessa projekt, inklusive Östermalmshallen, har ni röstat för. När det gäller hotellet blev det faktiskt bättre ekonomi i projektet. Vi såg till att sälja Söderhallarna för att få bättre ekonomi i Medborgarhuset.

Jag kan tala om för Dennis Wedin att det inte bara är fastighetsnämndens projekt som blev dyrare under de här åren när entreprenadkostnaderna ökade med 5–6 procent per år. Det gällde projekt över huvud taget. I exploateringsnämnden hade vi dock fördelen att vi kunde sälja mark till högre pris så att vi fick högre intäkter. Men ni röstade aldrig emot projekten vare sig i exploateringsnämnd eller i fastighetsnämnd rent generellt. Det gäller till exempel Östermalmshallen, som ni röstade för.

Anförande nr 86

Borgarrådet W e d i n (M): Från oppositionens sida lades det löpande fram texter om att man problematiserade fördyringarna som hela tiden kom fram. Utgångspunkten måste vara att vi måste städa upp efter detta när det hela tiden är ett litet första beslut om en liten kostnad som sedan sväller och sväller. Det är en opolitisk hantering som måste förbättras, men då krävs politisk viljekraft för att också få detta till stånd. Det var det här man helt släppte fritt i flera olika projekt. Det är ett problem när man låter projekten svälla utifrån det första beslutet. Så gjorde man just med projektet Östermalmshallen när man lade på en hotellbyggnad. Det var att låta projektet svälla när man utvidgade Medborgarhuset. Det gäller också Liljevalchs, där man från det första beslutet på 130 miljoner är uppe i 570 miljoner.

Det är inte försvarbart med sådana fördyringar. Detta var vi kritiska till i opposition, och det säkerställer den grönbå majoriteten att vi nu kommer ifrån.

Anförande nr 87

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! Vi i Vänsterpartiet välkomnar att majoriteten nu går vidare med färdigställandet av Gubbängens sportfält. Dessvärre kan vi konstatera att ambitionsnivån i projektet har sänkts och att den planerade konstgräsplanen har lyfts ut ur projektet av kostnadsskäl. Konstgräsplan är avgörande för att kunna ha försäsongsträning och få ut fler träningstimmar. Rugbyträning och rugbymatcher kan inte genomföras på fotbollens konstgräsplaner, då rugby kräver ett mjukare underlag under konstgräset för att minimera skaderisken. Därför är

konstgräset för rugby på Gubbängen en viktig investering för rugbysporten i Stockholmsområdet.

Vi har också problemet med belysningen, som gör att försäsongen förkortas då det inte går att maximera träningstiderna på kvällstid under hösten.

Vi ser naturligtvis att det är rimligt att man försöker få ned kostnaderna i ett projekt, men i detta fall kan vi bara se att projektet har bantats. Det är inga pengar man spar, utan summan för projektet blir densamma trots att man tar bort planen.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till Vänsterpartiets och Socialdemokraternas gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 88

D a n i e l e F a v a (L): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att bifalla förslaget till beslut i kommunstyrelsen.

Det är alltid glädjande att vi kan se till att ersätta en idrottsyta med en ny när det sker projekteringar i en stad som växer. Mycket klokt har sagts i debatten tidigare från den grönblå majoriteten kring projektet, och jag bifaller självklart allting som har sagts. Men det är också glädjande att vi kan fatta beslutet om en framtid i staden precis då rugby-VM pågår i Japan. Jag är en av dem som har suttit och kollat på rugby. Det är en fantastisk publiksport. Jag hoppas att detta projekt på Gubbängen gör att fler upptäcker rugby.

Det är självklart att vi, precis som oppositionen har tagit upp här, hade hoppats på att få till stånd även den ytterligare ytan. Men som projektet ser ut i dag är detta ett oerhört bra projekt som gör att rugby kan utvecklas i Stockholm.

Anförande nr 89

N i k e Ö r b r i n k (KD): Som kristdemokrat tror jag på en varierad stadsmiljö. Jag tror på att variera bostäder med grönområden, torg, marknader, skolor och omsorg. En central del när man från politikens håll avser att möjliggöra för socialt liv är också att skapa möjligheter för människor att mötas. Gubbängens sportfält är ett exempel på det.

Ännu en gång tar Stockholms stad ett kliv för att garantera möjligheterna för människor att träffas och för unga som gamla att utöva idrott samtidigt som man bygger 6 000 nya bostäder. Till skillnad från Daniel och Liberalerna är jag själv inte särskild bevärdad i rugbyns konst – undantaget att man tacklas, för det är jag bra på. Men vår uppgift som politiker är inte att bestämma vilka sporter de unga utövar utan att skapa förutsättningarna, och långsiktiga och stabila sådana. De två fullstora rugbyplaner som nu planeras kommer att främja tryggheten när allt fler rör sig i området. Det kommer att innebära att det fortsatt framöver finns en plattform för Stockholms rugbyrörelse att utvecklas på. Det kommer också att innebära en möjlighet för spontanidrotten – allt detta i linje med stadens mål och visioner.

Men, kanske viktigast av allt: Äntligen får Stockholms rugbyrörelse en långsiktig, stabil och hållbar plattform att utvecklas på. I framtiden, 2021, hoppas jag på att kunna lära mig mer om rugbyns konster och tacklingar.

Givetvis yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 22 Mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad

Anförande nr 90

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Det är premiär för mig att begära företräde till talarstolen. Det var en ny upplevelse. Det är ett ganska bra privilegium som man har som borgarråd.

Nu ska vi besluta om en ny kost- och måltidspolicy inom äldreomsorgen i Stockholm, eller mat- och måltidspolicy, som den heter. Det är en revidering av den kostpolicy som har gällt sedan 2008. Just detta att vi byter namn på den är en viktig signal i sig, för mat och måltider är mer än enbart kost. Måltider har ett betydligt bredare innehåll. Framför allt lyfter vi den sociala aspekten i den här policyn jämfört med den föregående. I dag känner sig cirka en tredjedel av alla äldre personer över 85 år ensamma. Sex av tio äldre som bor på särskilt boende upplever besvär med ensamhet. Var tionde begravning – det kanske inte har så mycket med just mat- och måltidspolicyn att göra, men det säger ändå någonting – sker helt utan vänner eller anhöriga. Ensamheten är ett utbredd problem. Det riskerar att leda till depressioner och ångest hos dem som drabbas men också till sämre fysik och till utveckling av demenssjukdom.

Därför är just insatser mot ofrivillig ensamhet och social isolering ett viktigt område och en prioriterad fråga för mig som äldreborgarråd. Jag är övertygad om att det vore en bra och effektiv metod att använda måltiden som ett verktyg för att bryta ofrivillig ensamhet. Därför styr detta perspektiv extra mycket i den mat- och måltidspolicy som vi nu ska fatta beslut om. Detta gäller både de äldre som bor på ett särskilt boende och de äldre som har insats i form av hemtjänst. Det är också just dessa grupper som policyn handlar om. Jag vill ändå slå ett slag för de pengar som vi har lagt på ett matlyft för 2019. Det vänder sig främst till äldre som kanske inte omfattas av biståndsbedömda insatser och där vi använder måltiden som en förebyggande hälsoinsats genom att bryta ofrivillig ensamhet.

Måltiden ska dock inte bara åtgärda detta problem utan också motverka undernäring och bidra till god hälsa. Därför är det viktigt att den mat som serveras är god och näringsriktig och att den bidrar till ökad matlust. I det avseendet är måltidens presentation och uppläggning viktig. Vidare ska personalen så långt som möjligt vara med vid måltiderna och ge individuellt stöd och stimulera till social gemenskap utifrån de förutsättningar som finns.

Mat påverkar också klimatet, och därför är matens miljöaspekter viktiga att lyfta fram. Inte minst är det viktigt att se till att matsvinnet inom äldreomsorgen minskar.

Det jobbas på många olika sätt med mat och måltider runt om i staden. Det finns dietister centralt på äldreförvaltningen, men också de enskilda stadsdelsnämnderna jobbar med dietister och kostexperter. Det pågår som sagt ett aktivt arbete på många håll, och förra året fick kostenheten i Enskede-Årsta-Vantör en av stadens

kvalitetsutmärkelser. Min förhoppning är att denna policy ska vara ett stöd i det arbete som redan sker.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 91

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Erik! När du talade tryckte du mycket på den sociala aspekten av detta och hur man kan förebygga ensamhet genom att ha sällskap vid måltider och så vidare. Allt detta tycker jag är jättebra. Därför måste du faktiskt förklara den ändring som har gjorts för mig. Man frångår att personal ska sitta med vid måltider och har i stället en skrivning som handlar om att om detta möjliggörs inom vad ramtiden tillåter. Det är en ändring som Stadsledningskontoret föreslår för att man anser att ska-betydelsen, att personal *ska* vara med vid måltider, är kostnadsdrivande.

Du står här och pratar fantastiskt fint om vikten av sociala måltider och hur man motverkar ensamhet. Och sedan tar ni bort just det här för att det är kostnadsdrivande! Är det här du sparar in på det sociala i stället? Du får gärna förklara för mig, för jag blir helt förvirrad.

Anförande nr 92

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Vi kan inte anta policyer och planer som är rent kostnadsdrivande, så vi får naturligtvis vara försiktiga med vilka formuleringar vi har. Det här är inte riktlinjer för biståndsbedömning, så vi kan inte nu, i den här policyn, föra in en ny princip för biståndsbedömning. Det får vi i så fall återkomma med i ett annat ärende, där vi fastställer riktlinjer för biståndsbedömning.

Det pågår ett utredningsarbete, som också ligger i budgeten, för att se över om vissa insatser inom hemtjänsten behöver bli mer generösa. Jag tycker att det här är ett sådant område som är värt att se över särskilt noga. Om det är så att äldre i dag får nej på exempelvis en efterfrågan om insats vid måltidssällskap tycker jag att det skulle vara intressant att se om riktlinjerna i denna bedömning behöver bli generösare. Min bild när jag har frågat runt är dock att det är väldigt få äldre som får nej på en sådan ansökan. Men jag tycker ändå att det är bra om man kan kolla upp det.

Anförande nr 93

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill yrka bifall till den gemensamma reservation i kommunstyrelsen som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har lämnat.

Mat och måltider är en av de viktigaste sakerna inom vår äldreomsorg. Jag jobbar själv inom vården, och vi brukar säga att mat är medicin. Det är oerhört viktigt för det välbefinnande som vi behöver se till att våra äldre får. Det viktiga med ärendet är att man ska säkerställa att hemtjänsten får tid att stanna hos den äldre under måltiden för att framför allt se till att de äldre får i sig den mat som serveras. Då måste följden

vara att man gör en översyn av riktlinjerna för biståndsbedömning så att vi ska kunna säkerställa detta.

Borgarrådet lyfter i sina synpunkter upp Matlyftet, dit vi har skickat drygt 3 miljoner. Jag skulle vilja lyfta fram några saker när det gäller just Matlyftet. 3 miljoner är väldigt lite pengar, och när man använder 3 miljoner ska de användas klokt. I min värld handlar det framför allt om att de som jobbar får kompetensutveckling så att man vet hur man ska hantera måltiden, att det ska vara kaloririk kost, hur man berikar kosten och hur den ska serveras. Många av de projekt som vi har tagit syftar till detta.

Däremot måste jag vara lite gnällig. Jag tycker inte att ett food truck-event, som vi skickar pengar till, är långsiktigt för kosthållningen för våra äldre. Jag tycker inte heller att picknick är det eller att man ska beställa plattor för att man ska kunna göra digitala beställningar. Jag tror att de flesta arbetsplatser har en dator. Jag tror att vi måste tänka framåt när vi talar om den här typen av extra satsningar på maten så att de satsningar med de få slantar vi sätter på detta bär en långsiktig effekt för välbefinnandet hos våra äldre. Food trucken är säkert jättekul, men inte särskilt långsiktig.

Med detta yrkar jag ännu en gång bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 94

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Eftersom Mirja nämnde Matlyftet ska jag bara nämna att riktlinjerna för hur pengarna skulle användas var just att fokusera arbetet på att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering och att använda maten och måltiden som ett redskap i detta arbete. Då har stadsdelsnämnderna varit otroligt kreativa och hittat på mängder av olika förslag. En del av dem är mindre långsiktiga – jag håller med om det – och en del är mer långsiktiga.

Men det finns också en del försök som kanske på längre sikt kommer att kunna användas mera. Kanske kommer en del av de här insatserna, picknick, food truck och så vidare, att leda till att man exempelvis kan samarbeta med varandra över stadsdelsgränserna. Det har varit bussutflykter och annat, som har skapat just social gemenskap. Jag måste säga att jag är imponerad över den kreativitet som har funnits i en del av stadsdelarna. Jag hoppas att detta ska kunna utvecklas och bli riktigt bra och permanenta insatser i framtiden.

Anförande nr 95

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och Erik! Jag har en gammal partikamrat som nu är borta för länge sedan. Han kallade den här typen av projekt för särintressenas julafton. Och så är det lite grann. Det är säkert jättekul att ha food truck-events, men jag ser inte långsiktigheten i det. Det här påpekade vi också i äldrenämnden i ett särskilt uttalande. Jag pratade också med dig om det. Jag tror att

vi är oeniga också framöver. De här projekten måste vara långsiktiga. 3 miljoner är så pass lite pengar att vi måste fundera allvarligt på vad man använder pengarna till.

Jag håller med dig om att stadsdelarna har varit kreativa. Mycket handlar också om kompetensutveckling. Jag önskar dock att allting hade gått till långsiktiga projekt och inte till småsaker.

Anförande nr 96

Å s a O d i n E k m a n (S): Fru ordförande! En mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen är viktig av många anledningar. Jag vill instämma i alla de frågor som min partikollega Mirja Räihä lyfte i sitt inlägg för att i mitt inlägg kunna fokusera på en specifik fråga, nämligen den om klimatet.

En stor del av vår klimatpåverkan kommer från den mat vi äter. Därför har vi givetvis som stad ett stort ansvar för att se över hur vi kan erbjuda klimatsmarta måltider i våra offentliga verksamheter. Därför tycker jag att det är bra att denna policy har en rubrik som lyder *Hållbara och klimatsmarta måltider*. Men det är ett ganska kort stycke. Det är fyra meningar långt, och det saknar helt mål och indikatorer. Vi menar att just mål och indikatorer är väldigt viktiga, dels för att de kan styra och driva arbetet framåt, vilket de gör mycket bättre än allmänt hållna formuleringar, dels för att det ska bli möjligt att följa upp och veta att utveckling går i rätt riktning, till exempel när det gäller matsvinnet. Alltså är det viktigt att en sådan här policy inte bara ska stanna vid fina ord utan att det ska bli någonting i verkligheten.

Just denna diskussion hade vi för en kort tid sedan när fullmäktige antog en stadsövergripande matstrategi. Vi i Socialdemokraterna lyfte då vikten av att det skulle tas fram en modell för uppföljning eftersom en sådan saknades i det läget. Jag fick då veta från ansvarigt borgarråd att en sådan skulle tas fram, och det tyckte jag var ett positivt besked. Men därför måste jag säga att jag är lite besviken över att det inte finns något sådant förslag i det här fallet. Det finns inte heller några konkreta indikatorer, och vi har ännu inte fått något besked i frågan.

Det här är förstås inte den enda verksamhet som påverkas. Tidigare i år antog utbildningsnämnden riktlinjer för maten i skolorna, även de helt utan konkreta mål. För att äldreomsorgens mat- och måltidspolicy ska ha en verklig betydelse för stadens klimatarbete behöver den kompletteras med konkreta mål som följs upp via stadens ledningssystem.

Jag hoppas att någon från majoriteten någon gång under debatten ska kunna ge ett svar på var detta arbete befinner sig och huruvida en sådan uppföljningsmodell hinner komma på plats i tid till budgeten. Annars gäller min oro att vi riskerar att mista ett helt år när det gäller denna viktiga fråga och att arbetet går i stå. Jag är orolig för att de viktiga policydokument som vi antar här inte får den verkan som vi hade velat.

Med detta yrkar jag bifall till reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 97

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige! Skillnaden i måltidspolicyn handlar om att det här gäller både mat och själva måltiden. Måltiden är viktig, och den fyller en social funktion, som vi har hört här tidigare. Men även detaljer som bakgrundsmusik och porslin, till exempel, är viktiga. Lilla Margareta som är 96 år och har dålig syn kanske inte blir så sugen på att äta filmjolk på en vit tallrik. Man måste se vad man äter, helt enkelt. Det är viktigt att vi lyfter fram att det är själva måltiden och allt runt omkring den som är viktigt.

Vi tar i policyn upp åtgärder för att förebygga undernäring. Det kan orsakas av tugg- och sväljsvårigheter. Man kan då vid behov servera konsistensanpassad mat. Den kan serveras på ett mer aptitligt sätt, till exempel som timbaler. Vi vill se över en utvidgning av ramtiden avseende sällskap vid måltid. Detta bör ske i samband med att riktlinjerna för biståndsbedömning tas fram. Där ser äldreförvaltningen över det hela och ser till att biståndsbedömningen inom hemtjänsten är tillräckligt generös. Detta är en bra policy, som behövs.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 98

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Mat är livsviktigt, i synnerhet för den äldre delen av befolkningen. För många av de äldre är måltiden höjdpunkten på dagen. Det är både en källa till social samvaro och grunden till en god hälsa även i högre åldrar. Måltiden tillsammans med andra motverkar stora hälsorisker kopplade till ensamhet.

Vänsterpartiet ser positivt på revideringen av den gamla måltidspolicyn, bland annat som ett led i att öka den positiva upplevelsen kring mat. Det finns flera delar som ligger helt i enlighet med forskningen för insatser för att helt enkelt skapa en positiv koppling till kost. Det är jättebra. Enligt statistik är det dock så mycket som 15 procent av alla äldre inom svensk äldreomsorg som är allvarligt undernärda, och hälften löper risk att bli detsamma. Det är katastrofala siffror. Undernäring skapar nedsatt immunförsvar och påverkar även det fysiska välmåendet hos äldre. Det leder logiskt nog till en för tidig död.

Det är av största vikt att vi fokuserar på förutsättningarna för att maten hamnar i magen. Det handlar inte bara om hur måltiden är utformad eller levereras till den äldre. Jag vill citera en rapport som heter *Tid för mat* som mitt fackförbund Kommunal har skrivit: ”En näringsriktig måltid är bortkastad om ingen ser till att den hamnar i magen.”

Jag vill även uttrycka en viss oro för den förda politiken, till exempel när det kommer till privata utförare som icke-vals-alternativ för att vi förlorar en rådighet i frågan. Sås och potatis, näringsriktig kost, utbildningsinsatser och jämställdhetsambitioner är jättebra. Vi är helt med på noterna. Men det vi verkligen behöver inom hemtjänsten och omsorgen i staden är främst tre saker: tid, resurser och bemanning som möjliggör att vi kan leva upp till den här fina policyn.

Anförande nr 99

A b i t D u n d a r (L): Ordförande och fullmäktige! Policyn kommer att vara ett bra stöd för verksamheternas fortsatta utvecklingsarbete. Behovet av hemtjänstinsatser, hjälp med mat och måltider, bedöms av biståndshandläggarna. Biståndshandläggarna använder också en typ av guide med frågor kring den äldres matvanor för att den äldre ska få insatser utifrån sina behov. Som har sagts här har många äldre många gånger inte någon att äta tillsammans med över huvud taget. Det är otroligt viktigt.

Här vill jag lyfta fram det vi har arbetat med i min stadsdel, Hägersten-Liljeholmen, nämligen mötesplatsernas betydelse för äldres hälsa och välbefinnande. Det är viktigt att sprida information om detta med fokus på kost, hälsa, aktiviteter och gemenskap. Samarbete med bland andra pensionärsföreningarna är också jätte viktigt för att nå äldre och bryta ensamhet och isolering.

Matlyftet har diskuterats här. Det har vi använt i vår stadsdel Hägersten för att lyfta måltidsupplevelsen och motverka ofrivillig ensamhet genom att bjuda in till de mötesplatser som finns inom stadsdelen. Jag tror att det är viktigt att man fortsätter med denna typ av aktivitet, som befrämjar välmåendet hos äldre som söker sig till denna typ av aktiviteter. Det kommer inte att ske automatiskt, utan det är som sagt viktigt att vi implementerar detta på olika nivåer och försöker nå ut på olika sätt.

Med detta vill jag bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 100

M a r i a J a n s s o n (FI): Ordförande, ledamöter! Jag är glad över att man tar upp den sociala biten kring mat i måltidspolicyn. Jag vill egentligen bara understryka vikten av att man också har en jämställdhetsanalys i policyn och att man när man följer upp detta gör det utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Det finns självklart en rad medicinska och fysiologiska aspekter som skiljer sig mellan kvinnor och män som gör att man behöver göra det här. Det gäller till exempel ätstörningar, som är lika vanligt bland äldre som bland yngre. Det finns också andra skäl. Man kan också se i forskningen om matsituationen – och jag skickar gärna referenser om någon vill ha – att kvinnor och män upplever måltider på olika sätt och betar sig på olika sätt i måltidssituationen. När det gäller äldre som till exempel av något skäl har svårt att äta eller som inte klarar av att äta enligt normerna för hur man betar sig vid en måltid drar sig kvinnor i högre grad än män undan från måltidssituationerna och äter för sig själva. Samtidigt pekar all forskning på att för kvinnor är den sociala biten kring måltiderna och kring att laga mat mycket viktigare än för män. Forskningen skriver att män äter för att de är hungriga, men kvinnor äter av andra skäl. De handlar om den sociala samhörigheten.

Detta gör naturligtvis att det är viktigt att en sådan här policy får konsekvenser. Erik Slottnér sa att detta inte är några riktlinjer för ramtiden. Det är det inte heller, men det är en väldigt tändlös policy om man inte kan skjuta till de resurser som gör att

man kan ändra i ramtiden, till exempel för att den äldre ska kunna få sällskap vid måltiden.

Jag yrkar bifall till reservationen, och jag vill verkligen understryka vikten av att både föra ut kunskap om hur kvinnor och män upplever måltidssituationen till alla som arbetar i verksamheten och att följa upp mat- och måltidspolicyn ur ett jämställdhetsperspektiv.

Anförande nr 101

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Jag glömde det viktigaste – att yrka bifall till vår gemensamma reservation.

*§ 29 AB Stockholms shems nyproduktion av bostäder inom detaljplaneområdet
Årstafältet etapp 4a, i stadsdelen Östberga*

Anförande nr 102

Borgarrådet **W e d i n** (M) Fru ordförande! Det finns väl ingenting roligare än att stå här och presentera ärenden om fler bostäder till Stockholm! Vi i den grönbå majoriteten jobbar stenhårt med att öka byggtakten, stärka allmännyttan och skapa tryggare stadsdelar i Stockholm. Det är skönt att vi kan se resultatet av det med den här typen av bostadsprojekt.

Utvecklingen av Årstafältet är verkligen ett levande exempel på hur vi vill att Stockholm ska vara att bo i. Här planeras en helt ny stadsdel med drygt 6 000 nya bostäder för omkring 15 000 boende. Planeringen sker med inriktning på en blandad bebyggelse med förskolor, skolor, verksamheter och en anlagd park. Målet är att alla som flyttar till Årstafältet ska få en god boendemiljö, ett rikt stadsliv och fina allmänna platser. Den nya parken blir ca 25 hektar stor och kommer att innehålla aktiviteter och olika typer av grönska. Det ärende som vi har beslutat om i dag ingår i etapp 4, som innehåller hela 90 nya hyresrätter med stadens bostadsbolag Stockholms hem som byggaktör.

Förutom vanliga hyresrätter kommer det att bli LSS-boende och publika bottenvåningar. Projektets totala investeringsutgift hamnar på 306 miljoner kronor. Utifrån den beräknade produktionskostnaden, förväntade hyresnivåer och normala avkastningskrav kommer projektet som helhet att uppnå ett positivt resultat.

En viktig del under processens gång är att man måste ta stor hänsyn till Göta landsväg. På medeltiden var det en färdväg som gick från Stockholm över Södertörn mot Götaland. Redan innan Stockholm grundades fanns den forntida tingsvägen som ledde till Svartlöten, där tings hölls varje vår och höst. Landsvägen är numera klassad som en fornlämning och ska bevaras för framtida generationer även när de nya kvarteren planeras och byggs.

För oss i den grönbå majoriteten har bostadsbyggandet varit en grundsten för samarbetet. Det är genom stora stadsutvecklingsprojekt som Årstafältet som vi skapar mer för Stockholm och för fler stockholmare.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 103

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Hej Dennis! Det är väldigt roligt att kunna presentera nyproduktionsprojekt för allmännyttan. Det hade jag också gärna velat göra. Ni har satt som mål att allmännyttan ska bygga 500–700 bostäder per år. När det markanvisas brukar alltid antalet bostäder dras ned. Det brukar bli färre våningar, man måste krympa projekten, det blir överklaganden och så vidare. Det brukar krävas nästan det dubbla antalet markanvisningar för att målet ska uppnås.

Jag har en fråga för att vi även i fortsättningen ska kunna stå och presentera sådana här projekt. Jag har gått igenom alla markanvisningar till allmännyttan i år och ser att Stockholmshem har fått 445 markanvisningar medan Svenska Bostäder, Familjebostäder och Micasa har fått noll. Jag undrar: Kommer det fler markanvisningar till allmännyttan? Annars kommer det att vara svårt för oss att stå och presentera den här typen av projekt om några år.

Anförande nr 104

Borgarrådet *W e d i n* (M): Tack för frågan! Givetvis måste det till markanvisningar. Vi har produktionsmål för allmännyttan, och då måste det också till markanvisningar. Det är någonting som vi jobbar löpande med. Det finns också aspekten att vi ska uppmuntra hyresrätter som en del i den blandade bebyggelse vi talar om. Då är det viktigt att allmännyttan inte nödvändigtvis ska ha en gräddfil eller något liknande. Vi säkerställer det övergripande målet om 10 000 klimatsmarta bostäder per år fram till 2025, varav hälften ska vara hyresrätter. Det är det vi jobbar efter.

Det är alltså detta generella mål vi jobbar efter och också efter produktionsmålen för allmännyttan. Då ska vi givetvis jobba för att också övriga processer följer med så att vi får till hyresrätter i den takt som behövs.

§ 30 Avveckla Bromma flygplats och inled en planprocess för en ny hållbar stadsdel

§ 32 Motion om byggande av en ny tunnelbanelinje, sträckan Alvik-Hässelby (via Bromma flygplats), för att trafikförsörja befolkningen i ett växande Bromma

Anförande nr 105

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Vi socialdemokrater har väckt denna motion, där vi föreslår en politik som kan minska vår klimatpåverkan, en politik som stärker Stockholms sysselsättning och en tillväxt som bidrar till fler bostäder i centrumnära lägen.

Vi ser verkligen fram emot att kunna diskutera det här förslaget i kväll i Stockholms kommunfullmäktige. Det är bra för Stockholm att lägga ned Bromma flygplats. Det minskar klimatutsläppen, det ökar bostadsbyggandet och det ger underlag för en helt ny tunnelbanelinje, som minskar trängseln i hela västerort. Det är på samma sätt bra att flytta trafiken till Arlanda och göra denna flygplats till det nav som vi så väl behöver. Det handlar om att kraftsamla för fler direktlinjer, vilket minskar antalet klimatskadliga mellanlandningar.

Det vi vill med motionen är att staden ska börja arbetet med omställningen. Det är långa ledtider, och vi vet att vi måste göra det i dag så att vi inte lider i morgon. Det är därför man kan bli lite deprimerad av den politiska majoritetens politik, eller kanske snarare avsaknad av politik. Är det någon som kan svara från majoriteten på vad ni tycker om att lägga ned Bromma flygplats? Är det någon som ser vad vår politiska ledning kommer att göra i detta stadens viktigaste stadsutvecklingsområde? Är det någon som har förstått vad majoriteten vill göra för att minska flygets klimatpåverkan?

I finansborgarrådet svar kan man läsa att det inte är aktuellt just nu, att det alltid är någon annans ansvar eller att det är viktigare att prioritera dagens bostadsprojekt än morgondagens. ”Inte aktuellt just nu” innebär i bästa fall fyra förlorade år i omställningen och i värsta fall att Moderaterna tänker förlänga avtalet på Bromma den dag de skapar majoritet utan Miljöpartiet. Att det alltid är någon annans ansvar, att det är statens eller regionens – betyder det att man ska vara passiv för att man inte är enig och hoppas att någon annan löser problemet åt en? Ska man prioritera dagens bostadsmål i stället för dem som kommer i framtiden? Hittills har det inneburit 410 godkända detaljplaner mot 10 000. Sanningen är väl att ni varken prioriterar bostäder på Bromma flygplats eller i andra delar av staden.

Bifall till vår motion!

Anförande nr 106

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande, ledamöter! Hur vågar ni? How dare you? Det undrade Greta Thunberg i ett redan klassiskt tal till FN i New York för precis en vecka sedan. Hennes tonfall var djupt anklagande och riktade sig mot en vuxenvärld – mot oss, vi som har svikit den yngre generationen, Gretas. Vi har

berövat dem deras barndom och framtid. Det var oerhört starkt, och jag har inte rätt att använda samma tonfall. Men i genuin förundran ställer jag ändå samma fråga till de gröna och blå partierna här inne: Hur vågar ni?

Jag undrar verkligen. Vi vet nästan säkert att fortsatt flygande på Bromma och utbyggnad av Arlanda kommer att öka utsläppen av växthusgaser i en tid då de borde minska drastiskt. Ändå förespråkar ni detta. Ni kommer att behöva stå till svars för det här. Att ni törs! I fredags demonstrerade kanske 60 000 unga och gamla i Stockholm för en politik i överensstämmelse med klimatvetenskapen. Det är 6–7 procent av stadens befolkning. Alla har inte rösträtt ännu, men erfarenheten tyder på att många av dessa kommer att ha det i nästa val. Tror inte ni att de kommer att kolla upp vad ni håller på med? Hur vågar ni? Det är såklart upp till er själva att fundera på det.

Själva ser vi en snar nedläggning av Bromma som ett viktigt steg mot en minskning av flygets klimatpåverkan. Då är det förstås viktigt att inte heller Arlanda byggs ut, för då kan flygandet ändå fortsätta att öka. I grunden handlar det om rättvisa och om vår generation mot framtida generationer. Men i vidare mening handlar det om det snäva egenintresset hos ett fåtal bolag och resenärer mot stadens och stockholmarnas allmänintresse. Det handlar om rätten för några få att starta och landa tre kilometer från innerstaden snarare än ett par mil bort och att detta tillåts gå före tiotusentals stockholmare som störs av bullret. Det handlar om att en central yta står inhägnad och avspärrad när staden skriker efter mark att använda för bostäder och arbetsplatser.

Jag uppmanar Miljöpartiet och Alliansen att för stockholmarnas bästa och för miljöns bästa besluta om en snar nedläggning av Bromma och att börja planera för en miljöstadsdel med ungefär 35 000 bostäder. Uppvakta både era egna partiledningar och regeringen och berätta varför detta är den enda rimliga utvecklingen för Stockholm! Då kan vi nog också snart få en riksdagsmajoritet som instruerar Swedavia att det är dags att påbörja utflyttningen från Bromma. Att däremot fortsätta att flyga på Bromma och att dessutom bygga ut Arlanda kommer nästan säkert att leda till ytterligare ökad miljöförstöring. Med tanke på klimatet och med tanke på folkopinionen undrar jag faktiskt: Hur vågar ni?

Bifall till motionen!

Anförande nr 107

Ulla Hamilton (M): Fru ordförande! Rikard Warlenius talar om Bromma som om det vore en fråga bara för Stockholm och stockholmarna. Men vi vet mycket väl att Bromma är en fråga för hela landet. Prata till exempel med Karin Wanngårds partikamrat Niklas Nordström i Luleå! Han lyfter fram hur viktigt det är att Bromma flygplats finns. Det finns många, många exempel runt om i hela landet som visar att Bromma är en viktig flygplats och en viktig nod för att se till att många olika platser runt om i landet ska kunna leva.

Glesbygden kan leva tack vare att Bromma finns. Man kan jobba i Stockholm men ha kvar sin familj och sitt hem i den gamla hemorten. Det är i princip bara en eller två kommuner i hela landet som inte har någon invånare som pendlar till Stockholm.

Anförande nr 108

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Det handlar om huruvida man ska landa på Bromma eller på Arlanda. Det är knappt någon skillnad i resväg över huvud taget. Det finns ingenting som tyder på att man inte skulle kunna fortsätta att flyga till Arlanda, om man nu tycker att det är viktigt.

Vi vet alla att flygandet behöver minska och att det redan minskar, särskilt inrikesflygandet. Det finns faktiskt bra möjligheter att ta tåget till Stockholm. Det behöver såklart byggas ut ytterligare, och detta driver vi. Det finns inget fog för att säga att glesbygden skulle dö om vi lägger ned Bromma flygplats. Bromma flygplats är en liten flygplats, och Arlanda skulle lätt kunna absorbera flyget därifrån. Det visar vi också i motionen.

Niklas Nordström är inte bara socialdemokrat; han är också ordförande i Svenskt Flyg. Han var det i alla fall när han var aktiv i frågan. Han var alltså en lobbyist för flygbranschen.

Anförande nr 109

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande, ledamöter och eventuella kvarvarade åhörare! Jag heter Rose-Marie Rooth, och detta är första gången jag står i talarstolen i den här församlingen av dignitärer.

Det känns därför extra viktigt för mig att yrka bifall till motionen om avveckling av Bromma flygplats.

Jag fick ett gratis retoriskt knep av min kollega: How dare you? Nu vill jag föra ned diskussionen från den högravande näringslivsstenen till den aktuella forskningen om buller och hur det påverkar våra barn. Det är massor av barn som växer upp i det vi kallar för bullermattan i dag. Jag ska citera ur en forskningssammanfattning från Världshälsoorganisationen: ”Bristande planering av infrastruktur leder till ohälsa. Majoriteten av alla människor bor i dag i städer, och urbaniseringen ökar över hela världen. Städer har länge betraktats som den motor som driver samhällets innovation och välstånd framåt, men de kan också vara en källa till föroreningar och ohälsa. Städer kännetecknas ofta av höga nivåer av luftföroreningar och buller, mer omfattande effekter av värmeböljor och brist på gröna ytor. Enligt internationella undersökningar tyder mycket på att det oftast är bristfällig planering av infrastruktur och transporter som orsakar miljörelaterade hälsokonsekvenser hos stadsbefolkningen. Det finns dock även studier som tyder på att man genom riktade politiska åtgärder kan vända dessa negativa trender.”

Jag ska nu nörda ned mig lite i frågor om buller. Det mäts i decibel, som alla känner till. Alla känner också till att det inte ökar linjärt utan exponentiellt. Det betyder att 10 decibel mer buller på en nivå av en motor från ett jetplan som ligger på 140

decibel alltså är mycket, mycket mer ljud. Vi kan ge lite referenser: Ett kontorslandskap är lika med 50 decibel, och stadstrafik med fordon 80 decibel. Sedan kommer vi till smärtgränsen för örat hos en vuxen: bullret från en motor på ett jetplan, och något som är obehagligare än det: ljudet från ett skott från ett hagelgevär. Det är ett ljud som ger bestående men och skador.

Barnen som växer upp i bullermattan i dag, om vi räknar på Bromma flygplats, är utsatta för den första avgången cirka halv sju på morgonen en vardag. Det är lätt att titta på tidtabellen för att få veta det. Den sista landningen eller avgången är ca 21.35 på kvällen. Centrum för arbets- och miljömedicin har betydligt skarpare gränsvärden för buller enligt färskare studier om buller och påverkan i sin beskrivning än Boverkets normer, som utgår från 2015 års normer. Barnen i bullermattan behöver ett beslut som räddar dem från denna utsatta situation.

Därför yrkar jag bifall till motionen. Det var allt jag hade att säga i frågan.

Anförande nr 110

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Fru ordförande och fullmäktige! Som Brommabo vill jag tacka motionären för att du lyfter frågan om kollektivtrafikförsörjningen i Bromma, inte minst i det nuvarande flygplatsområdet.

För att nå lite mer långsiktiga planeringsförutsättningar är det nödvändigt att staden börjar i extremt tidig tid. Planering av flygplatser och flygförbindelser har extremt långa ledtider, och detsamma gäller planeringen för spårbunden kollektivtrafik, exempelvis tunnelbanan. Eller varför inte tala om stadsplaneringen rent allmänt i den här staden? Att bygga stad i den här staden tar väldigt lång tid; det vet alla i den här fullmäktigesalen. Sammantaget kan det enligt Stadsledningskontoret ta upp till 20 år att driva de långsiktiga projekten.

Från Liberalernas sida tycker vi emellertid att det är viktigt att säga vad vi tycker om Bromma flygplats: Avtalet gäller fram till 2038. Det är inte aktuellt för staden att förlänga avtalet i detta nu. Staden har inte heller befogenheter att häva avtalet, för frågan om Bromma flygplats är trots allt en statlig fråga.

Jag delar emellertid motionärens vilja att dra igång den långsiktiga planeringen. Vad gäller frågan om flygplatsen eller bostäder måste regeringen och staden tillsammans komma fram till en lösning. Det bör ske inom en rätt snar framtid. Det skulle ge såväl flygtrafiken som bostadsutvecklingen en möjlighet att utvecklas på bästa sätt i den här staden. När det är utrett kan planeringen av nya kollektivtrafiksatsningar såsom tunnelbana, spårväg, stombussar etcetera som kommer att behövas runt det nuvarande flygplatsområdet i Bromma starta. Det gäller också andra investeringar. Men detta kan inte starta förrän dess.

I övrigt anser jag att motionen är besvarad med hänvisning till vad som sagts i uttalandet.

Anförande nr 111

U l f W a l t h e r (S): Hej! Jag tycker att du, Isabel, belyser några viktiga frågor. Det är långa planeringstider som krävs här. Du lyfter också upp frågan om ansvar. Det här är en unik möjlighet vi har att satsa på stadsutveckling på en central plats i staden. Vi kan bygga massvis med bostäder. Även om man inte vill bryta avtalet direkt borde man väl ändå påbörja planeringen. Det är en växande stad vi bor i, med väldigt komplexa bostadsplaneringshorisonter. Det krävs komplicerade kollektivtrafiklösningar, och det tar tid, precis som du betonar.

Men då kan man inte hela tiden flytta bollen mellan vem som är ansvarig. Ska inte vi visa regionen vad vi vill och ta ett initiativ så att man kommer igång med frågan? Varför ska vi vänta så länge?

Jag känner inte riktigt att vi har fått svar på den fråga som ställdes inledningsvis: Vad är det egentligen Alliansen vill? Vill man stänga Bromma flygplats på sikt och bygga bostäder? Och om du inte kan svara på det: Vad vill Liberalerna? Vill ni stänga Bromma när avtalet löper ut och bygga bostäder eller inte?

Anförande nr 112

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Tack för frågan! Vad gäller att börja planera inför 2038 delar jag den åsikten. Det gör vi absolut från vår sida. Det förslag som jag tittade på vad gäller ärende 47 rörande tunnelbana och att starta den planeringen kändes det som att underlaget är alldeles för dåligt underbyggt. Där skulle vi behöva göra mycket mer utredning vad gäller möjligheten till andra lösningar vad gäller kollektivtrafiken. Tunnelbanelösningen kring gröna linjen har i dag en helt annan lösning än vad vi hade tänkt när vi pratade för bara några år sedan. Jag tycker alltså att denna fråga behöver utredas betydligt mer, och då kan man ta ställning till vilka kollektivtrafiklösningar som behövs. Det råder ingen tvekan om att vi behöver ha många bättre lösningar i Bromma än vi har i dag, med de problem som finns redan nu. Det är klart att vi måste titta på det.

Vad gäller frågan om Bromma flygplats, som jag förstår att du väntar på ett svar på, tänker jag hålla fast vid att vi har ett avtal som vi tänker hålla till 2038. Ställning kommer att tas när den tidpunkten börjar närma sig.

Anförande nr 113

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Fru ordförande! Frågan om Bromma flygplats upphör aldrig eller sällan att engagera. Det är två motioner som vi debatterar här, och de har lite olika inriktning även om själva slutsatsen dels är densamma.

Den ena motionen, från Vänsterpartiet, bygger helt enkelt på att man ska flyga mindre. Jag håller kanske inte fullt ut med, men jag kan ändå respektera att man är tydlig med vad man vill. Motionen från Socialdemokraterna är kanske lite märkligare. Man försöker lite grann stå på två politiska ben samtidigt. Man vill ta poängen vad gäller att Bromma ska läggas ned. Man vill också vara tillväxtvänlig och menar att vi ska flyga mer. På något sätt är det alltså som att man försöker hålla

en bred politisk tanke och plocka så många politiska poänger som möjligt. Men jag tycker nog att det krävs lite mer självvranssakan, för det faller något platt när det gäller hur man resonerar kring detta.

Karin Wanngård sa alldeles nyss: Det här är en fråga för oss! Nu ska vi ta tag i det här! Det är så tråkigt när man försöker skylla på att staten ska vara inblandad i det här, sa hon. Det måste väl i grunden bero på att hon själv vet att den vägen verkar vara stängd. Hela premissen bakom den motion som Socialdemokraterna har lämnat in är just att Arlanda ska utvecklas. Men det är precis motsatsen vi ser nu. Det är väl inte nödvändigtvis Stockholms fullmäktige som hon behöver argumentera mot; det är snarare den egna socialdemokratiska infrastrukturministern som behöver övertygas. I den nationella infrastrukturplanen blev det inga pengar till Arlanda. Det blir fler och fler direktlinjer som läggs ned.

Jag måste nog faktiskt säga: Om detta är ett genuint engagemang i att öka Stockholms tillväxt kraftigt, gå då till infrastrukturdepartementet och tjata på Tomas Eneroth! Efter det kan vi se hur man ska utveckla i övrigt.

Anförande nr 114

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill bara göra klart att jag inte tjatar. Jag upprepar viktiga budskap. Jag kan upprepa mig en gång till och säga att det är väldigt tydligt att vi vill lägga ned Bromma flygplats. Vi vill utveckla området till ett stadsbyggnadsprojekt. Med de långa ledtider som vi har i den här staden behöver det starta.

Du talar om självvranssakan. Jag skulle gärna vilja ha ett ärligt svar från dig som moderat. Vad tycker ni om frågan när det gäller Bromma flygplats? Kommer ni, om ni skulle få egen majoritet, att förlänga avtalet? Anser ni att Bromma flygplats ska fortsätta att vara en flygplats?

Vi måste ta vårt kommunala ansvar, och då handlar det om att få igång processerna – att planera för tunnelbana och att planera för ett stadsutvecklingsområde. Där gör ni ingenting.

Anförande nr 115

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Fru ordförande! Då ska också jag återupprepa viktiga budskap. Vad Moderaterna tycker om Bromma flygplats är ingen hemlighet. Vi tycker att det är alldeles utmärkt att ha en flygplats där, och vi tycker att den ska vara kvar till 2038. Nu har vi en uppgörelse i den grönbå koalitionen, som vi har ingått med partier som sinsemellan har olika ståndpunkt. Vi hedrar och respekterar koalitionen, men det kanske är ett ovanligt koncept för den socialdemokratiska majoriteten.

Återigen: Det är inte nödvändigtvis i den här salen de viktiga budskapen ska återupprepas. Det är i infrastrukturdepartementet. Om man vill utveckla Arlanda – se då till att det i nästa infrastrukturplan finns rejält med pengar, och se till att man bygger ut direktlinjerna! Det är den här typen av frågor som direkt ligger under

Socialdemokraterna. Jag hade gärna sett en annan regering, men nu är det denna regering vi har. Se till att jaga på Socialdemokraterna där!

Anförande nr 116

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Trafikflyget ökar med 6 procent detta år. Ett tydligt besked från Sverigedemokraterna är: Vi viker oss inte i alla fall. Vi kommer att stå upp för Bromma flygplats, för vi vet hur viktig Bromma flygplats är för Stockholms tillväxt och för något som också Ulla nämnde: tillväxten i hela landet.

Man kan fråga sig om vi ska stå här i Europas utkant och undra varför inga företag vill investera här. Det är där vi kommer att hamna. Man måste inse att Bromma flygplats är enormt viktig för Stockholms tillväxt och för hela Sveriges tillväxt.

Sverigedemokraterna yrkar bifall till vårt avslagsyrkande i kommunstyrelsen i ärende nr 45.

Anförande nr 117

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi hörde här i kommunfullmäktige att Moderaterna inte tycker att Stockholm har någon viktig roll i de här infrastrukturfrågorna. Det är egentligen helt otroligt. Vi har en stor viktig nationell plan här som ska tas fram. Vi har en länsplan som ska tas fram snart. Det är en plan som sträcker sig mellan 2022 och 2033. Det är självklart att staden måste agera och ta till vara stockholmarnas intressen.

Den passivitet som det ges uttryck för och som vi har fått några exempel på i debatten är riktigt bedrövlig när det gäller strategiska flygfrågor kopplade till både Bromma och Arlanda och även när det gäller det som motionen handlar om – att vara pådrivande för att åstadkomma mer spårinvesteringar i regionen. Vi har märkt på flera områden att den blågröna majoriteten är väldigt initiativlös i de här frågorna, och det bekräftas i dag.

En kraftfull tunnelbanelösning via en nedlagd Bromma flygplats skulle jag säga är en förutsättning för att området ska kunna utvecklas med bostäder och arbetsplatser. Exakt linjesträckning behöver naturligtvis utredas, men de flesta förstår behovet. Översiktsplanen är tydlig när det gäller detta. Vi behöver därför göra egna utredningar.

Vi kräver i motionen att staden ska uppta förhandlingar med stat och region om en ny spårdragning till området och finansiering av projektet. Vi uttalar oss även om behovet av att se till att Arlanda får den framtida kapacitet som behövs och om att vi skulle vilja initiera överläggningar i partierna i fullmäktige om de här frågorna. Men inget av detta vill den blågröna majoriteten i kommunledningen göra. Det är en slående passivitet som vi ser här i dag.

Stockholmarna måste också stå upp för investeringar på Arlanda, som är ett kommunikationsnav av nationellt intresse. Vi ska åstadkomma starter och landningar

med mindre miljöbelastning och fler direktflyg och därmed färre mellanlandningar och succesivt införande av miljövänliga bränslen. Många menar faktiskt att vi kommer att få elflyg till Göteborg med passagerare innan stambanan med höghastighetståg till samma stad bebyggs. Det återstår att se, men det är alls inte omöjligt.

Arbetet med både Brommas och Arlandas förändring behöver påbörjas nu. Även om man skulle komma fram till att en ytterligare landningsbana på Arlanda inte behövs måste projekteringsarbetet påbörjas. Vi kan inte säga i dag hur behoven eller miljöförutsättningarna på Arlanda ser ut om 10, 15 eller 20 år. Det kan ingen göra.

Därför måste Stockholm, i motsats till vad Moderaterna säger, vara aktivt och agera kraftfullt. Om någon aktör ska vara pådrivande och ta ett särskilt ansvar för Bromma och Arlanda måste det självklart vara Stockholms stad. Allt annat är att svika Stockholmsregionen och även nationen. Tyvärr bekräftar både debatten och svaren på de båda motionerna att kommunledningen duckar helt. Det beklagar vi starkt.

Anförande nr 118

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det var starka ord. Men man kan fråga sig: Hur agerade Socialdemokraterna förra mandatperioden för att avveckla Bromma i förtid och bygga ut Arlanda? Det kan man fråga sig. Inte alls, vad jag vet. Och hur jobbar Socialdemokraterna nu med sin socialdemokratiska statsminister och de andra ministrarna i regeringen, som har möjlighet att driva på för Arlandas kapacitet? Det gäller både investeringar i nationell plan och att se över annat. Det handlar till exempel om att man är stor ägare i SAS. Hur påverkar man så att fler direktförbindelser flyttar till Stockholm och Arlanda och inte till Kastrup och Köpenhamn? Det är ju den utvecklingen vi ser. Jag håller med om att det ger minskad klimatpåverkan, men här är det faktiskt staten som skulle kunna agera.

Hur kommer Socialdemokraterna att påverka sin egen regering i utvecklingen med att bygga ut Arlanda? Lägg inte det på Moderaterna och på de grönbå i Stockholms stadshus! Ni har möjlighet att påverka er regering. Det är de som fattar beslutet, så gör det!

Anförande nr 119

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vet inte Anna König Jerlmyr att hon sitter i Stockholms kommunfullmäktige och att alla vi andra sitter här? Jag sitter här som fullmäktigeledamot i Stockholm. Vi har ett ansvar för att ta till vara Stockholms intressen i alla lägen. Motionen handlar om vad vi ska göra. Det hände massor med Arlandafrågan under förra mandatperioden som du borde känna till men som jag inte hinner gå igenom på min korta talartid här.

Det intressanta är: Vilket ansvar har vi här? Ni säger att ni ingenting ska göra. Ni vill att vi ska göra jobbet på en annan nivå, där vi inte ens sitter representerade. Det kommer vi också att göra på många olika sätt. Men vi har ett ansvar. Ta det ansvaret, och ducka inte som ni gör! Det är oansvarigt.

Anförande nr 120

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande och ledamöter! Om nu ekonomisk tillväxt står mot klimatet är det inte särskilt svårt för oss att välja i denna motsättning. Sverigedemokraterna och andra säger att tillväxten hotas av att man lägger ned Bromma. Jag kan nog lugna er på den punkten; det finns faktiskt ingenting som tyder på att glesbygdsbor inte skulle kunna ta sig till Stockholm även om Bromma vore nedlagt. Det finns vägar, det finns en annan flygplats i närheten och det finns tåg, bland annat.

Nu handlar debatten här om vem som är ansvarig för att Arlanda inte byggs ut. Det är fascinerande av flera skäl. Det handlar dels om att klimataspekten naturligtvis är helt frånvarande igen. Det handlar dels om det som vi skriver i vår motion: Det är väldigt lite som tyder på att vi behöver bygga ut Arlanda för att absorbera det flyg som nu finns på Bromma. Tunga remissinstanser säger att med ett smartare utnyttjande av befintliga landningsbanor går det jättebra ändå. Bland annat tycker myndigheten Trafikanalys att det var förvånande att Anders Sundström-utredningen inte undersökte hur man kan öka kapaciteten på Arlanda utan att bygga en fjärde bana. Andra remissinstanser säger att det inte borde vara nödvändigt för att ta emot flygplatsen.

Under förra mandatperioden brukade Daniel Helldén säga att en av världens största flygplatser, Heathrow, har två landningsbanor medan Arlanda redan har tre. Vi får väl se om du nämner det igen här i ditt nästa inlägg. En utbyggnad av Arlanda förefaller alltså vara helt onödig.

Det har tillkommit ytterligare en sak sedan motionen skrevs för ett år sedan, nämligen att den totala mängden flygande nu minskar i Sverige. Det gäller särskilt inrikesflyget, där antalet passagerare har minskat med 10 procent på ett år. Trafiken till och från både Bromma och Arlanda har också minskat, särskilt på Bromma eftersom åtta av tio avgångar är inrikes på Bromma. Detta gör det förstås enklare att lägga ned Bromma och även mer onödigt att bygga ut Arlanda ytterligare. Vi vet förstås inte om minskningen är permanent, men vi vet att den borde göras permanent. Vi vet att dagens nivåer inte är hållbara utan att de behöver minska ytterligare för att vi ska nå klimatmålen.

Planerna på att fortsätta att driva Bromma och att bygga ut Arlanda bygger på prognoser om ett kraftigt ökande flygande och därmed utsläpp av växthusgaser. Det tycker vi är helt fel debatt i den här kammaren.

Anförande nr 121

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag uppskattar det brinnande engagemang Vänsterpartiet har för att minska utsläppen. För att visa min respekt för detta brinnande engagemang ska jag ställa en helt ärlig fråga.

I maj kunde SMHI rapportera att svensk inrikesjöfart släpper ut mer än inrikesflyget. Det ena är givetvis inte bättre än det andra. Med den vetskapen – menar Vänsterpartiet att man också på olika sätt ska begränsa svensk sjöfart till och

från Stockholm? Jag talar om kryssningsfartyg eller för den delen gods-fartyg som transporterar varor och som också kanske till viss del gynnar Stockholms ekonomi. Med den ödmjuka vetskapen om att svensk inrikes-sjöfart släpper ut mer än inrikes-flyget – har Vänsterpartiet också ett intresse av att begränsa Stockholms hamnar och sjöfarten till och från Stockholm?

Anförande nr 122

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Det var en jätteintressant nyhet, som jag också blev förvånad över. Det fuskas tydligen en hel del med rapporteringen i rederibranschen, vilket naturligtvis är allvarligt. Det borde man komma till rätta med.

Med flyget är det dock lite speciellt. Det är väldigt svårt att ställa om flyg; det finns inga bra metoder att ställa om från fossilt och hög klimatpåverkan till att bli klimatsmart. Det är tråkigt. Det görs förstås försök, men tekniken är för långt borta för att kunna ha en verklig påverkan. Sjöfarten kan man vara mycket mer optimistisk kring, för där går det att använda olika typer av biobränslen, vätgas eller andra typer av metoder så att man får ned de fossila utsläppen. Om man ser till sjöfarten jämfört med andra transportslag är utsläppen fortfarande relativt små. Det finns därför ingen anledning att i nuläget börja skära i tillförseln till Stockholm hamnar.

Anförande nr 123

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det är intressant att höra Socialdemokraterna i debatten. De låter som att de har kämpat de senaste åren för att lägga ned Bromma flygplats. Det låter nästan som om Socialdemokraterna verkligen står på barrikaderna för att göra detta arbete.

Jag har inte hört Socialdemokraterna säga någonting om den utredning som Sundström kom med. Jag har inte hört er säga någonting om de remissvar på Sundströms utredning som kom in. Precis som Rikard Warlenius säger var det till exempel Boverket, IATA, SAS och ett antal andra aktörer som sa att man kan lägga ned Bromma utan att bygga ut Arlanda.

Sedan kan man diskutera vart flyget är på väg någonstans. Men det viktiga i sammanhanget är att den socialdemokratiska minister som håller på denna fråga inte har gjort någonting åt den. Då låter det helt plötsligt som att vad vi säger här har all betydelse i världen. Det är den socialdemokratiska ministern som har detta i sin hand. Jag skulle vilja se ett svar från Eneroth där han tar utredningen, verkligen tittar på de remissvar som finns, presenterar dem och diskuterar frågan och vad som egentligen gäller.

Bromma som område är i översiktsplanen ett stadsutvecklingsområde. Det ligger fast. Det är någonting som är helt centralt i frågan. Med detta inväntar jag Karins replik.

Anförande nr 124

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Då har du missat lite, Daniel, under förra mandatperioden. Det gäller dels mitt engagemang i Connect Sweden, där jag drev väldigt hårt att vi skulle lägga ned Bromma flygplats. Samma sak gäller mitt engagemang i Arlandarådet, där jag de facto lyckades få med mig rådet. Den rapporten är inte offentlig, så den får jag tyvärr inte prata om. Men jag kan ge er en liten teaser: Det handlar om Bromma flygplats nedläggning och vad man ska göra med Arlanda.

Jag tycker att det är fantastiskt att ni har en liten övertro på vilken påverkan man har på olika ministrar. Men jag kan skicka tillbaka detta till Daniel Helldén, för det är de facto vi, våra två partier, som sitter i regeringen. Du känner nog också väl till var frågan är någonstans. Min uppmaning till dig, Daniel Helldén, är: Prata med de miljöpartistiska ministrarna i regeringen så att vi snart kan stänga Bromma flygplats och få ett flygnav på Arlanda! Det kan vi båda ta ansvar för. Vi är ju överens om att lägga ned Bromma flygplats.

Anförande nr 125

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag skulle vilja säga att det finns en ganska stor samstämmighet om att Bromma inte har en framtid, precis som Sundströms utredning mycket tydligt säger. Frågan är vad man gör efter det. Nu verkar det som att BRA flygbolag ändå håller på att gå i putten, så det är möjligt att det löser sig ganska fort ändå.

Det intressanta är att man sitter i olika organ där det finns olika typer av hemliga rapporter. Och så finns det remissvar på den utredning som regeringen tog fram som säger saker och ting. Men departementet styrs av en socialdemokratisk minister som inte vågar ta fram remissvaren och presentera dem. Där står till exempel det som jag sa om att man kan lägga ned Bromma utan att bygga ut Arlanda. Man får plats med trafiken. Sedan kan man diskutera vilken typ av trafik man ska ha, och det kan vi vara oense om i våra partier. Men det intressanta är att man låter bli att plocka fram det som så tydligt står i remissvaren. Man talar i stället om vad som står i hemliga rapporter.

Anförande nr 126

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande! Nu sitter vi i den här demokratiska församlingen och kan fatta väl underbyggda beslut. Jag bor i Bromma, så jag har lyssnat på de här flygplanen ett tag. Jag har försökt att läsa saga för barn med fönstret öppet en sommarkväll, och jag vet hur det låter.

En rapport från Stockholms stad talar om 13 000 personer som är utsatta för flygbuller på över 55 decibel från Bromma flygplats i sina bostäder. För Arlanda är siffran 1 700 personer. Skillnaden beror dock inte på att Bromma skulle vara en bullrigare flygplats utan på att det bor fler människor i närheten av den.

Förstå vad vi säger! Vi kan fatta väl underbyggda beslut med en hälsoanalys för buller. Det betyder också att det här beslutet egentligen borde vara en no brainer. Vi kan i dag, här och nu, genast enas om att det här är en markutveckling där bostäder går före och där barns hälsa går före. De som står upp för näringslivet riskerar ingenting; det är ingen brexit vi håller på med. Det är faktiskt bara en flygplatskapacitet som ska byta geografiskt rum några mil till en plats där den är bättre lämpad och ägnad att vara.

Jag yrkar fortfarande bifall till Vänsterpartiets motion, och jag anser att debatten har antagit en ton av att näringslivet är hotat. Det är det inte; jag lovar. Men det är barnens hälsa, och det är vår bostadskö.

Anförande nr 127

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det här nyväckta intresset kring Arlanda och kring att avveckla Bromma flygplats – oklart om det ska vara i förtid eller inte – från Karin Wanngårds sida förvånar mig lite grann. Man hänvisar till ett stort engagemang i Connects styrelse. Det är en styrelse som jag numera sitter i och som jobbar för att öka direktförbindelserna interkontinentalt just för att det minskar klimatpåverkan och stärker tillgängligheten till Stockholmsregionen gentemot andra delar av världen. Det stärker också talangattraktion, investeringar och så vidare.

Vid denna utredning lämnade också Connect svar på utredningen om huruvida Bromma skulle finnas kvar. De var kritiska till att Bromma skulle kunna flyttas över till Arlanda. Där reserverade sig inte Karin Wanngård då i alla fall. Detta engagemang i frågan märktes inte av under förra mandatperioden, vad jag kan konstatera.

Det vi behöver nu är ett kraftfullt engagemang från regeringens sida. Vi behöver ställa om, och vi behöver forska mer på alternativa bränslen, biobränslen. Här kan vi också använda EU-medel. Vi måste bejaka den utveckling som sker när det handlar om elflyg. Man tror faktiskt att vi år 2025 kan ha en kommersiell drift av de första elflygplanen som kan köra 400 km. Det sker mycket innovation på området. Man kan titta på prismekanismer. Hur styr vi kapaciteten när det handlar både om tid och om vilka bränslen som planen kör på? Här kan vi titta på hur Heathrow jobbar. De har en hög kapacitet över hela dygnet. Vi har det under peaktider, vilket också försvårar i dag att göra en flytt från Bromma till Arlanda.

Jag tror att vi behöver göra mycket för att stärka attraktiviteten till vår region genom fler direktförbindelser. Just nu ser vi en olycklig utveckling där fler flyttar över till Kastrup från Stockholmsregionen. Det innebär fler mellanlandningar, och det innebär en försämrad tillgänglighet.

Men som sagt: Jag tycker att det är rätt magstarkt att nu börja kräva att Bromma ska avvecklas i förtid, att Arlanda ska byggas ut och att det ska in investeringar i nationell plan för någonting som man över huvud taget inte hade något engagemang för under förra mandatperioden. Det är dags att blicka framåt. Det är klart att vi

måste bejaka den teknikutveckling som sker, men om man ska bygga bostäder är väl snarare Loudden intressant. Då talar vi om 2030, och det är tio års saneringskostnader och arbete som vi nu står inför.

Vad som sedan händer 2038 kommer inte den här församlingen att fatta beslut om. Det är långt in i framtiden, och det beror på huruvida regeringen tar steget vidare med att utveckla nationell plan och göra nödvändiga satsningar på Arlanda.

Anförande nr 128

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar bli lite fascinerad och oroad. Jag tycker att det är lite tråkigt att finansborgarrådet inte tar ansvar. Det handlar hela tiden om att det är någon annans ansvar. Hela tiden, oavsett om det är bostadsbyggande, nedläggning av Bromma eller ökning av försörjningsstöd, som vi snart ska diskutera, är det alltid någon annans ansvar.

Det jag efterfrågar är detta: När kommer finansborgarrådet att ta ansvar för den del du ansvarar för? Där måste man våga uttala att Bromma flygplats ska läggas ned. Det är det som är det kraftfulla engagemang som man måste gå in med som finansborgarråd. Därför kvarstår frågan: Vad vill Moderaterna efter 2038? Ska flygplatsen finnas kvar, eller ska den läggas ned?

Anförande nr 129

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det är väldigt märkligt att man efterfrågar denna typ av besked när det är en nationell fråga. Då har man missuppfattat sin roll. Du kan väcka motioner här som innebär att Bromma ska läggas ned och att vi ska utveckla Arlanda. Kommer det att ske? Nej, därför att detta är ett nationellt beslut. Den här makten ligger hos regeringen. Det gäller inte minst det beslut som handlar om nationell plan och vilka investeringar vi ska se på Arlanda framöver. Här har vi ingen beslutanderätt. Karin Wanngård kan ju låtsas att det är så, men jag menar att det inte är en hållbar väg framåt.

Vad vi kan göra är givetvis att stärka vårt arbete för fler interkontinentala direktförbindelser med omvärlden och att stärka Arlandas betydelse som tillväxtmagnet för Stockholmsregionen. I det arbetet är vi aktiva, inte minst i Connects styrelse, men också med Stockholm Business Region med flera. Det driver vi på i.

Men de här besluten fattas på nationell nivå och ingen annanstans.

Anförande nr 130

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Det låter som att det är väldigt enkelt: Vi satsar lite medel på forskning, och så ställer vi om flyget! Jag kan säga att jag är teknikoptimist. Jag tror att det finns jättemånga saker som vi gör i dag som förstör miljön och som går att ersätta utan större värdeförluster med andra saker, som inte förstör miljön.

Men tyvärr ser det inte ut så när det gäller flyget. Och det är faktiskt inte miljövännernas fel att det är så. Det har med andra faktorer att göra, som fysik och sådant. Det är jättebra att forska. Men elflyg kräver batterier som är väldigt tunga. Det finns inget genombrott på det området. Man kan ha små flygplan på korta distanser, men det finns ingenting som kan ersätta det massflygande som finns i dag. Vätgas är inte heller någon särskilt lovande teknik när det gäller flyget. Man kan använda bibränslen; det kan funka tekniskt. Men bibränslen ska användas till väldigt många olika saker. Dels kommer vi inte ifrån klimatpåverkan på grund av höghöjdseffekten, dels skulle det inte kunna användas på andra områden om vi skulle satsa massor av bibränsle på flyg. Det blir ett nollsummespel.

Hitta den miljöforskare som stöder dina teser, och visa det för mig någon gång!

Anförande nr 131

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Problemet är att det forskas för lite. Det är också en hållning jag har. Luleå tekniska högskola, till exempel, har tagit fram forskning på bibränsle kopplat till flyget. Man borde investera mycket mer både från svenskt håll och från EU-håll i att titta på hur denna omställning kan ske. Swedavia har ambitiösa mål om ett fossilfritt inrikesflyg 2030 och att flyget ska bli fossilfritt till 2045.

Jag håller med dig om att de stora elflygplanen kanske inte kommer att bli en realitet inom närtid. Men de mindre skulle däremot exempelvis kunna ersätta vid inrikesflyg. De kan ta 19 passagerare; det är planen till 2025 för de plan som jag tror heter Elise. De kan köra 400 kilometer.

Det finns mycket att göra, och jag tror att vi kan göra ännu mer när det handlar om att ställa krav på reduktionsplikt. Där är Maria Wetterstrands och andras utredningar begravda i Arlandarådets slutsatser, som ännu inte har kommit fram. Även där kan Socialdemokraterna ta initiativ och släppa fram Arlandarådets rekommendationer.

§ 31 Ett Stockholm i arbete

Anförande nr 132

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Varje dag händer det mycket i Stockholm, men det är sällan saker och ting bara kommer av sig själva. Det krävs en aktiv politik för att staden ska fortsätta att utvecklas. Ett av de tydligaste exemplen gäller jobben i vår stad. Låt mig ta tre exempel.

Det senaste året har byggmålet för Stockholms stad skrivits ned till hälften och planeringen för kommande bostadsbyggande skadats allvarligt av den nya majoritetens stopp för flera större byggprojekt. Det är dåligt för bostadsmarknaden, men det är också dåligt för jobben.

Stadens vacklande position i fråga om OS-ansökan och beslutet att stoppa ett nytt Nobelcenter gör att vår besöksnäring riskerar att drabbas. En svagare besöksnäring är dåligt för ekonomin, men det är också dåligt för jobben.

Antalet personer som erbjuds utbildning och praktik i staden har sjunkit. Tydligast är detta bland ungdomar. Där utvecklingen tidigare var positiv ersätts nu utbildning och praktik alltför ofta med passivitet. Det är också dåligt för jobben.

Som en ytterligare illustration av att politiken nu leder åt fel håll ökar antalet personer som får försörjningsstöd på grund av arbetslöshet.

Det var därför vi skrev denna motion, med krav på aktivitet, ökade investeringar i byggande och infrastruktur, bristyrkesutbildningar som förhindrar att vi får kompetensbrist och arbetslöshet samtidigt och nya jobb i både den gröna näringen och besöksnäringen.

När det gäller dessa delar tycker finansborgarrådet att det redan görs tillräckligt. Hon föreslår därför att motionen besvaras. Låt mig säga att jag inte riktigt delar den uppfattningen. Jag är inte nöjd med att antalet personer som behöver försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ökar. Det borde inte heller finansborgarrådet vara. Det är ett individuellt lidande men också ett stort resursslöseri.

Det är därför obegripligt att majoriteten inte vill formulera ett mål om att minska antalet personer som mottar försörjningsstöd på grund av arbetslöshet. Det faktum att antalet ökar under ert första år visar tydligt att ni saknar ambitioner att bryta bidragsberoende och ersätta det med möjlighet till jobb. Bifall till motionen!

Anförande nr 133

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Vi börjar förstå det här nu – bildsättningen ska vara att vi är passiva och saknar ambitioner. Vi gör ingenting! Men det fanns en man, Stefan Löfven, som var jätteambitiös. Han satte upp målet EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Vad hände med det? Jo, nu är det 17 av 28

medlemsstater som har lägre arbetslöshet än Sverige, och man har tagit bort målet helt och hållet.

Det vi arbetar med nu är att prognoserna för ekonomiskt bistånd ser ut att gå upp. Det har att göra med alla som kom till Sverige, har varit i etableringsfasen och nu riskerar att gå över till ekonomiskt bistånd. Detta har jag talat om långt tidigare, även i opposition. Det vi måste göra nu är att säkerställa en bättre integrationspolitik. I dag har vi också lanserat Integrationspakten, ett samarbete med näringslivet för att fler ska komma i jobb. Tala om aktivitet från den här majoriteten! Det är 200 företag som är med – det kommer att ge resultat!

Anförande nr 134

Borgarrådet **W a n n g å r d** (S): Du är återigen inne på att det är någon annans ansvar och någon annans fel. Nu är det Stefan Löfvens fel för att du inte sköter ditt jobb. Ni måste känna till att det krävs insatser mot arbetslöshet – fler utbildningsplatser och praktikplatser – för att säkerställa att de människor som lever på försörjningsstöd på grund av arbetslöshet har möjlighet att matchas till jobb. Det ansvaret finns i denna sal, och det besitter du som finansborgarråd.

Du måste sluta skylla ifrån dig. Ta ansvaret! Säkerställ att det i din budget som du presenterar de närmaste dagarna läggs mer resurser på arbetsmarknadspolitiken så att det resursslöseri som staden nu försätter individer i får ett stopp. Vi behöver börja satsa på jobben och matcha människor till jobb. Bifall till motionen!

Anförande nr 135

J o h a n P a c c a m o n t i (M): Fru ordförande! Den som är orolig för Stockholms status som besöksdestination kan ta en promenad på Västerlånggatan så här en småregnig och blöt dag i slutet av september. Med alla de människor man behöver kryssa mellan tror jag inte att man behöver vara så himla orolig.

Detta är en motion som vi kanske inte till alla delar instämmer med, men den tar upp ett väldigt viktigt ämne, nämligen passivitet kontra aktivitet. Det är något som går igenom i hela motionens text. Men egentligen handlar det inte om passivitet eller aktivitet utan om vad Socialdemokraterna vill.

Först och främst kan jag tycka att det är positivt att man ger en del kredd åt en hel del grönbå partier; det är väldigt viktigt. Är det något som vår arbetsmarknadspolitik präglas av är det nämligen just aktivitet. Det finns en mycket ambitiös och aktiv reformpolitik just för att när vi nu går in i en svagare konjunktur få en avsevärt bättre arbetsmarknadspolitik här i Stockholm.

Vi gör en omläggning av vuxenutbildningen med bättre individanpassning och resultatuppföljning. Vi vill ha etableringscentrum så att den som kommer ny till Stockholm ska ha *en* väg in i stället för att själv behöva leta sig in på en arbetsmarknad där trösklarna kan vara alltför höga. Vi vill ha en Integrationspakt för att samla hela Stockholm så att de som har svårast att komma i arbete, de som är nya i Sverige, ska få mycket lättare att komma in. Detta är aktivitet.

Det står dock i stor kontrast till vad den socialdemokratiska politiken är. Det är lätt att ta åt sig äran för att det har varit goda år. Det kommer att kallas att man skyller ifrån sig eller lastar över på något annat, men det är svårt att inte ta hänsyn till att vi just har gått igenom en enormt stark ekonomisk period och runt om i landet nu går in i en ekonomiskt svårare period.

Vad är det då, utöver den aktiva politik som de grönbå driver, som man vill ha från Socialdemokraternas sida? Det är i grunden två saker som totalt skiljer ut sig. Först och främst varnar man för att den nya majoriteten vill ha kontroll över Stockholms skuldutveckling. Jag tror att den som känner att det är ett problem att man vill ha kontroll över skuldutvecklingen ska vara väldigt glad över att Socialdemokraterna inte styr i den här staden.

Man vill också skapa en lång rad mål. Detta är i grunden kärnan i den klassiskt passiva socialdemokratiska jobbpolitiken: få åtgärder och många mål. Man har provat det på nationell nivå. Man sa EU:s lägsta arbetslöshet; man har snart EU:s högsta arbetslöshet. Det är inte den politik som behövs i Stockholm. I stället behöver vi den grönbå politiken för fler jobb.

Anförande nr 136

T i e m o n O k o j e v o h (MP): Ordförande och fullmäktige! I Socialdemokraternas motion *Ett Stockholm i arbete* finns mycket som är bra och som Miljöpartiet också håller med om. Stockholm ska vara en stad där alla får chansen att komma i arbete. Därför behöver vi en progressiv politik som tar fasta på näringslivets behov, samtidigt som vi rustar stadens invånare för de möjligheter som finns på arbetsmarknaden.

Jag kan förstå Socialdemokraternas tanke med att sätta upp höga ambitioner för framtidens arbetsmarknad, men jag blir också lite förvånad när Socialdemokraterna här i Stockholms kommunfullmäktige under rubriken *Ett Stockholm i arbete* lägger fram en motion med så få konkreta förslag för just framtidens arbetsmarknad. Det märks att ni vill göra något med arbetsmarknadspolitik, men det är ytterst oklart vad ni vill göra eftersom motionens arbetsmarknadsförslag endast tar fasta på ambitioner och inte på konkret politik.

Därför är jag väldigt glad över att tillhöra en grönbå majoritet som till skillnad från Socialdemokraterna inte bara pratar om en eventuellt bra politik utan också genomför bra politik. I den grönbå majoritetens budget för 2019 tillsköt vi medel för en Integrationspakt, som lanserades så sent som i eftermiddags. Vi satsar mer resurser på studievägledning, och vi har under året permanentat stadens arbete för att stötta ungdomar som är långt från arbetsmarknaden.

Detta är exempel på politik som på allvar gör skillnad och signalerar en hög ambitionsnivå, precis som Socialdemokraterna efterlyser. Avslag på motionen!

Anförande nr 137

Salar Rashid (S): Ordförande och ledamöter! Stockholm kommer under lång tid framöver att vara i behov av utbildad arbetskraft. Prognoser visar att efterfrågan på arbetskraft väntas öka med mer än 50 procent till 2050. Detta behöver mötas med en mer flexibel vuxenutbildning, inte minst då vi går mot en lågkonjunktur. Det krävs att man tar tag i denna möjlighet. Vi ska inte slarva bort några möjligheter till tillväxt, integration, inkludering och etablering. Det har vi verkligen inte råd med, och det är precis vad denna motion handlar om.

Ordförande och ledamöter! Vi har från Moderaternas sida hört om en passiv kontra aktiv arbetsmarknadspolitik. Vi har hört om Integrationspakt och en massa annat. Men det är med stor oro vi kan bevittna hur den blågröna majoriteten har försvagat stadens aktiva arbetsmarknadspolitik. I stället för att växla upp arbetet för att fler ska kunna komma ut i egen försörjning väljer den blågröna majoriteten att prioritera ned den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Kortsiktiga skattesänkningar och ideologiska privatiseringsprojekt tillåts gå före, i stället för att stärka människors möjligheter att komma ut i arbete.

Kort sagt – 90-dagarsgarantin avskaffades, anslagen för handledningstider för Stockholmsjobben minskade, och ambitionerna har sänkts när det gäller arbetet för nyanländas etablering. Stockholm riskerar att gå från att vara en stad med låg ungdomsarbetslöshet och låg arbetslöshet till att vara en stad där människor saknar arbete.

När Stockholms arbetsmarknadsnämnd klubbade sin verksamhetsplan för 2019 beslutade man att göra besparingar på 40 miljoner kronor. Detta kallar jag för passivitet. Det innebar bland annat minskade resurser för Jobbtorgen och vuxenutbildningen, färre sommarjobb och neddragningar i satsningarna för att hjälpa fler människor att komma i arbete. Detta skedde trots vetskapen om Arbetsförmedlingens omorganisation.

Det råder fortfarande anställningsstopp inom flertalet verksamheter vid arbetsmarknadsförvaltningen. Jobbtorgen har dessutom ett pressat läge, och vi får höra att man har svårt att ta emot fler aspiranter. Detta är insatser som har varit framgångsrika för att få ned arbetslösheten och i arbetet med att bryta segregation.

Ordförande och ledamöter! Förutom att denna motion tar upp vikten av att föra en aktiv arbetsmarknadspolitik, höja kompetensen, förbättra matchningen och se till att bostadsbyggande och hyresrätter skapas för ökad rörlighet på arbetsmarknaden innehåller den två att-satser som jag verkligen trodde att vi skulle kunna vara överens om. Den ena handlar om försörjningsstödet – här borde man ha tydliga mål. Den andra är ett motsvarande sätt att formulera sig om ungdomsarbetslösheten och handlar snarare om att utöka integrationen. Det är två mål som är självklara, tycker jag.

Anförande nr 138

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det är klart att vi vill jobba för att det ekonomiska biståndet och beroendet av det ska minska, men vi måste vara realistiska. Vi har haft ett extremt högt mottagande. De nyanlända har befunnit sig i en etableringsfas som inte har varit fullt ut effektiv. Nu finns risken att de går över till ekonomiskt bistånd. Detta har vi flaggat för tidigare; det är inte något vi kommer på nu.

Det var därför vi gick igenom stadens mottagande precis före valet och såg att det saknades en gemensam strategi och en gemensam ingång för att nyanlända ska kunna komma i jobb. Vi behövde stärka vuxenutbildningen, och det gör vi nu. Det är fler än någonsin som går i vuxenutbildning. Jag tror att vi kan göra ännu mer, inte minst när det gäller sfi kopplat till yrkesutbildning och till öppen förskola.

Vi tar detta på allvar. Men jämförelsen med Stefan Löfven handlade om att bara sätta upp mål, som att ha Europas lägsta arbetslöshet. Det är inte realistiskt. Vi måste jobba med insatser som ger effekt och fungerar.

Anförande nr 139

S a l a r R a s h i d (S): Jag kommer att vidhålla att den aktiva arbetsmarknadspolitiken måste vara evidensbaserad. Den måste utgå från effekter. Att skära ned på just de insatser som har gett resultat och gjort att försörjningsstödet år efter år har sänkts är för mig en passiv politik. Att till exempel se till att det år för år finns färre sommarjobb och att göra neddragningar i satsningar för att få ut fler människor på arbetsmarknaden är för mig passivitet.

Integrationspakt i all ära, men den måste också fyllas med innehåll. Just nu ser vi snarare en risk att det bara blir ett rundabordssamtal. Vi behöver mer kombinationsutbildning. Vi måste skala upp YFI och se till att sfi och annat kan bindas ihop. Det hade vi velat göra i stället.

Anförande nr 140

Borgarrådet L i n d s t å l (C): Tack för ditt engagemang i frågan, Salar! Något som förvånar mig handlar om när vi sågs senast och diskuterade siffran 40 miljoner, som du nämner, och anställningsstopp. Vi träffade förvaltningen, som tydligt kunde redogöra för att det inte var så. Problemet var att Socialdemokraterna en halvtimme före detta möte hade publicerat en debattartikel. Så det förvånar mig en smula att du inför sittande kammare väljer att fortfarande inte backa från något som faktiskt inte stämde en halvtimme senare och absolut inte stämmer en vecka senare. Jag skulle gärna vilja höra lite om detta.

Den kritik som känns konsekvent – det finns ingen aktivitet, politiken är passiv – är inget jag delar. Du var själv i Gyllene salen när vi introducerade Integrationspakten. Jag vet inte om du är intresserad av att fråga de 200 företag som signerade pakten där och då om de tror att det de signerade gällde ett rundabordssamtal.

Anförande nr 141

Salar Rashid (S): Du tar upp det senaste mötet med arbetsmarknadsförvaltningen. Där fick i alla fall jag en viss signal om att det fortfarande fanns vakanser. Det tolkar jag fortfarande som anställningsstopp.

Jag tycker självklart att alla typer av samverkansforum där man samlar näringslivet är positiva. Men det jag fortfarande vänder mig emot är följande. Vi har haft en evidensbaserad arbetsmarknadspolitik. Vi måste se till att vuxenutbildningen på ett bättre sätt kan matcha denna typ av jobb. Vi lade, som du vet, fram tydliga förslag om att egenregin borde öka, för bättre styrning och planering. Vi lade också fram förslag om att försöka få till att idéburna och ideella aktörer skulle kunna vara med i den upphandlingen.

För oss är det självklart bra att man närmar sig näringslivet. Men CSR-arbetet kan inte vara det enda som företagen får vinning av.

Anförande nr 142

Patrik Silverudd (L): Fru ordförande! Jag ska inte upprepa allt som övriga från den grönbå sidan har sagt. Det är givetvis ganska lätt att peka på delar av motionen och hålla med. Vem vill inte ha aktivitet i stället för passivitet, höga mål för att minska antalet hushåll som är i behov av försörjningsstöd och så vidare? Möjligen kan man bli förvånad över att det inte alls problematiseras kring att det riktigt långa beroendet av försörjningsstöd har ökat, även under socialdemokratiskt styre. Men det finns en passus i motionen där man konstaterar att den inte gör anspråk på att vara heltäckande, och det kan man väl hålla med om helt och fullt.

Min högt ärade kollega från Miljöpartiet sa att han är förvånad, och det kan jag hålla med om. Det här ska vara det område som Socialdemokraterna anser sig vara världsmästare på, nämligen arbetsmarknadspolitik eller jobben. När jag tittar på motionen måste jag erkänna att jag blir lite besviken. Jag hade hoppats på lite mer bang for the bucks, så att säga. För att citera en socialdemokrat tidigare i kväll: Det bidde knappt en tummetott.

Jag måste trots allt kommentera den sura kvarlåtenskapen kring vinter-OS och Nobelcentret eller, som jag föredrar att kalla det, plåtschabraket. Att nylansera Stockholm som turiststad i februari, när staden antingen är gråslaskig eller gulvitgrå och igensnöad, saknar sans och vett. Alternativ två, att bedriva en stadsbyggnadspolitik som syftar till att förstöra det som i väldigt hög grad gör Stockholm attraktivt, nämligen stadens skönhet, är ännu värre. Det blir inte snyggare eller bättre för att man sätter guldfärg på plåtschabraken.

Fru ordförande och ledamöter! I valet mellan Socialdemokraternas knappa tummetott och det grönbå samarbetets politik väljer jag förstås det grönbå. Då får man tummetott, slickepott, långeman, gullebrand och ta mig sjutton lilla vickevire också.

Egentligen gillar jag inte att anse motioner besvarade. Det är, tycker jag, ett lite fullt sätt att säga att vi inte gillar er men tycker att det är lite jobbigt att avslå. Men jag måste erkänna att det sällan har varit så befogat. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 143

Salar Rashid (S): Detta är en motion som ska vara heltäckande. Vi har sedan tidigare fastslagit vår arbetsmarknadspolitik 2019 i vår budgetreservation, och där kan man enkelt läsa att vi satsar betydligt mer än ni, både på Stockholmsjobben och på sommarjobben, men självklart även på att försöka få fler unga och nyanlända i arbete. Ni har dragit ned med 40 miljoner på både Jobbtorg och vuxenutbildning. Sedan har du mage att stå här och säga att vi saknar arbetsmarknadspolitik. Det är ni som har dragit ned och sett till att Jobbtorgen har fått svårare att få in aspiranter. Det är ni som har sett till att vuxenutbildningen i egen regi nu tyvärr går med underskott.

Anförande nr 144

Patrik Silverudd (L): Jag sa inte att ni inte har någon arbetsmarknadspolitik. Jag sa att det som ni lagt fram i dag känns väldigt fluffigt. Ni skriver att det inte är heltäckande – nej, långt ifrån. En av de tre viktigaste punkterna handlar om att ni är sura för att det inte blev OS och att man inte fick bygga ett stort plåtschabrak. Det tycker jag är ganska dåligt.

Anförande nr 145

Borgarrådet Lindstål (C): Jag ska inte heller upprepa många av de kloka ord som sagts, inte minst av Moderaternas Johan Paccamonti, som väl beskriver de ambitioner som den grönbå majoriteten har på arbetsmarknadsområdet.

Salar Rashid talar om evidensbaserad arbetsmarknadspolitik; det är ett viktigt koncept. Vi måste hela tiden lära oss av forskningen och titta vidare. Motionen i sig spanner brett, men den visar tydligt att för att lyckas med jobben och arbetsmarknaden måste man ha en sammanhållen bild av hur det ska gå till. Det går inte ihop med den grönbå majoritetens arbetsmarknadspolitik, men jag vill förtydliga att det är viktigt att hålla ihop politiken. Jag tycker att det går isär när det gäller rädslan för att pröva det nya. Man sätter den evidensbaserade arbetsmarknadspolitiken mot viljan och modet att våga pröva nya vägar.

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för tre specifika områden. Ett är sf1, där vi nu tar steget till en mer individriktad och flexibel undervisning så att man kan samtidigt kan söka jobb och faktiskt också läsa sf1 på jobbet.

När det gäller vuxenutbildningen pågår just nu en enormt viktig upphandling så att vi kan stärka kvaliteten, flexibiliteten och innehållet för dem som vill gå en vuxenutbildning och behöver det allra mest.

Avslutningsvis vill jag säga något om Integrationspakten. Det var en enorm kraft i rummet i dag när vi presenterade den. Jag tycker att detta tydligt belyser viljan att våga pröva nya vägar. Integrationen är vår tids och Stockholms, ja Sveriges, största

utmaning. Det är också en global utmaning. Vi måste våga pröva nya vägar för att nå fram.

Om detta lyckas och vi får den dialog med företagarna som vi hoppas och tillsammans lyckas skapa jobb kommer vi inte bara att stärka Stockholm som arbetsmarknad. Vi kommer också att stärka Stockholm som kompetensområde, och vi kommer att stärka tillväxten i staden och nå de mål vi vill nå för att skapa en mer inkluderande stad som går ihop och inte isär.

Anförande nr 146

Salar Rashid (S): Jag vill faktiskt gratulera er. Jag tycker att Integrationspakten andas positiv kraft. Men problemet och våra invändningar är som sagt att om man tycker att integrationen är viktig bör man se till att inte skära ned på de områden som har varit viktiga för integrationen här i staden.

En sådan sak borde ha varit att se till att Jobbtorgen får bättre verktyg. En annan viktig sak är att försöka se till att handledningstiden för Stockholmsjobben utökas. Ytterligare en är 90-dagarsgarantin. Flera av dessa satsningar togs bort. Självklart borde man också se till att vidareutveckla vuxenutbildningen så att den blir mer anpassad, flexibel och planeringsstyrd.

Anförande nr 147

Borgarrådet Lindstål (C): Tack för dina synpunkter, Salar! Det som är viktigast för mig att förtydliga är att de satsningar vi gör ska leda till riktiga jobb. En insats får inte leda till ännu en insats och ännu en insats efter det. Vi måste skapa och se över våra system för att skapa verklig förändring. Vi måste ha ett individbaserat system så att vi kan möta varje individs behov; jag tror att det är jätteviktigt.

Jag tror också att siffran 40 miljoner som du har pratat om, liksom om anställningsstopp och liknande, är något som inte finns. Vi har varit tydliga med det, och du var tydlig med det när du klev in på mötet, där du också fick förtydligat att det inte är så. Nu går vi mot en ny budget, så vi får väl se vilka siffror som hittas där. Men den siffra som du repeterar i medierna och i talarstolen finns inte.

Anförande nr 148

Tom Hedrup (M): Fru ordförande och ledamöter! Vad roligt att äntligen få prata lite arbetsmarknadspolitik! Därmed är detta också mitt första inlägg i den här salen.

I dag kom siffror från EU och Eurostat som visar att Sverige hamnar på 24:e plats bland EU:s 28 länder när det gäller arbetslöshet. Det är nu bara Frankrike, Italien, Spanien och Grekland som ligger efter oss. Det är ett hårt slag för statsministern, som för snart sex år sedan utlovade EU:s lägsta arbetslöshet.

Men arbetsmarknadspolitiken har länge varit en konfliktfråga i den svenska politiken. Det är egentligen väldigt märkligt då vi faktiskt vill samma sak, det vill

säga att få så många människor som möjligt i arbete. Låt oss därför i denna församling bryta ny mark och se till att arbetsmarknadsfrågorna inte utgör en konfliktyta utan i stället präglas av samarbete med ett enda mål: stockholmarnas bästa.

Detta gör vi genom att lära av Arbetsförmedlingens misslyckande. Vi ska inte ha mängder av projekt som är svåra att mäta, följa upp och utvärdera. Vi ska fokusera på det som fungerar och ger nya arbeten och nya utbildade stockholmare redo för arbetsmarknaden. Vi ska lära av Tyskland, USA, Storbritannien och Kanada – länder som de senaste tio åren skapat miljoner nya arbeten och också integrerat miljoner nyanlända. Om man inte vill lära av de länder som framgångsrikt skapat arbeten är man inte en del av lösningen; då är man själva problemet.

Arbetsmarknaden i Stockholm är fortfarande relativt stark, men det syns flera mörka moln vid horisonten. När vi läser T2:an från arbetsmarknadsnämnden ser vi hur det ser ut i dag. Sfi går okej även om 55 procent av de 20 000 studerande inte fullföljer sina utbildningar. Men studieväg 3, till exempel, leder snabbt till nya arbeten för de nyanlända. Den uppsökande verksamheten når väldigt många, men trots det stannar en hel del kvar i kriminalitet. Där måste vi verkligen göra något. Mycket glädjande är att vi ser att utbildningarna till bristyrken är proppfulla. Där saknar vi till och med platser, och det ska vi ändra på så fort vi kan.

Karin Wanngård hyllar i sin motion Stockholmsjobben, men den senaste ordentliga utvärdering som gjorts rörande jobben är från 2010/11. Där måste vi kanske också se hur vi går vidare. Slutligen, låt oss inte glömma elefanten i rummet inom arbetsmarknadspolitiken: de höga arbetsgivaravgifterna.

Arbetsmarknadspolitiken bör präglas av samförstånd och samarbete mellan partierna i Stockholm. Motionen *Ett Stockholm i arbete* var inte början på ett sådant samarbete. Jag yrkar därför avslag på motionen.

§ 34 Interpellation (2019:49) av Jan Valeskog (S) till Daniel Helldén (MP) om de blågrönas uppfattning att staden inte kan göra något för att hantera de trafiksäkerhetsproblem som elsparkcyklarna medför

Anförande nr 149

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 150

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det finns mycket man kan säga om detta ämne. Jag antar att alla är jättegglade för att det är dags att diskutera elsparkcyklarna. Jag tänker inte ta upp alla aspekter. Jag har i interpellationen framför allt tagit upp en del lagstiftningsfrågor och hela tiden förundrats över varför det inte funnits ett större engagemang för att titta på dessa frågor rent juridiskt och på vad staden kan göra och inte göra. Jag kan direkt säga att stadens egna jurister har varit ganska tydliga med att möjligheterna finns. Politiskt har det dock varit tvärstopp under denna resa, kan man säga, även om vi alla kan konstatera att det skett en del förändringar mot slutet, vilket naturligtvis är positivt.

Faktum är dock att vi redan i maj och juni varnade för denna utveckling. Vi visste att det var ett relativt fåtal cyklar ute då, ungefär 3 000, men att det skulle bli mer än en fördubbling – i dag är det 7 000 cyklar. Alla här vet precis hur det ser ut och hur illa det är trafiksäkerhetsmässigt, hur många som skadas och hur illa det fungerar.

En lagstiftningsfråga gäller ordningslagen, vilket jag diskuterat med medierna. Jag vet att borgarrådet har anförut att han har varit i kontakt med polisen, vilket är helt korrekt. Tjänstemän – poliskonstaplar om man så vill – har sagt att det inte är möjligt att flytta cyklar just för att de är cyklar. Sedan har vi expertis som har en helt annan uppfattning. De jurister som skriver lagstiftningen är tydliga. Från Transportstyrelsens sida är man tydlig. Även i riksdagen har det ställts frågor och kommit tydliga besked om att ordningslagen gäller.

Sedan är det naturligtvis helt korrekt som borgarrådet Helldén säger: att man lokalt i Stockholm är motvillig till att agera i frågan. Men vi ska samtidigt veta att det politiskt har varit noll och intet tryck från staden. Normalt sett skulle staden, hävdar jag, agera mot polisen, både på tjänstemannasidan och inte minst också politiskt, när det finns så olika uppfattningar kring denna lagstiftning.

Jag vet att frågan har varit uppe och diskuterats i regionpolitiska rådet, så jag utgår personligen från att det, enligt de uppgifter jag har, blir en rättsutredning kring detta. Polisen ser nämligen lite olika på detta i olika delar av landet. Det behöver alltså verkligen klargöras, och det kommer väl att ske inom kort. Nu har min tid gått ut, så jag får återkomma till de andra frågorna senare.

Anförande nr 151

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det hjälper inte att återupprepa samma sak en gång till, Valeskog. Ordningslagen är sådan att verksamhet får bedrivas på stadens allmänna platser om det sker i obetydlig omfattning. Det finns en lag, och det finns förarbeten och tolkningar av lagen som vi som stad måste förhålla oss till. Sedan är det polisen som ger tillstånd enligt ordningslagen. Det är inte vi som gör det, utan polisen.

Vad säger då polisen när vi frågar dem? De säger: Detta är inte tillståndspliktigt. Den myndighet som skulle ge tillstånd säger alltså: Det behövs inget tillstånd, så ni kan inte säga till de här bolagen att de ska ha tillstånd för detta. Då blir det jättemärkligt att gå till polisen och säga: Ni ska ändra er. Vi har frågat flera gånger.

Polisens regionråd har träffats, och där har frågan också varit uppe eftersom den är central och berör många. Vi får samma svar där: Ordningslagen är inte tillämplig – det går inte att använda den. De bedömer inte att den är skriven för denna typ av verksamhet. Friflytande elsparkcyklar fanns inte när lagen skrevs. Det kan vi inte göra så mycket åt.

Däremot kan man, om man vill, skriva om lagen, vilket jag också har skrivit om på DN Debatt. Jag skulle gärna se att vi kunde få tillståndspliktighet för denna verksamhet. Får vi tillståndspliktighet kan vi sätta upp tydliga regler och riktlinjer som bolagen måste följa. Om de inte följer dem blir de av med tillståndet. Det kan vi inte i dag. Vi kan inte göra mycket mer än det vi gör på detta område.

Oavsett hur många gånger du, herr Valeskog, återupprepar detta blir det inte bättre. Den myndighet vi har att förhålla oss till säger att det inte går. Vi kan skriva rättsutredningar fram och tillbaka. Det är bättre att regeringen helt enkelt ber Transportstyrelsen att ta fram förslag till ny lagstiftning, och så justerar vi det och vet vad som gäller när den är på plats. Då kan det bli klart och tydligt hur vi hanterar detta. Men det går inte i dag.

Anförande nr 152

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tänker inte ägna mycket mer energi åt detta eftersom vi har helt olika syn. Våra källor säger, vilket också framgått i tidningarna, att landets främsta jurist på detta, som är namngiven och som också utbildar polisen, är helt tydlig med att ordningslagen gäller. Orsaken till detta är att det rör sig om kommersiell verksamhet i stor omfattning. Cyklarna står också uppställda under mer än en timme. Det kommer också att göras en rättsutredning.

Men jag tänker inte fastna där. Det är ingen idé att två amatörer i detta sammanhang diskuterar lagstiftning, utan det kommer att visa sig hur det blir. Nu hanterar Polismyndigheten detta olika i olika delar av landet, och det är helt orimligt.

Jag skulle hellre vilja gå över till en annan rent principiell fråga som har med detta att göra. Trafikborgarrådet har undvikit att besvara den också i medierna. Om man kommer fram till att ordningslagen gäller eller kommer att gälla, oavsett om den

behöver ändras eller inte, vilket det som sagt uppenbarligen råder delade meningar om, hur ser då trafikborgarrådet på det faktum att 7 000 cyklar som i dag ställs upp överallt och i stor omfattning inte ska betala för sig? Det gäller ju för all annan näringsverksamhet som utnyttjar stadens mark. Om en cykelhandlare som har en butik vill använda marken utanför sitt område för att hyra ut eller sälja cyklar får han betala. Vilken verksamhet som helst får betala en slant. Sedan kan man diskutera hur mycket de ska betala, men det är en annan sak. Det är något som fullmäktige fastställer.

Rent principiellt vore det intressant att höra om trafikborgarrådet anser att de faktiskt borde betala eftersom det rör sig om stor omfattning och man också anvisar platser för dem. Vi vet alla att det är stora företag, riskkapitalister som de kallas, som äger cyklarna, och de betalar ingenting medan alla andra tvingas göra det. Detta måste ändå vara en lätt fråga att besvara för trafikborgarrådet.

En annan fråga jag vill ställa gäller något som nyligen har dykt upp i debatten och också är principiellt intressant, nämligen om man i riktiga överenskommelser – inte låtsasöverenskommelser som har noll och intet värde – med dessa bolag ska kunna slå fast att cyklarna ska kunna spåras så att man kan se om folk använder dem på ett bra sätt. Det skulle också kunna underlätta planeringen i framtiden när man väl har kommit överens om var de ska ställas upp.

Att svara på dessa två frågor kan kanske vara en bra början, och så får vi låta experterna hantera ordningslagen.

Anförande nr 153

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Valeskog hänvisar till landets främsta jurist på detta område. Han har skrivit en bok om hur man ska se på den här lagen. Vad säger han? Jo, det är polisen som ger tillstånd, så det är polisen som avgör. Vi kommer liksom inte runt det. Du kan säga det hur många gånger du vill.

När det gäller frågan om man ska ta betalt för detta är det intressant om det är det centrala. Jag säger att vi skulle vilja ha tillståndspliktighet så att vi tydligt kan sätta upp olika typer av riktlinjer för var cyklarna ska parkeras, vad som händer om de ställs fel och möjligheter att dra in tillståndet för den som inte uppfyller vissa krav gällande hur de ska hanteras i stan.

Detta är en mobilitetstjänst som har använts – det har gjorts över 5 miljoner resor i Stockholm under året. Det är något nytt; vi har inte sett något liknande tidigare. Det väsentliga är att vi ordnar det så att det fungerar på ett bra sätt och alla känner att detta är något som faktiskt bidrar och inte ställer till det. Det är nämligen många som tycker att det ställer till det och är problematiskt, och det är det vi vill komma åt.

Jag vet inte hur Valeskog tänker när det gäller en del andra typer av tjänster här i staden. Vi har taxibilar – de betalar inte någonting till kommunen för att de ägnar sig åt kommersiell verksamhet. De har gratis uppställningsplatser här och var i staden. Vi kräver inget av dem för detta. Vem som helst får bedriva linjebussverksamhet

enligt lagstiftningen. Man betalar inget för detta till staden; det är helt fritt att göra det. Vi har friflytande tjänster som till exempel elbilsbolaget Aimo, som far runt och parkerar. De betalar parkeringsavgift som alla andra, för det är de skyldiga att göra. Men de kan också ställa sig på gator utan parkeringsavgift – det finns sådana kvar i staden. De betalar inget speciellt för att de hyr ut dessa bilar. Det är precis som vilken bil som helst. Det finns ett antal sådana här saker.

Jag ser det inte som centralt att vi ska ta in pengar från dessa bolag. Vi ska se till att mobilitetstjänster fungerar på ett smart och effektivt sätt i staden så att alla stockholmare känner sig trygga och kan ta sig från A till B på ett smart sätt.

Anförande nr 154

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag märker att det inte finns ett så stort engagemang hos borgarrådet för lagstiftningsfrågorna. Vi har ändå anledning att följa lagstiftningen i form av kommunallagen och behandla alla lika. Alla som vill använda allmän mark för att ställa upp, hyra ut eller sälja någonting måste betala. Sedan kan man som sagt bestämma hur mycket som ska betalas. Det bestämmer fullmäktige, och taxorna kan variera.

Men om jag förstår borgarrådet rätt tycker han att det ska vara gratis att ställa upp 7 000 cyklar medan en cykelhandlare som ställer upp sina cyklar för att hyra ut eller sälja dem måste betala för att använda allmän mark. Han kommer inte undan om han ska göra det utanför sin butik, exempelvis. En grönsakshandlare som vill sälja sina grönsaker utanför sitt område måste också ha tillstånd och betala.

Det är alltså fråga om likabehandlingsprincipen. Det är mycket märkligt att vi ska behandla de så kallade riskkapitalisterna, som har 7 000 cyklar, på ett annat sätt. Cyklarna ska alltså kunna ställas upp på allmän mark utan att företagen behöver betala. Om man som trafikborgarråd är missnöjd med hur taxibilar och annat ställer sig får man väl hantera det för sig. Men likabehandlingsprincipen är jätteviktig enligt kommunallagen. Jag trodde ändå att borgarrådet tyckte att den var viktig i sammanhanget.

Det stora problemet med själva affärsidén gällande dessa cyklar är att de ställs upp på morgnarna men sedan ska lämnas utanför porten där man bor. Det är en problematik som inte kommer att kunna lösas på annat sätt än att man har platser, man kan kalla dem hotspots eller vad man vill, gärna i stor omfattning, där cyklarna ställs tillbaka. Annars kommer vi aldrig att få någon ordning på detta.

Men detta kommer naturligtvis att lösa sig genom ordningslagen, efter en eventuell rättsutredning eller en eventuell ändring, som enligt borgarrådet krävs. Då kommer man naturligtvis att ha angivna platser där de ska stå. Men vi kan inte ha full anarki.

Sett från perspektivet vad som händer nästa sommar, när vi får lika många tusen elcyklar, som naturligtvis kommer att få angivna platser, förstår var och en att det är viktigt att ha någon sorts ordning och reda. De som drabbas av den politik som borgarrådet har bedrivit är funktionshindrade och äldre. Massor av människor skadar

sig, inte minst ungdomar. Vissa nätter är det ett fullständigt eldorado när de på fyllan kör på bilar med cyklarna, och många olyckor sker. Det finns naturligtvis också stora mörkertal.

Detta är ett jätteproblem, så ett politiskt engagemang för ordning och reda vore kanske på sin plats.

Anförande nr 155

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tycker att man ändå ska ha lite perspektiv på detta. Det här är det första nya transportslaget vi har fått här i staden på över 100 år. Då handlar det om ordning och förbud, att gå rakt på och bara stoppa.

Här är det fråga om att vara smart. Jag tycker att vi har varit smarta i den uppgörelse vi har gjort med bolagen. De följer den inte i alla delar. Det kan de inte heller göra som det ser ut just nu. Vi försöker få ordning på detta med den uppgörelse vi har gjort med dem. Jag skulle gärna se till att vi får en tillståndspliktighet så att vi kan styra det mycket hårdare. Det har jag bett om.

Likabehandlingsprincipen gäller. Om man ställer upp cyklar och varaktigt tar en plats i anspråk för detta blir det försäljning, och då får man söka tillstånd för det och betala för platsen. Cykelhandlaren skulle teoretiskt kunna ha friflytande cykelförsäljning. Det blir likabehandling. Vi skulle kunna ha friflytande grönsaksförsäljning. Om man till exempel åker runt och säljer grönsaker från en cykel säger lagen att man i två tre timmar får stå på en plats och sälja utan att behöva tillstånd. Det finns kaffevagnar i dag. Jag har aldrig hört Socialdemokraterna rasa över dem och kräva att de ska betala för sin verksamhet.

Detta är tvärtom är något vi kan göra på ett smart sätt. Det viktiga är att vi styr upp så att det fungerar och vi får ordning på stan. Självklart ska företagen betala så att alla våra omkostnader för detta täcks. Sedan kan man diskutera om det skulle behövas något mer, men det centrala är inte att vi ska gå in och ta betalt. Vi ska se till att de mobilitetslösningar som finns i staden fungerar bra och dockar bra till andra saker, precis som vi gör när vi ger taxibilar speciella platser att stå på och vänta och plocka upp, utan att de betalar något. På precis samma sätt finns det busshållplatser runt om i stan, där vilket bolag som helst som bestämmer sig för att köra i linjetrafik får stå, och elbilsbolag vars bilar får stå på gatorna utan att de betalar något specifikt för detta till staden.

Det är fråga om vilken typ av tjänster vi vill ha. Det kan vara så att man vill begränsa vissa typer av tjänster, men jag tycker inte att det är det centrala i denna debatt. Stockholm ska fungera på ett smart och bra sätt. Vi har fått ett nytt transportslag, och det ska vi se till att styra upp så att det ger en positiv framtid för Stockholm.